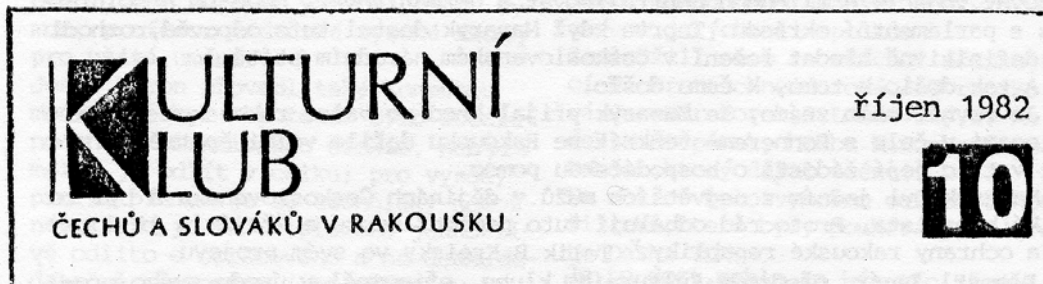

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

SLAVNOSTNÍ ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY TOMÁŠE G. MASARYKA spolkovým kancléřem DR. BRUNEM KREISKYM

"KDYŽ MĚ MOJI ČESKOSLOVENSTÍ PRÁTELE POŽÁDALI, ABYCH ODHALIL PAMĚTNÍ DES-
ku Tomáše G. Masaryka, neváhal jsem ani okamžik a hned jsem to přislíbil ,
protože Masaryk je jedním z největších Čechů v historii. V dnešním Česko -
slovensku ho nemůže být vzpomínáno, ve Vídni však k tomu máme všechny dů-
vody. Rakousko je zavázáno Masarykovi díkem. Nejlépe to bude vyjádřeno po-
dáním jeho role v dějinách tak, jak skutečně odpovídá skutečnosti.

Nejdříve je nutno opravit názory o tradičním protirakouském postoji Če-
chů. Stejně jako se v r.1848 shromáždili ve frankfurtském kostele svatého
Pavla německy mluvící revolucionáři, hlásící se k demokracii a vel-
koněmecké myšlence, shromáždili se v Praze na prvním všeslovanském kongre-
su zástupci Čechů, Slováků, Poláků, Rusínů, Chorvatů a Srbů. Byla to doba
velkých manifestů a také Slované vydali manifest, adresovaný národům Evro-
py. Vystoupili v něm jako jeden národ a vyhlásili posvátnost tohoto slo-
vanského národa. Přihlásili se k zásadám volnosti, rovnosti a bratrství
francouzské revoluce. Navrhli svolání všeobecného evropského kongresu ná-
rodů, na němž by byly prodisk továny všechny mezinárodní otázky. Jejich ma-
nifest končil slovy: " Kéž by návrh tento našel povšimnutí dřív než reakční
politika mocnářů způsobí, že národy, hnány záští a nenávisť se navzájem
vyhubí."

Pozoruhodné na tomto kongresu však bylo, že se neobracel proti Rakousku,
proti tomuto vykřičenému žaláři národů, ani proti císaři, ale proti uherské
šlechtě a pangermanismu a že žádal ve smyslu slavných slov Palackého
velký rakouský spolkový stát, odloučený od Německa.

Masaryk sám pak působil v tomto smyslu. Byl v různých legislaturních pe-
riodách členem Říšské rady a vyslovil se pro federalisaci Rakouska ještě
před Rennerem. Doufal, že na této základně bude možné soužití různých ná-
rodností. Rakousko mělo tvořit podle něho most mezi Slovaný a Němci.

3-4

Březen – duben

2010

30. ročník

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

pondělí 12. 04. 2010 v 19:30

O rodičích a dětech (ČR, 2007, 107 min., titulky české / anglické)

Poeticko-dramatická komedie o konfrontaci tří generací. Film *O rodičích a dětech* vznikl podle stejnojmenné knihy Emila Hakla.

Režie: Vladimír Michálek, **hrají:** David Novotný, Josef Somr, Luboš Kostelný, Zuzana Stivínová, Lenka Vlasáková, Jiří Lábus, Mariana Kroftová, Luboš Veselý, Vladimír Hauser, Marie Málková ad.

Krátký obsah: Snímek vypráví příběh otce a syna, kteří spolu jednou za měsíc prožijí den. V rozhovoru, který spolu vedou, se odкрývají nejenom citlivá místa jejich soužití, ale také absurdity totalitní společnosti.

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2010:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 10. 5., 14. 6., 13. 9., 11. 10., 8. 11., 13. 12. Změna vyhrazena.

Na přední straně obálky: **Obálka Kulturního klubu z r. 1982 s projevem dr. Bruna Kreiskyho k odhalení památníku TGM ve Vídni** (dokončení níže)

Na tomto místě je možné trochu zauvažovat, co by bývalo bylo, kdyby si monarchie vybrala jiné rádce než představitele vysoké rakouské aristokracie. Snad by bylo bývalo možné uskutečnit to, o čem mnozí jen snili: svobodný spolkový stát svobodných národů a spolu s ním i středoevropské hospodářské společenství.

Je málo známo, že Masaryk se po vypuknutí I. světové války obrátil na bývalého ministerského předsedu Koerbera s otázkou, jak to bude se slovanskými národy v Rakousku, když toto vyhraje válku. Jak Masaryk v knize svých vzpomínek "Světová revoluce" píše, odpověděl mu Koerber po zralém uvážení: Válka posílí starý režim, nový nebude o nic lepší. Po vítězství budou rozhodovat vojáci. A ti budou centralisovat a germanisovat, bude to absolutismus s parlamentní okrasou. Teprve když Masaryk dostal tuto odpověď, rozhodl se definitivně hledat řešení v československém národním státě.

A tak došlo k tomu, k čemu došlo.

Je rovněž málo známo, že Masaryk přijal hned po válce rakouskou vládní delegaci v čele s Rennerem - tenkrát se Rakousku dařilo velmi špatně - a vyšel vstříc její žádosti o hospodářskou pomoc.

Masaryk byl jedním z největších mužů v dějinách Československa a byl to velký humanista. Proto rád odhaluji tuto pamětní desku a přejímám ji dopěče a ochrany rakouské republiky." Tolik B. Kreisky ve svém projevu.

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP - Koniasch Latin Press, Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP - Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek,

Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Krivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík, Ing. Kurt Mattola, Richard Basler

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc, Dr. Karel Hel-

mich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich

Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová,

Dr. Květa Ozábalová, Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová, Mgr. Tomáš Vaněk,

Marie Woodhams, Ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce: Tiskárna Sládek

Časopis spolku Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, Kulturní klub, bude slavit příští rok v únoru 30 let svého trvání. Věříme, že přes všechny nepříjemnosti posledních čtyř let se dožije let dalších, i v tom nás posilují i zavazují také Vaše dopisy plné uznání.

Nemohli jsme z různých důvodů připravit, jak bývalo našim klubovým zvykem, veřejnou oslavu prvního československého prezidenta T. G. Masaryka, u příležitosti 160. výročí jeho narození, před pamětní deskou na Petersplatzu, a ani následný tradiční koncert, což nás velice mrzí. Dovolte mi tedy alespoň krátké ohlédnutí pro ty, kteří již nevědí, za jakých okolností ke sbírce na pamětní desku TGM došlo a kdy byla odhalena. V listopadu 1982 měl oficiálně navštívit Rakousko československý prezident Gustáv Husák s přáním, že by rád během své návštěvy odhalil pamětní desku komunistickému prezidentovi Klementu Gottwaldovi, který se ve Vídni-Meidlingu vyučil truhlářem. Správa města Vídně nebyla touto žádostí příliš nadšena, ale protože byla ve Vídni i pamětní deska Stalina, odmítnout nemohla, pouze z důvodů politické symetrie navrhla uctít i další českou osobnost. Na Gottwaldovu desku, domnívám se, ani na Husákovu návštěvu po odhalení pamětní desky T. G. Masaryka již nedošlo... Z iniciativy výboru Kulturního klubu (v zastoupení všech – uvádím hlavní iniciátory sbírky, a to Přemysla Janýra a Gustu Libala) byla vyhlášena sbírka v květnu roku 1982. Ještě téhož roku byla pamětní deska navržena výtvarníkem prof. Josefem Symonem a slavnostně odhalena v předvečer výročí úmrtí T. G. Masaryka **13. září 1982** za přítomnosti spolkového kancléře Dr. Bruno Kreiského, který také pronesl slavnostní projev, ministryně pro vědu a výzkum Dr. Herthy Firnberg, předsedy poslaneckého klubu socialistické strany Dr. Heinze Fischera, tiskového tajemníka rakouského prezidenta Dr. Kurta Skalnika, šéfa kabinetu spolkového kancléře Ferdinanda Laciny a dalších vzácných hostů z veřejného života, členů Kulturního klubu a vídeňské národnostní menšiny. Deska je umístěna na domě na Petrském náměstí č. 3 (roh Petersplatz – Jungferngasse, Vídeň 1), kde Masaryk bydlel v době svých studií v letech 1870-1873. Jako zřizovatelé desky jsou na desce uvedeni „Češi a Slováci v Rakousku“; touto formulací mělo být vyjádřeno, že zřízení desky není věcí jen některého spolku, ale všech. Tato skromnost a velkorysost iniciátorů se v praktickém životě nevyplácí, a tak si kdejaká organizace tuto zásluhu přivlastňuje a dnes skoro nikdo neví, kdo byl vlastně iniciátorem – pod porůznu otištěnými fotografiemi pamětní desky se dozvídáme mnoho dobrodružného. Ale budme hrdí na to, že desku máme a že se před ní zastavujeme nejen my, vídeňští Češi, ale i delegace českých politiků, čeští i domácí turisté a při slavnostních aktech diplomaté a rakouští politici. Jako výtvarné dílo vyvolala deska již při svém odhalení zaslouženou pozornost. Přestože bylo nutné vyhovět požadavku majitele domu, aby nevystupovala z fasády, působí neobvykle plasticky. Autor návrhu Josef Symon, profesor vysoké školy pro užitá umění, provedl také konečnou montáž desky. Aby totiž bylo dosaženo onoho plastického efektu, nebylo možné ji odlít vcelku, proto je každé písmeno odlito a opracováno jednotlivě a na desku dodatečně namontováno. Také reliéf hlavy je samostatným odlitkem.

Na českém velvyslanectví ve Vídni došlo k personální změně, za odcházejícího vyslance Mgr. Michaela Černého nastoupila do diplomatického postu vyslankyně dr. Ivana Červenková. Přejeme odcházejícímu panu vyslanci v jeho další práci a osobním životě zaslouženého úspěchu a těšíme se na spolupráci s novou paní vyslankyní, kterou měla předsedkyně Klubu již možnost osobně poznat.

V minulém čísle jsem psala o příloze – letáčku Českého centra. Bohužel letáček nebyl včas dodán, časopis byl již v tisku. Hospodářská krize zasáhla také České centrum, které asi nebude vydávat **v takovém množství** tištěnou nabídku svých programů. V kalendáři Klubu bude nadále program Českého centra uváděn.

Snad již příští měsíc se budeme moci radovat z příspěvku z pera našeho fejetonisty Jindřicha Liona.

Někdy se může stát, že některé termíny či hodiny začátku uváděné v kalendáři neodpovídají pozdější skutečnosti. Pořadatel z jakýkoliv důvodů může změnit naplánované údaje, tuto změnu redakci Klubu již nenahlásí anebo je na změnu v časopise pozdě, proto se tato změna nedá již realizovat. Děkujeme Vám za vstřícnost a pochopení.

Srdečně Vás zveme 12. dubna 2010 na pravidelné pondělní promítání do kinosálu českého velvyslanectví na film režiséra Vladimíra Michálka **O rodičích a dětech**. Začátek představení je vždy v 19:30 hod., rezervace není možná.

A teď Vám již přeji hezké posezení na stránkách Klubu.

ing. Helena Baslerová, šéfredaktorka

Obsah

Klub připravuje	2
Impressum	2
Editorial	3
Obsah	3
Kalendář: březen – květen 2010	4
Církevní kalendář: březen – duben 2010	6
Kultura	7
Události	17
Zajímavosti	18
Ekonomika	22
Správy zo Slovenska	28
Sokol & sport	33
Úvahy & postřehy	37
Z české a slovenské Vídně a okolí	39
Oznámení	44
Informace & inzerce	51
Příloha:	I-XII

VÝSTAVY:

22. 03. – 04. 04. *New Face of Prague*

21. 03. 18:00 Vernissage

Die fünfzig wichtigsten und interessantesten Bauprojekte in Prag nach 1990. Ein breit gefächertes Überblick über das architektonische Geschehen in der tschechischen Hauptstadt. Eröffnung durch S. E. Dr. Jan Koukal, Botschafter der Tschechischen Republik, und DI Rudolf Schikler, Wiener Stadtrat für Stadtentwicklung und Verkehr. Hauptgebäude der TU Wien, Prechtlsaal, Karlsplatz 13, 1040 Wien

do 31. 03. *Grenzgeschichten. Fall des Eisernen Vorhangs*

Kuratorin: Mag. Regina Wonisch

Mo., Do., Fr. 10:00-18:00, So. 13:00-19:00

Forschungszentrum für historische Minderheiten, Kohl-gasse 27-29, Wien 1050

do 31. 03. *Eva CAPKA KULAMARVA: Indien*

Po-Pá 16:30-18:30

Atelier A Zum blauen Pfau am Spittelberg, 1070 Wien, Kirchberggasse 17/II

Tel./fax: 522 51 89, mobil: 0664 1537758

do 20. 04. *Pavel DIAS: Dokumentární fotografie / Dokumentariefotografien*

Pavel Dias, der Zeitungsphotograf und Pädagoge, präsentiert sein Schaffen.

Galerie auf der Pawlatsche, Institut für Slawistik, AAKh, Spitalgasse 2-4 / Hof 3, 1090 Wien

www.univie.ac.at/pawlatsche

22. 04. – 28. 05. *Miroslav KHOL* (*1936): *Fotografie (Retrospektive)*

21. 04. 18:00 Vernissage

Galerie auf der Pawlatsche, Institut für slawistik, AAKh, Spitalgasse 2-4 / Hof 3, 1090 Wien, www.univie.ac.at/pawlatsche

do 23. 04. *Rostislav ČUŘÍK: Nekonečno je / Zeitlos Endlos*

Nachtasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

do 30. 04. *Formáty transformace 89-09*

Pořádá Dům umění města Brna – sedm různých umělec-ko teoretických úvah kurátorů Michala Kolečka, Martiny Pachmanové, Anetty Mony Chiso, Vladimíra Beskida, Kar-la Císaře, Marie Poláškové a Tomáše Pospiszyla o nové české a slovenské identitě.

MUSA Wien, Felderstrasse 6-8, 1010 Wien, www.musa.at

do 06. 05. *Jiří GRYGAR*

Plakáty významného českého malíře a grafika, kurátor: Dušan Brozman.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

www.terry-posters.com

do 24. 05. *Verborgene Schätze der österreichischen Aquarellmalerei*

Leopold Museum, Po, St-Ne 10:00-18:00 a Čt 10:00-21:00

MuseumsQuartier Wien, www.leopoldmuseum.org

K výstavě v Leopold Museum

JEDNOTLIVÉ AKCE:

20. 03. 17:00 *Prezentácia knihy Slovenčina interkultúrne*

Za účasti autoriek prof. PhDr. Emílie Nemcovej a PhDr. Viery Nemčokovej.

SOVA, Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

21. 03. 16:00 *detské divadelné predstavenia KAMOŠ*

OBOR v podání divadla **PIKI alias ELA** a **HOP alias**

SOVA, Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

23. 03. 11:00 *Präsentation – Fritz PETERKA: Jakobs- und Marienpilgerweg. Mähren und Weinviertel*

Brno – Krems/Mautern. Der begeisterte Wanderer und Autor stellt seinen neuen Wanderführer (Eigenverlag des BwV Wienerland, 2010) vor.

Tschechisches Zentrum Wien, Herrengasse 17, 1010 Wien, www.wienerland.at

23. 03. 19:00 *Literatur – Markéta PILÁTOVÁ: Wir müssen uns irgendwie ähnlich sein* (Residenz Verlag 2010)

Übersetzung von Michael Stavarič. Vier Frauen erobern sich zurück, was ihnen die Geschichte genommen hat: Liebe, Heimat und ihr eigenes Leben. In Wien präsentiert die gefeierte junge Autorin mit dem Berliner Slawisten Mirko Kraetsch die deutsche Ausgabe ihres ersten Romans. In Zusammenarbeit mit Residenz Verlag, Hauptbücherei Wien, unterstützt vom Kulturministerium der Tschechischen Republik.

Hauptbücherei Wien, Urban-Loritz-Platz 2a, 1070 Wien, www.buechereien.wien.at, www.residenzverlag.at

23. 03. 19:00 koncert – J. S. BACH: *Matthäuspassion*
Hana BLAŽÍKOVÁ (soprán), diriguje Philippe HERRE-
WEGHE.

Großer-Saal, Lothringerstr. 20, 1030 Wien, www.konzert-
haus.at

25. 03. 19:30 koncert – G. MAHLER: *Symphonie Nr. 8*
Slovenský filharmonický sbor, diriguje Bertrand de BILLY.
Großer-Saal, Lothringerstr. 20, 1030 Wien, www.konzert-
haus.at

**25. 03. 12:00 tisková konference k 20. výročí Středo-
evropského hudebního festivalu**

Festival začíná 16. dubna v Žilině. Vystoupí Adam SEDLIC-
KÝ (klavír), Radoslav HUBA (violoncello) – J. S. Bach,
F. Chopin, J. Haydn. Jako host Mag. Oľga SMETANOVÁ,
ředitelka Hudebního centra v Bratislavě.

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

**25. 03. 19:00 přednáška – Ing. Ingrid ŽALNEVA: *Slo-
venské kraslice***

Rakúsko-slovenský kultúrny spolok, Otto-Bauer-Gasse
23/11, 1060 Wien

**26. 03. 21:00 Film / 22:00 Koncert – *Čáry starých fil-
mů / Ausschnitte alter Filme***

(Archivmaterial, 120 min., OF). Wertvolle Filmauszüge
über den tschechischen Underground, moderiert von
František „Čuňas“ Stárek. Im Anschluss musikalische Dar-
bietung der Underground-Musiker Skalák und Londýn.

Nachtasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

27. 03. 15:30 Wiener Philharmoniker: *Osterklang 2010*

Igor STRAWINSKY: *Symphonies of Wind Instruments*,
Symphonie de Psalms (Psalmen-Symphonie) – Leoš
JANÁČEK: *Glagolitische Messe*. Festliche Messe für Solo-
quartett, Chor und Orchester (*Msa Glagolskaja*).

Singverein der Gesellschaft der Musikfreunde in Wien:
Pierre Boulez (Dirigent), Evelyn Herlitzius (Sopran), Jo-
landa Fogasová (Mezzosopran), Ladislav Elgr (Tenor),
Dmitry Ivashchenko (Bass), Anton Holzapfel (Orgel).

Wiener Musikverein – Goldener Saal

27. 03. 19:30 koncert – G. MAHLER: *Symphonie Nr. 8*

Slovenský filharmonický sbor, diriguje Bertrand de BILLY.
Großer-Saal, Lothringerstr. 20, 1030 Wien
www.konzerthaus.at

**30. 03., 03. 04., 06. 04. 19:30 *Ein Sommernachts-
traum* – Balett als Helena-Nina Poláková**

Wiener Staatsoper

**02. 04. 20.30 Musik – BLUESBERRY: *Vienna Blues
Spring Festival 2010***

Klub Reigen, Hadikgasse 62, 1140 Wien
www.reigen.at, www.bluesberry.cz

08. 04. 19:00 divadelní představení – *4 dohody*

Divadelní sál české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Kontakt-Fórum

09. 04. 21:00 Musik – *Tony Ducháček & Garage*

Die seit mehr als 20 Jahren bekannte tschechische Under-
ground-Band, die lange Zeit mit The Plastic People of the
Universe zusammenarbeitete, begeistert mit ihrer rock-
musik Alt und Jung.

Nachtasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien
www.garageband.cz

11. 04. 15:00 Valná hromada Sokolské jednoty III/XI

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

**11. 04. 16:00 detské divadelné predstavenia *Jednočko,
Dvojočko, Trojočko* v podání divadla pani Heleny Kra-
márovej z Viedne**

SOVA, Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

**12. 04. 19:30 *O rodičích a dětech* (ČR 2007, 107 min., ti-
tulky české / anglické)**

Poeticko-dramatická komedie o konfrontaci tří generací,
režie: Vladimír Michálek. Pořádají KK / ČCV / ZÚ.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

14. 04. 18.00 Musik – Marie FUXOVÁ und Štěpán KOS
(Viole / Klavier)

Das Duo Fuoco wurde 2009 gegründet, der Name ist
gleichzeitig Motto der Konzerte.

Tschechische Botschaft, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

www.fuxova-kos.freepage.cz

16. 04. 19.30 Musik – Brünner Opera: *diversa Ensemble*

Tschechische Spitzenmusiker und -Sänger der jungen Ge-
neration bieten, umrahmt von Stücken Mozarts und Dvo-
řáks, Werke Zeitgenössischer Komponisten dar.

Minoritensaal Tulln, Minoritenplatz 1, 3430 Tulln

www.tulln.at

17. 04. 17:00 divadelní přestavení – *Na správné adrese*

Divadelní sál české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

Vlastenecká omladina

20. 04. 19.30 Film – *Občan Havel / Bürger Havel*

(CZ, USA 2008, 120 min., Omeu)

Regie: Miroslav Janek, Pavel Koutecký. Eine ausführliche
Dokumentation mit bisher unveröffentlichtem Material
über den Politiker Václav Havel.

Schloss St. Peter in der Au, Hofgasse 6, 3352 St. Peter in
der Au, www.schloss-stpeter.at

**09. 05. 11:00 Konzert – *Zigeunerblut: Ensemble Ars
Antiqua Austria* mit Jan KRIGOVSKY**

Werke von J. H. Schmelzer u. J. Haydn sowie Volksmusik
aus der Slowakei und Ungarn mit Wurzel in der Barockzeit.
Schlosskonzerte Eckartsau 2010, Gemeindeamt 2305
Eckartsau.

Info: Raiffeisenkasse, Tel. 02214/ 22 25, Gemeindeamt, Tel.
02214/2202

10. 05. 19:30 film – *Líbáš jako Bůh*

(ČR 2008, 110 min., titulky české / anglické)

Režie: Marie Poledňáková. Romantická filmová komedie.
Pro zájem diváků opakované představení. Pořádají KK /
ČCV / ZÚ.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

Podrobnosti a další programy a akce naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení.*

ČESKÉ CENTRUM:

www.tschechischeszentrum.at

e-mail: ccwien@czech.cz

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNÝ SPOLOK

www.slovaci.at

e-mail: rsks@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.sivieden.mfa.sk

e-mail: si.wien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel.: 535 40 57

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova

e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

DIVADLO BRETT

www.theaterbrett.at

e-mail: theaterbrett@eUNET.at

út – so, 20:00, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

tel.: 587 06 63, fax: 586 91 55

Další důležité adresy a kontakty viz v oddílu *Inzerce*.

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí a zároveň za neúplnost kalendária. Změna programu vyhrazena. – Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: +43 (0664) 406 55 41

www.sweb.cz/farnost.viden

Fax: +43 (01) 711 84 112

www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:

mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:

mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:

mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

KALENDÁŘ AKCÍ

So 20. 03. DON BOSCO-HAUS: mše svatá v 18:30 v St. Veit-Gasse 25, Wien 13.

Út 23. 03. Školní mše svatá pro žáky a žákyně škol KOMENSKÝ v 09:30 v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3.

VELIKONOCE

Ne 28. 03. Květná neděle v kapli SALESIANUM: mše svatá v **11:00**, Hagenmüllergasse 31. – Svěcení ratolestí a průvod – vyprávění o Kristově umučení: pašije.

Čt 01. 04. Zelený čtvrtek v DON BOSCO HAUS, St. Veit-Gasse 25, Wien 13, v **19:00**. – Mše na památku Večeře Páně – obřad mytí nohou.

Pá 02. 04. Velký pátek v DON BOSCO HAUS, St. Veit-Gasse 25, Wien 13, v **19:00**. – Památka umučení Páně – čtené pašije – velké přímluvy – uctívání kříže.

So 03. 04. Bílá sobota v DON BOSCO HAUS, St. Veit-Gasse 25, Wien 13, v **19:00**. – Velikonoční vigilie – požehnání ohně – „Exultet“ – křestní vyznání – agapé.

Ne 04. 04. Neděle Zmrtvýchvstání Páně v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3, v **10:00**.

Na Hradě vystavuje Jiří Georg Dokoupil

V Jízdárně Pražského hradu vystavuje malíř Jiří Georg Dokoupil, jeden z mála českých výtvarníků poválečné doby, kteří se prosadili na mezinárodní výtvarné scéně. Domácímu publiku je však zatím málo známý. V osmdesátých letech patřil k vlně postmoderního malířství. Trvalým rysem jeho tvorby je soustavné hledání nových témat i výrazových forem. Jiří Dokoupil si nikdy nevytvořil jednotný, pro diváka jasně rozpoznatelný styl. Místo toho parafrázuje nejrůznější minulé styly, hraje si s nimi a experimentuje s novými technikami. Výstavu v Jízdárně uvozují obrovská plátna tvořená dlouhými pásy malinkých políček. Zdá se, že působí jako libovolný ornament, zblízka jsou rozpoznatelná jednotlivá okénka. Jde o přepisy celých filmů, největší plátno o rozměrech 420 x 960 centimetrů je přepis filmu *Goldfinger* s Jamesem Bondem. „Je to celá informace, která vám vleze do hlavy při sledování dvouhodinového filmu. Stal se z toho jen jiný artefakt, už to není film, ale obraz,“ uvedl autor. Dokoupil se narodil roku 1954 v bývalém Československu. V roce 1976 studoval na Akademii výtvarných umění. Později navštěvoval kurzy na univerzitách ve Frankfurtu a New Yorku. Počátkem osmdesátých let působil jako hostující profesor na Akademii výtvarných umění v Düsseldorfu a v roce 1989 v Madridu. V roce 1979 založil Dokoupil společně s několika umělci skupinu Mülhermer Freiheit.

Ostravský Chagall dokončil komplet slovníků o výtvarném umění

Ostravské Výtvarné centrum Chagall dokončilo po dvanácti letech práci na sérii publikací, které mapují české a slovenské výtvarné umění. Slovník českých a slovenských výtvarných umělců má celkem jednadvacet dílů a v tomto měsíci výtvarné centrum vydalo poslední díl základní řady. Komplet slovníků má celkem přes 7 700 stran. Dílo zachycuje dění na české a slovenské výtvarné scéně od roku 1950 do současnosti.

O Knížákově nástupci rozhodne i ředitel Albertiny

O nástupci Milana Knížáka v čele Národní galerie v Praze rozhodne spolu s dalšími jedenácti odborníky i Klaus Albrecht Schröder, ředitel vídeňské galerie Albertina. Ministr kultury Václav Riedlbauch ho jmenoval do komise, v níž třetinu tvoří odborníci ze zahraničí. V komisi, která poprvé zasedne 14. dubna v Nostickém paláci, bude mj. děkan Filozofické fakulty UK Michal Stehlík, ředitel sbírky moderního a současného umění NG Tomáš Vlček, výkonná ředitelka Otevřená společnost, o. p. s., ProCulture – výzkumné, informační a vzdělávací centrum pro kulturu Marta Smolíková, ředitel muzea z Osla Gunnar Kvaran nebo generální ředitel muzea ze Saint-Etienne Lorand Hegyi.

JUBILEUM

Společnost Jindřicha Chaluppeckého připomene nedožitou stovku

Společnost Jindřicha Chaluppeckého si letos připomíná nejen 20. výročí svého založení, ale také nedožitě sté narozeniny muže, jehož jméno nese. Teoretik a kritik výtvarného umění a literatury, filozof, guru Skupiny 42, jedna z velkých osobností české kultury 20. století Jindřich Chaluppecký se narodil 12. února 1910. Na sklonku svého života ještě stál právě u vzniku společnosti, která se rozhodla podporovat mladé české umělce a zejména jim zprostředkovávat kontakt se zahraničím. „Ačkoli Jindřich Chaluppecký (1910-1990) strávil velkou část svého pracovního života bez možnosti přímého kontaktu se světem, jsou jeho myšlenky a názory stále nadčasové,“ řekla ČTK ředitelka společnosti Lenka Lindaurová. Chaluppeckého společnost proto v letošním jubilejním roce připravuje několik mimořádných akcí. Na stanici Českého rozhlasu Vltava poběží rozhovory s dosavadními dvaceti nositeli ceny, v obvyklém podzimním čase se uskuteční výstava nových finalistů, ale také přehlídka všech dvaceti laureátů a historická prezentace osobnosti Chaluppeckého a ceremoniál předání ceny – to vše v DOXu v Praze. Letos také začne natáčení dokumentu na téma Chaluppecký, který by se měl v ČT odvíjet v příštím roce.

IN MEMORIAM

Zemřel sochař Jiří Novák

19. února 2010 zemřel ve věku osmaosmdesáti let akademický sochař Jiří Novák. Jiří Novák se narodil v roce 1922 v Přelouči, studoval na VŠUP a později na AVU u profesora Jana Laudy. Byl členem výtvarné skupiny M 57, jeho dílo ovlivnila tvorba amerického výtvarníka Alexandra Caldera.

Veřejnost z jeho tvorby zná zejména unikátní seskupení mobilních plastik zdobící fontánu na pražském Novodvorském náměstí. Dílu, které vzniklo v šedesátých letech a je považováno za jednu z nejlepších ukázek sídlištní architektury, hrozilo zničení. Známé je také Novákovo plastické logo České televize, které symbolizuje optické nervy v lidském oku. Podílel se také na tvorbě československých expozičních výstav na světových výstavách v Bruselu a v Montrealu. Ve svém ateliéru v Hrubé Skále se Jiří Novák věnoval restaurování zejména barokních kamenných soch, ve druhé polovině devadesátých let navíc zhotovil všechny kopie cenných soch na mostech turnovského hradu Valdštejn.

ARCHITEKTURA

Terezín na seznam UNESCO?

Terezín vybudovaný jako pevnostní město v 18. století představuje mimořádně zajímavý architektonický komplex, který se však zapsal velmi černým písmem do dějin druhé světové války a okupace. Tehdy zde totiž bylo vybudováno mohutné židovské ghetto, přestupní stanice do vyhlazovacích táborů. Ve zdejším Malé pevnosti pak byli vězněni političtí odpůrci nacismu z mnoha zemí světa. Toto smutné období připomíná v současnosti v Terezíně několik expozic. Město se však nechce prezentovat jako památka na hrůzy druhé světové války a nacistického teroru, ale také jako stylově čistá barokní pevnost. V roce 2002 Terezín velmi tvrdě zasáhla povodeň, která poškodila řadu cenných budov, ale její následky se během několika let podařilo alespoň částečně odstranit. Město však stále musí překonávat potíže ve využití některých budov, kam v minulosti chtěla přilákat třeba vysokoškolské studenty nebo různé kulturní instituce. Nyní představitelé města také usilují o zápis Terezína na seznam památek světového dědictví UNESCO, který by lokalitě přinesl prestiž a pomohl při získávání tolik potřebných dotací. V nejbližší době by třeba z peněz z Integrovaného operačního programu chtěla terezínská radnice získat až půl miliardy korun, díky kterým by mohla nechat opravit čtyři rozsáhlé objekty ve městě, v nichž by vzniklo zázemí pro turisty, přednáškové sály nebo třeba zcela nové dělostřelecké muzeum. Jenže přihláška k zapsání na seznam světového dědictví UNESCO není jednoduchá záležitost a přesvědčili se o tom i v Terezíně. Přestože chtěli svoji nominaci odeslat již do konce minulého roku, zjistili, že příprava několika set stran podkladů bude trvat podstatně déle, než předpokládali. Jako nový, snad již konečný termín si stanovili konec roku letošního. Jestli pak však jejich žádost uspěje, bude záležet i na zvolené strategii i na diplomatickém umu českých představitelů. Zatímco ale v Terezíně o zápis na seznam světového dědictví intenzivně usilují, představitelé jiného města – Karlových Varů – naopak dali najevo, že o podobnou poctu nestojí. Obávají se totiž, že by zařazení centra města na seznam mohlo neúměrně komplikovat stavební rozvoj města. Oponenti vládnoucí koalice na karlovarské radnici mají však spíše pocit, že vedení města se ocitlo ve vleku hrabivých developerů, kteří se obávají, že by jim zápis města do seznamu světového dědictví znemožnilo uskutečnění projektů narušujících zásadním způsobem architektonickou podobu centra slavných západočeských lázní. (MaFr)

125 let Rudolfiny

Graz (Štýrský Hradec) má své Joanneum pojmenované podle arcivévodkyně Johanna, v Praze zase již sto dvacet pět let existuje Rudolfinum, které svůj název dostalo podle korunního prince Rudolfa. Budovu Domu umělců se rozhodla vybudovat k 50. výročí svého založení Česká spořitelna a sídlit v něm měla obrazárna Společnosti vlasteneckých přátel umění, Uměleckoprůmyslové muzeum a Konzervatoř hudby. Základní kámen budovy byl položen v roce 1876 a stavba si vyžádala na svou dobu nemalou sumu dvou mi-

lionů zlatých. V soutěži na stavbu zvítězili osvědčení profesoři pražské polytechniky Josef Zítek a Josef Schulz, kteří se významně podíleli i na stavbě pražského Národního divadla. I Rudolfinu vtiskli novorenesanční pojetí, při kterém se inspirovali původním návrhem drážďanské opery od Gottfrieda Sempera. Dům umění Rudolfinum vznikl na břehu Vltavy na místě dříve nazývaném Rejdiště. Otevřen byl za účasti samotného korunního prince Rudolfa v únoru 1885 slavnostním koncertem a ve stejném roce zde proběhla první výstava ve vedlejší budově. V Rudolfinu se od té doby konaly různé zajímavé výstavy a k některým z nich se mohl ještě vyjádřit známý fejetonista a kritik *Národních listů* Jan Neruda. Ten se však již nedožil chvíle, kdy zde začala koncertovat Česká filharmonie. Její první koncert v budově totiž Antonín Dvořák, jehož socha dnes stojí před Rudolfinem, zahájil až pět let po Nerudově smrti, v roce 1896. Zcela se využití stavby změnilo po vzniku Československé republiky v roce 1918 – tehdy se totiž v Rudolfinu usídlila poslanecká sněmovna. Slavná budova se tak stala svědkem různých tahanic a plamenných projevů. Ruch v poslaneckých lavicích pochopitelně utichl v době nacistické okupace, ale znovu sál ožil po druhé světové válce. V Rudolfinu však sněmovna fungovala pouze do dubna 1946. Poté byla navržena svému původnímu účelu a již 11. května 1946 zde Rafael Kubelík zahájil první ročník hudebního festivalu Pražské jaro. I v současnosti je Rudolfinum známé jako stánek špičkového koncertního umění a sídlo České filharmonie. V posledních letech zde však ožila i výstavní činnost a Galerie Rudolfinum se dokázala prosadit mezi přední výstavní prostory v Praze, která v současnosti představuje především špičkové moderní umělce z celého světa. Snad alespoň toto místo zasvěcené od počátku umění zůstane i nyní uchráněno před bezohlednými developery, kteří by nejraději z poloviny reprezentativních budov nadělaly bankovní pobočky a z druhé poloviny hotely. Ale hotely už dnes nejsou takovým zlatým dolem jako v minulosti a tak snad existuje naděje, že Rudolfinum zůstane svatostánkem umění i v následujících desetiletích. (MaFr)

Nové národní kulturní památky

Česká vláda v únoru zařadila na seznam památek nejvyšší kategorie, tedy mezi národní kulturní památky, celkem osmáctřicet nových položek. Většinou se jedná o nemovité památky, opomenuty však nebyly ani movité artefakty. Vedle „tradičních“ historických objektů, mezi něž patří třeba zámky ve Vimperku a v Pardubicích, kláštery v Želivu, Chotěšově a Porta coeli v Brně-Předklášteří, archeologické naleziště v Dolních Věstonicích, dientzenhoferovský kostel sv. Máří Magdalény v Karlových Varech nebo přestěhovaný děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě, se tentokrát ve velké míře dočkaly i objekty lidové architektury či stavby 19. a 20. století. Z první skupiny můžeme uvést např. Dlaskův statek v Dolánkách u Turnova nebo Fojtství ve Velkých Karlovicích, z druhé určitě zaujmou dva objekty ze západočeských lázní – Císařské lázně z Karlových Varů a mariánskolázeňská kolonáda. Zařazen byl ale i brněnský hotel Avion, slavný kubistický dům U černé Matky Boží

v Praze na rohu Celetné a Ovocného trhu, v podobném stylu vybudované krematorium v Pardubicích či další vzácná ukázka špičkové moderní architektury v Praze – Plečnickův kostel Nejsvětějšího srdce Páně na Vinohradech. Z hlediska česko-rakouských kontaktů zaujme i skutečnost, že národní kulturní památkou se nově stane i Vila Primavesi v Olomouci, vybudovaná bankéřskou rodinou, která velmi silně zasáhla i do vídeňského obchodního i kulturního života. Seznam potvrdil také moderní trend většího zájmu o staré technické památky, které přitom lecky disponují i nezanedbatelnými estetickými kvalitami. Vysokého ocenění se tak dočkala např. vodní elektrárna – přehrada Les Království v Bílé Třemošné, čistírna odpadních vod v Praze-Bubenči či budova bývalé přádelny s dílnou vzorkovny-dezinatura včetně strojního vybavení v areálu továrny Alois Larisch v Krnově. A dokonce i mezi movité národní kulturní památky se zařadil jeden technický předmět – unikátní železniční motorový vůz M 290.001 Slovenská strela z třicátých let 20. století. V této kategorii ovšem jednoznačně dominovaly středověké památky. V jednom případě se přitom jedná o objekt úzce související s propletením česko-rakouských kulturních vztahů – jedná se o pozdně gotický vyřezávaný oltář z první čtvrtiny 16. století, který vznikl na zakázku Erasma z Leisseru, opata dolnorakouského kláštera v Zwettlu (Světlé). Tzv. Světelský oltář stál ve Zwettlu až do první poloviny 18. století, kdy byl jako staromódní rozmontován a provizorně uskladněn. V roce 1857 ho získal kníže Alois z Lichtenštejnu, který ho dal restaurovat a převzl ho do nově vybudovaného kostela svaté Barbory v jihomoravském Adamově. Koncem 19. století sice tehdejší představitelé kláštera ve Zwettlu požadovali návrat oltáře na původní místo, ale neuspěli. I když je dochovaný oltář pouze fragmentem původně ještě nádhernějšího díla, jedná se o dílo mimořádně vysoké úrovně, které si nový status zcela určitě zaslouží. I další nové movité národní kulturní památky představují nepopiratelné hodnoty – pocty se dostalo například nedávno objevenému skvostně iluminovanému zlomku *Dalimilovy kroniky* ze 14. století, kte-

rý český stát získal v aukci v Paříži, či Přemyslovský krucifix z Jihlavy. Naprosto mimořádnou hodnotou ovšem vyniká zejména tzv. Závišův kříž, jedna z nejvzácnějších českých sakrálních památek vůbec. Jde o asi sedmdesát centimetrů vysoký kříž, který údajně cisterciákům z Vyššího Brodu věnoval proslulý český aristokrat z rodu Vítkovců Záviš z Falkenštejna již ve 13. století. Stříbrný kříž pokrytý lístky arabského zlata a zdobený desítkami drahokamů a celkem sto sedmdesáti perlami je mimořádně hodnotnou ukázkou byzantského zlatnictví. Jeho hodnotu podle představitelů katolické církve výrazně zvyšuje i skutečnost, že obsahuje zlomek kříže, na němž byl ukřižován Ježíš Kristus. Podobných relikvií je sice samozřejmě po světě celá řada, pravost vyšebrodské relikvie ale prý uznává i samotná církev, což v současnosti rozhodně nijak běžné není. Kříž vydržel v pokladu vyšebrodského kláštera dlouhá staletí. Za druhé světové války ho nacisté skrývali v rakouských solných jeskyních, ale do Československa ho navrátili Američané. Vyšebrodský klášter byl dlouhodobě vnímán jako centrum německví, k zestátnění jeho majetku však došlo až v roce 1949. Závišův kříž se pak přestěhoval do chrámového pokladu katedrály svatého Víta na Pražském hradě. Po listopadu se pak do Vyššího Brodu vrátili cisterciáci i Závišův kříž. Jeho mimořádná hodnota však v současnosti zabraňuje, aby byl vystavován na veřejnosti a zpřístupňován bývá pouze při mimořádných příležitostech a spíše jen omezenému okruhu návštěvníků. Náklady na jeho zabezpečení jsou odhadovány v řádech milionů korun, představitelé kláštera však doufají, že se jim podaří najít na podobnou investici dostatek prostředků. Chtějí přitom prezentovat kříž nejenom jako vzácnou uměleckou památku galerijní hodnoty, ale také jako sakrální objekt úcty pro obec věřících. Snad nový status Závišova kříže jako národní kulturní památky pomůže při získání nezbytných dotací a památku budou moci spatřit všichni návštěvníci kláštera. Cestu za vzácným středověkým křížem by si jistě našla i řada návštěvníků z Rakouska, kteří to do Vyššího Brodu, ležícího téměř u hranic, nemají nijak daleko. (MaFr)

VÝSTAVY

Svět divadla

Stovku pozoruhodných knižních titulů z produkce Divadelního ústavu obsahuje výstava, která byla otevřena v sídle ministerstva kultury v Nostickém paláci v Praze. Ukazuje proměny této instituce, její vydavatelské činnosti, českého divadla a teatrologie v průběhu uplynulých padesáti let. Expozice nazvaná *Svět divadla – 50 let Divadelního ústavu a jeho publikací* připomíná, že se ústav řadí svými téměř šesti sty vydanými knihami k předním nakladatelstvím divadelní literatury v Česku. Výstava potrvá do konce **března**. „Výstava obsahuje mimo jiné významné edice a nejúspěšnější tituly. Nechybí samozřejmě ani prezentace nejnovějších publikací,“ řekla ředitelka Institutu umění – Divadelního ústavu Pavla Petrová. Ediční činnost se podle ní zaměřuje na původní i překladovou literaturu zabývající se historií a současností českého i světového divadla, na knihy týkající se divadelní teorie a kritiky. „Vy-

dáváme také divadelní hry, odborné slovníky a encyklopedie, divadelní časopisy, informační příručky, ale i publikace z oblasti kulturní politiky a managementu umění,“ shrnula Petrová. Každé čtyři roky vycházejí například katalogy ke světové přehlídce scénografie a divadelní architektury *Pražské Quadriennale*, kterou Divadelní ústav pořádá od roku 1967. Vystavena je i divadelní Jarmara Alfréda Radoka, oceněná v roce 2003 v soutěži o Nejkrásnější knihu. Kurátorka Kamila Černá upozornila také na jeden z dílů edice věnované českým dramatikům; konkrétně jde o Karla Čapka, publikaci v šedesátých letech napsal Václav Havel s Věrou Ptáčkovou. Výstavu knižní produkce Divadelního ústavu doplňují fotografie zachycující významné počiny českého divadla od druhé poloviny minulého století po současnost objektivy předních českých divadelních fotografů, například Jaromíra Svobody, Jaroslava Krejčího, Vladimíra Svobody, Bohdana Holomíčka a Viktora Kronbauera.

Výstava v Národním muzeu

Ucelený obraz mincovnictví v počátcích českého státu představuje výstava, která v Národním muzeu navazuje na úspěšnou výstavu *Košický zlatý poklad*. Tentokrát ale v prostorách bývalého Federálního shromáždění vystřídaly zlaté mince a šperky stříbrné. Jedinečné české a moravské stříbrné poklady z období kolem roku 1000 si mohou návštěvníci prohlédnout **do 9. května**. Návštěvníci uvidí unikáty z našich sbírek, dále dosud největší poklad, který byl v Čechách nalezen, a stříbrný poklad, jenž byl nalezen v roce 1970 v Hradci Králové. „Kolegům z Historického muzea se podařilo dát dohromady unikátní soubor pokladů z počátku českého státu, který se k vidění nenabízí každý rok,“ přibližuje výstavu generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš. Největším lákadlem je zřejmě Poděbradský stříbrný poklad. Obsahuje 1 400 takzvaných denárů velkého střížku z 10. století, nejstarší české měnové jednotky. Výstava odhaluje tajemství i dalších pokladů, například ještě nevystaveného a posledního zachráněného nálezu z roku 1970 z Hradce Králové. Dalším unikátem je ražba manželky knížete Boleslava II., která sama sebe na mincích titulovala jako královnu. Tento poklad byl nalezen u Staré Boleslavi.

TOMÁŠ GARRIGUE MASARYK

Jídelní servis, soukromý nábytek, ale i účet za nový automobil Praga. A také řadu fotografií a dopisů prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka ukazuje nová výstava, která byla toto úterý otevřena v Rožmberském paláci na Pražském hradě. Ke 160. výročí Masarykova narození ji tu uspořádala Kancelář prezidenta republiky.

První československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk by neměl být jen idealizovanou modlou a prázdným symbolem, který ztratí své lidské rozměry. Při zahájení výstavy, která přibližuje všední život Masaryka na Pražském hradě, to řekl prezident Václav Klaus. „Obávám se, že ten kamenný Masaryk, který na nás opět shlíží z nejrůznějších piedestalů, se stává pro mnohé pouhým prázdným symbolem, poněkud zidealizovaným a dobovými zájmy upravovaným velikánem, do něhož jsme si i my v posledních dvaceti letech začali zvykat transponovat vše, co v naší moderní politické tradici považujeme za dobré a správné,“ řekl Klaus. „Vše problematické v souvislosti s předválečným Československem se naopak neprávem připisuje Masarykově nástupci Edvardu Benešovi,“ poznamenal Klaus. Hrad chce nyní podle Klause veřejnosti Masaryka představit nejen jako velkého státníka, ale poodhalit i „soukromou, téměř intimní“ stránku jeho života na Hradě, kde Masaryk s rodinou bydlel od nástupu do prezidentského úřadu až do své smrti. Připomněl, že TGM se na Hrad nastěhoval ihned po svém návratu z exilu před Vánoce roku 1918. Zprvu zde měl jen provizorní byt, později ale s rodinou obýval prostory, které dnes slouží mimo jiné i jako Klausova pracovna. Z původního zařízení se dochovala řada artefaktů, které se nyní průběžně restaurují a vracejí na své místo. Na současné výstavě je tak k vidění například kolekce židlí podle návrhu Josipa Plečnika. Václav Klaus také prozradil, že s myšlenkou uspořádat výstavu o všedním životě TGM na Hradě přišla jeho manželka Livie. Masarykův

život tu dokumentují dobové fotografie, nákresy, modely i ukázky vnitřního zařízení, ale i rodinné účty nebo zdravotní průkaz jeho koně. Několik exponátů zapůjčili i dosud žijící potomci TGM.

Národní muzeum vystavuje 26 řádů, které dostal Václav Havel

Celkem šestadvacet řádů, které obdržel Václav Havel v době své prezidentské funkce, je možné vidět v nově otevřené stálé expozici Národního muzea (NM). Návštěvníci muzea si mohou prohlédnout třeba francouzský Řád Čestné legie, polský Řád bílé orlice, jordánský královský řád nebo americkou prezidentskou medaili. Řády jsou vystaveny v pancéřovaných vitrínách z neprůstřelného skla, doplňují je starší řády a vyznamenání i historické mince a bankovky ze sbírek NM. Novinářům expozici představil Tomáš Kleisner z numismatického oddělení muzea.

Výstava sklářů znovu zahájí provoz galerie v Malostranské besedě

Výstava tavené skleněné plastiky tří autorů zahajuje po několika letech znovu provoz galerie v Malostranské besedě. Po rekonstrukci domu dostala galerie nově prostor v podkroví hustě prorostlém trámovým, které se nabízí spíše pro instalaci drobnějších prostorových artefaktů. Galerie se chce zaměřit na prezentaci děl současných českých výtvarníků střední generace již etablovaných i v mezinárodním kontextu. Proto galeristka Karin Kubišová oslovila na úvod sklářského výtvarníka Zdeňka Lhotského, někdejšího člena Tvrdohlavých. Na jeho přehlídku navážou další členové skupiny Michal Gabriel a poté Stefan Milkov. Lhotský si do besedy přizval dvě mladé sklářky, Radku Pavelovou a Mexičanku Rebečku Huertovou.

České centrum PEN klubu slaví 85 let

Přesně před pětadesáti lety bylo 15. února roku 1925 v salonku pražské kavárny Louvre založeno České centrum PEN klubu. Vznik jednoho z prvních zahraničních center Mezinárodního PEN klubu, založeného roku 1921 ve Velké Británii, inicioval Karel Čapek a stal se pro nastávajících sedm let i českým předsedou. V současné době existuje sto pětadvacet center ve sto čtyřech zemích sdružujících kolem dvaceti tisíc tvůrců; usilují zejména o svobodu vyjadřování, svobodu slova a svobodný život člověka. Za svobodu slova ve své zemi bojoval Československý PEN klub poprvé v roce 1938. Ve stejném roce byla jeho činnost ukončena. Prakticky pak neexistoval ani v letech komunistické totality.

V létě roku 1989 se podařilo skupině spisovatelů činnost klubu oživit, po mnoha letech byli přijati noví členové a předsedou byl zvolen spisovatel Jiří Mucha. Následující rok vedení převzal Ivan Klíma, kterého po dvou letech vystřídal Jiří Stránský. Čestným předsedou Českého PEN klubu je Václav Havel.

K nejvýznamnějším současným aktivitám Českého PEN klubu patří podpora vězňů a pronásledovaných spisovatelů ve světě. „Jen vrátíme to, co jsme dostávali ze světa, když byl útlak tady,“ řekl bývalý předseda české organizace a spisovatel Jiří Stránský. K novějším projektům Českého PEN klubu patří Knihovnička, kde ve spojení s organizací Člověk v tísni vycházejí knížky autorů zakazovaných totalitními režimy.

Od roku 1994 uděluje Český PEN každý sudý rok Cenu Karla Čapka za prozaické, dramatické nebo esejistické dílo českého autora. Při výběru nositele ceny porota přihlíží k tomu, zda laureát, v souladu s usilováním Karla Čapka, výrazně přispěl k prosazování demokratických a humanistických hodnot. Mezi jeho dosavadními laureáty jsou Adolf Branald, Günter Grass a Philip Roth, Arnošt Lustig, Josef Topol, Václav Havel a naposledy Ivan Klíma.

Něco z historie: nakladatelství Sfinx

Cílem této vzpomínky je připomenout osobnost Bohumila Jandy, rodáka z pražského Zlíchova. Ten patřil od dvacátých do konce čtyřicátých let 20. století k české nakladatelské špičce a jeho prestižní nakladatelství Sfinx a také jeho celková činnost na poli knihkupeckém a literárním mu získaly renomé nejen ve své vlasti, ale i ve světě.

Z náruživého čtenáře náruživý nakladatel a knihkupec – tak by se dala ve stručnosti charakterizovat životní cesta Bohumila Jandy. Narodil se na tehdejší pražské předměstí na Zlíchově, odkud pocházela i další významná osobnost, umělec a písničkář Karel Hašler. Bohumil Janda pocházel z rodiny majitele hokynářství. Po obecné škole vychodil na Smíchově měšťanskou školu a během první světové války se vyučil knihkupcem

– později pak absolvoval odbornou školu knihkupecko-nakladatelskou. Byl náruživým čtenářem beletrie i naučné literatury, knížky a noviny ho provázely již od útlého dětství. Jako samouk si velmi brzy osvojil znalosti různých humanitních a uměleckých oborů a zároveň se zdokonalil i na poli jazykovém – dokonale ovládal němčinu a angličtinu a dobře i francouzštinu a italštinu.

Bohumil Janda již v osmnácti letech, na základě osobních zkušeností s knihami, vydal svoje první knižní tituly – brožované knížky věnované židovské kabale a indickému mysticismu. Celý náklad se dobře prodal a na základě získaného kapitálu se mladý Janda vrhá do dalších vydavatelských aktivit. Zrodilo se nakladatelství Sfinx – sen mladého podnikatele, u něhož se intelektuální šíře snoubila s mimořádnými organizačními schopnostmi. Nakladatelství Sfinx se během několika málo let stalo pojmem nejen v oblasti knižního obchodu, ale i v elitních literárních a vědeckých kruzích.

Na samém počátku svojí nakladatelské činnosti si Bohumil Janda dal předsevzetí, že bude vydávat hodnotnou literaturu v kvalitním grafickém provedení a to za přijatelnou cenu. Toto své motto „dobré a levné knihy“ se přes všechny překážky snažil naplňovat po celou svoji nakladatelskou kariéru. Zaměřil se především na českou a světovou prózu (edice Pyramida, Čeští beletristé, Evropská knihovna, Knihovna šestiny světa) a populárně naučnou literaturu (edice Škola vševědná). Vydával díla soudobých českých prozaiků a básníků, například Josefa Koptu, Rudolfa Medka, A. M. Tilschové, Emila Vachka, Viktora Dyka, A. C. Nora, a překlady zahraničních autorů, jako Louise Bromfielda, Hanse Fallady, Bertolda Brechta nebo Michaila Šolochova, a především překlady děl pražských německých spisovatelů Franze Werfela, Maxe Broda či Gustava Meyrinka. Vrcholem Jandovy meziválečné ediční činnosti bylo vydání desetidílné *Československé vlastivědy*, která vycházela v letech 1929-1936 pod záštitou Masarykovy akademie práce a na níž se podílely špičkové vědecké osobnosti své doby.

Bohumil Janda se svým bratrem Ladislavem, literárním kritikem a historikem Václavem Tillem a spisovatelem Emilem Vachkem založil Evropský literární klub. Tato nová vydavatelско-distribuční organizace si kladla za cíl vytvořit vzájemné vazby mezi čtenáři, vydavatelem, autory nebo překladateli. Kolem klubu se sdružili vynikající čeští spisovatelé, překladatelé, výtvarníci a literární vědci, mezi jinými například proslulý anglista a bohemista Vilém Mathesius. Ten stál za vydáním rozsáhlého reprezentativního souboru, shrnujícího český přínos světovému kulturnímu dědictví v průběhu staletí. Toto dílo bylo vydáno pod názvem *Co daly naše země Evropě a lidstvu až na počátku protektorátu*.

Bohumil Janda připravoval v posledních válečných a prvních poválečných letech vydání moderního slovníku – *Názorné encyklopedie Sfinx (NES)*. Aktivně se zapojil do činnosti domácích i mezinárodních organizací nakladatelů – působil jako místopředseda ve Svazu knihkupců a nakladatelů ČSR a v International Publishers Congress. V roce 1947 založil mezinárodní nakladatelskou organizaci

malých evropských národů – Publishers Association of Small Nations (PASN).

Bohumil Janda byl považován za uznávanou evropskou autoritu v oblasti nakladatelského podnikání a polygrafického průmyslu. Únorový komunistický puč však přerušil všechny jeho velkorysé plány do budoucna. Ocitl se bez práce a v padesátých letech pracoval v blízkosti svého venkovského sídla v Posázaví jako lesní dělník. V roce 1956 byl povolán do funkce ředitele nově ustavené Encyklopedické kanceláře Československé akademie věd a to na návrh profesora Bohumila Němce. Tady pomocí své funkce poskytl azyl některým diskriminovaným vědcům a publicistům. Kvůli politickým prověrkám musel posléze toto místo opustit a působil pak jako vedoucí redakce ilustrací Encyklopedického institutu ČSAV, kde se velkou měrou podílel na realizaci *Příručního slovníku naučného*.

Až do konce svého života se Bohumil Janda projevoval jako nesmírně čínorodý člověk, neustále sledoval světový vývoj knižní kultury a pravidelně přispíval do časopisu *Typografie*. V roce 2000 vyšla v Praze publikace *Bohumil Janda a Evropský literární klub*, která byla vydána jako pamětní tisk ke 100. výročí narození významného českého nakladatele. (mk)

Dílo literárního vědce Arna Nováka je volně dostupné na internetu

Dílo významného literárního vědce Arna Nováka (1880-1939) je od 1. března volně přístupné na internetu. Digitální knihovnu zřídila Masarykova univerzita. Novák patří

k zásadním osobnostem prvních dvou dekád univerzitních dějin. Od Novákovy smrti loni uplynulo sedmdesát let, na dílo se proto již nevztahuje autorskoprávní ochrana.

Vladimír Páral dostal cenu za celoživotní přínos české literatuře

Akademie literatury české udělila své ceny pro letošní rok Vladimíru Páralovi, Valje Stýblové a Pavlu Vašákovi. Páral dostal Cenu Ladislava Fukse za celoživotní přínos české literatuře. „Oslovoval hlavně novou generaci, nabízel jiné zážitky a spoléhal na jejich spontánní touhu po štěstí a volnosti. Objevoval vtipný a rychlý vypravěčský styl, dynamicky spěchající a věcný, bez rozbíhavých metafor, a přitom významově bohatý na charakteristické detaily,“ charakterizoval Páralovu tvorbu v laudatiu Miloš Pohorský.

Páral začínal psát v šedesátých letech romány, ve kterých kritizoval odcizený život v moderní konzumně založené společnosti. Pozdější díla z osmdesátých let jsou z žánru sci-fi, ovšem i ta se orientují na široké čtenářské vrstvy. K nejznámějším Páralovým titulům patří *Veletřh splněných přání*, *Soukromá vichřice*, *Katapult*, *Milenci a vrazi*, *Profesionální žena* či *Válka s mnohozvířetem*.

Valja Stýblová dostala Cenu Boženy Němcové za trilogii *Lužanská mše*. V ní podle porotců v letech 2005-2009 vytvořila kvalitní životopisný román stavitele a mecenáše Josefa Hlávky. Literární badatel Pavel Vašák dostal Cenu Máchova růže za vydání *Šifrovaného deníku Karla Hynka Máchy* (2007) a s přihlédnutím k jeho dalším pracím věnovaným tomuto básníkovi.

IN MEMORIAM

Zemřela Zdena Frýbová (75)

Spisovatelka a novinářka, která tvrdila, že píše jen o tom, co ji rozčiluje, co miluje a co nenávidí. Její romány zaujímaly přední příčky žebříčků nejprodávanějších knih. Svou profesní kariéru zahájila v deníku *Práce*. Dále publikovala v různých českých a slovenských periodikách. Svou první a druhou knihu vydala pod pseudonymem Zdena Redlová. V roce 1992 založila nadaci Robin, jejímž cílem je pomáhat bezprizorním a týraným zvířatům. Název nadace je inspirován psím hrdinou jedné z jejích nejúspěšnějších knih. Patřila ke spisovatelům, kteří se cenzuře kontroverzních témat v době reálného socialismu vyhnuli absolutně nepolitickým psaním. Častým motivem je u ní lékařské nebo vědecké prostředí. Ve většině svých děl se soustřeďovala na pracovní problematiku, propojovala psychologické, kriminalistické a reportážní postupy. Podle její prózy vznikla televizní inscenace *Uzavřený pavilon* (1991).

Ještě před listopadem 1989 dokončila román *Mafie po česku aneb Jeden den Bohuslava Panenky*, v němž otevřeně kritizovala poměry předlistopadového Československa zejména v souvislosti s korupčním chováním politických prominentů tehdejšího režimu. Aby mohla být tato kniha vůbec vydána, musela na základě pokynu předlistopadové cenzury přepracovat konec románu tak, aby hlavní hrdina, představitel „předlistopadové mafie“, nakonec skončil za

mřížemi, čímž mělo být dokázáno, že bez ohledu na všechny negativní jevy zmíněné v románu nakonec zvítězí spravedlnost a právo. Román však vyšel až v roce 1990, a to včetně doslovu napsaného ještě před listopadem 1989, v němž se končí normalizační režim ústy literární publicistky Zdeňky Bastlové snaží kritiku obsaženou v románu co nejvíce zjemnit a relativizovat.

Po listopadu 1989 začala ve svých dílech i v rozhovorech pro média (zejména *Právo*) velmi otevřeně akcentovat politická témata. Její texty ústy hrdinů románů nadále kritizovaly předlistopadový režim, zároveň však nezakrývaly velké autorčino zklamání nad skutečností, že zločiny socialismu zůstaly nepotrestány a že prominenti tehdejšího režimu se často velmi snadno zorientovali v nových podmínkách a na svou předlistopadovou kariéru navázali kariérou ještě úspěšnější. Jako důkaz přináší román *Mafie po listopadu aneb Ryba smrdí od hlavy*, který volně navazuje na román *Mafie po česku aneb Jeden den Bohuslava Panenky*.

Poslední autorčinou knihou je *Milostí prezidenta* (2007), která líčí dramatický život Roberta Rokla, nadaného a talentovaného architekta v šedesátých letech 20. století a v době polistopadové.

Zdena Frýbová zemřela 22. února 2010 na kardiologické klinice Fakultní nemocnice Motol v Praze po dlouhé vážné nemoci.

Ve hře *Ucho* se v Olomouci představili Ivana Plíhalová a Igor Bareš

Komorní inscenace *Ucho*, jejíž děj diváci znají především z filmového ztvárnění Karla Kachyni, připravilo Moravské divadlo ve studiu Českého rozhlasu Olomouc ve hvězdném obsazení. Vedle domácí Ivany Plíhalové se v hlavní roli představil Igor Bareš z činoherního souboru Národního divadla v Praze. Podle režiséra Michala Bureše diváci uvidí příběh manželského páru, Ludvíka a Anny. Ti jsou konfrontováni s nabídkou, aby se přestěhovali z Olomouce do Prahy. Je jim přislíbeno bydlení ve vládní vile, auto s řidičem, život v blahobytu. Daní za to bude Ludvíkova oddanost, poslušnost a vstřícnost k mocným. Hraje se ve studiu 1 v Českém rozhlase Olomouc na Horním náměstí. Moravskému divadlu totiž chybí komorní scéna, a proto spolupracuje právě s Českým rozhlasem Olomouc.

Špinarův *Vojcek* a Pražské komorní divadlo získaly Radokovu cenu

Inscenací roku 2009 se v 18. ročníku Cen Alfréda Radoka stal Büchnerův *Vojcek*, jak ho na jevišti pražského Divadla na Vinohradech nastudoval režisér Daniel Špinar. Titul Divadlo roku získalo už potřetí Pražské komorní divadlo (PKS). Ceny, o nichž rozhodli kritici v anketě časopisu *Svět a divadlo*, byly předány v pražském Kolowratu, záznam odvysílala Česká televize na programu ČT2. Soubor PKS, odměněný Radokovou cenou i před dvěma lety za Pařížkovu inscenaci *Kafkova Procesu* a působící na jevišti Divadla Komedie, zvažoval koncem minulého roku další existenci. Po rozhodnutí pražského zastupitelstva o víceletých kulturních grantech totiž bojuje s financemi a musí citelně měnit původně plánovaný program. Dalším aktuálním uznáním práce jeho členů byla v sobotu Radokova cena za herectví pro Martina Pechláta, který vytvořil jednu z titulních rolí v inscenaci *Goebbels/Baarová*. Pechlát má za ni naději i na Cenu Thálie.

Ocenění za ženský herecký výkon převzala Kateřina Burianová za roli Violet Westonové ve hře Tracyho Lettse *Srpen v zemi indiánů* v Národním divadle v Praze. Za vytvoření této náročné postavy získala Burianová loni na podzim Cenu Sazky a Divadelních novin. I její jméno figuruje v nominacích na Thálii; tato ocenění budou předána v sobotu 20. března. Českou hrou roku se stalo *Náměstí bratří Mašínů* Davida Drábka, které mělo v autorově režii premiéru v královéhradeckém Klicperově divadle.

Plzeňské divadlo partnerem mezinárodního projektu

Ředitel Divadla J. K. Tyla (DJKT) Jan Burian podepsal smlouvu s produkční společností Armel, organizátorem 3. ročníku mezinárodní soutěže Opera Competition and Festival. Tím se divadlo stalo partnerem projektu, jehož se účastní soutěžící z celého světa a který je zaměřen na podporu soudobé operní tvorby. „Jejím cílem není vyhledávat mladé talenty s krásnými hlasy a úžasnými dispozicemi,

nýbrž nejlepší představitele operních postav. Nezaměřuje se pouze na pěvecké kvality interpretů, ale posuzuje komplexní scénický projev. Mezinárodní porota ve finále proto hodnotí výkony soutěžících přímo v inscenacích nastudovaných v koprodukcí s festivalem v partnerských operních domech v Evropě a USA,“ řekla tisková mluvčí DJKT Eva Ichová. Plzeňská opera nastuduje operu *Sluha* současného italského skladatele Marca Tutina v režii Lud'ka Golata. První kolo soutěže se odehraje už v dubnu na pěti místech (New York, Paříž, Bergen, Budapešť a Moskva). V každém z nich mezinárodní poroty na základě předzpívání vyberou nejvhodnějšího představitele pro každou z určených rolí. Druhé kolo soutěže se uskuteční formou workshopu v Budapešti v polovině května 2010. Finále proběhne začátkem listopadu v Maďarsku.

Archa uvedla v premiéře projekt výtvarníka Mančušky

V pražském Divadle Archa měla českou premiéru inscenace výtvarníka Jána Mančušky *Hra pozpátku*. Kombinuje v ní divadelní, literární i výtvarné prvky a zároveň významně zapojuje diváky. Koncepte hry pracuje simultánně se dvěma směry děje – vyprávěč příběhu sedí v publiku a zároveň na pódiu tanečníci ztvárňují stejný děj, ale z opačného konce. První polovina děje se odvíjí lineárně až do chvíle, kdy se hlavní hrdina rozhodne vrátit se v čase. Dopustil se zásadní chyby v osobním životě a trpí utkvělou představou, že ji musí napravit. Vrací se tedy hlouběji do minulosti na místa děje, která se již v příběhu odehrála, aby se chyby vyvaroval, ale pokaždé selže. *Hra pozpátku* je založená na spojení divadelních, literárních a výtvarných prvků a navazuje na starší textové instalace Jána Mančušky, v nichž byl text zároveň objektem i prostředkem práce s prostorem. Později s texty pracoval především v médiích filmu a videa. *Hra pozpátku* je pokračováním obou uvedených principů.

Novinkou brněnského baletu je *Carmen* se španělským rukopisem

Balet *Carmen* s choreografií mladého Španěla Cayetana Sota a hudbou Rodiona Ščedrina je hlavní premiérou baletního souboru Národního divadla Brno v této sezóně. Představení vzniklo v koprodukcí s Ballettem Dortmund, kde Soto svou *Carmen* uvedl loni na podzim ve světové premiéře. Divadelníci slibují současný tanec s vášnivým, humorným a náročným choreografickým jazykem. Inscenaci doplní půlhodinová ukážka originálního flamenka. Hlavní část hudebního doprovodu tvoří *Suita Carmen*, kterou zkomponoval ruský skladatel Ščedrin na motivy opery George Bizeta. Děj baletu v Sotově podání však více než z operního libreta vychází z literární předlohy, kterou napsal francouzský autor Prosper Mérimée.

VÝROČÍ

Výročí narození Jana Wericha připomněl pietní akt u jeho hrobu

Pietní vzpomínka na zasněžených pražských Olšanech připomněla 105. výročí narození Jana Wericha. U hrobu položili květy zástupci nadace Život umělce a sdružení Werichovci. Werich má společný hrob s Jiřím Voskovcem na Olšanech od roku 1990. Dvě slavné postavy českého i světového divadla se totiž mohly v Praze setkat až po listopadu 1989, kdy byla na Olšanech po boku Jana Wericha a členů jeho rodiny uložena urna s Voskovcovým popelem. U zrodu myšlenky hrob důstojně označit byli pak kolego-

vé z Divadla ABC Jaroslava Adamová, Stella Zázvorková a Miroslav Horníček. Nadace Život umělce vyhlásila sbírku, návrh na náhrobek vypracoval akademický sochař Vladimír Preclík, který patřil mezi okruh Werichových přátel a několikrát ho portrétoval. Výsledkem jsou dvě do sebe zaklesnuté desky s náhrobky ze slezské žuly. Plastická písmena jmen Voskovec a Werich tvoří symbolicky úsměvy obou klaunů. „Snažil jsem se, aby se hrob také usmíval,“ vysvětlil Preclík. Herec, filozof, dramatik, prozaik, textař a polovina autorské a herecké dvojice V+W Jan Werich se narodil 6. února 1905 a zemřel 31. října 1980 ve věku pětasedmdesáti let.

KINEMATOGRAFIE

Kryštof Hádek obdržel cenu Shooting Stars 2010

Český herec Kryštof Hádek – stejně jako dalších devět evropských „hvězd zítřka“ – dostal na filmovém festivalu Berlinale cenu Shooting Stars 2010 určenou pro nejnadějnější filmové herce současnosti. Cena pomáhá k mezinárodnímu zviditelnění mladých umělců a otevírá dveře ke castingům a kamerovým zkouškám v zahraničí.

Spolumoderátorkou večera byla česká herečka Aňa Geislerová, která zasedla i v pětičlenné porotě, jež letošní Shooting Stars vybrala. Herečka popřela, že by Hádku mezi deset oceněných jakkoli protlačovala.

Vedle Hádku na pódiu berlínského paláce Berlinale stnul například norský herec Anders Baasmo Christiansen, Chorvatka Zrinka Cvitešićová nebo Brit Edward Hogg. Každému z oceněných předal známý švédský herec Stellan Skarsgaard stříbrnou sošku v podobě umělé ženy z legendárního filmu *Metropolis*. Jedinou výjimkou byl český zástupce, který cenu přebíral z rukou Geislerové. Ona sama ji obdržela před šesti lety.

Mladé naděje navržené na titul hvězdy zítřka vybírají jednotlivé filmové svazy sdružené v organizaci European Film Promotion (EFP). Z jednadvaceti adeptů pak pětičlenná porota zvolila letošní desítku laureátů.

Řada evropských herců a hereček, které EFP od roku 1998 označila titulem Shooting Star, se mezinárodní hvězdou posléze opravdu stala. Patří mezi ně například německá herečka Franka Potenteová, kterou proslavil film *Lola běží o život*, její krajan Daniel Brühl, známý i v Česku díky komedii *Good bye, Lenin!*, nebo britský drsník Daniel Craig – poslední představitel filmového agenta Jamese Bonda. Loňská Shooting Star Carey Mulliganová je letos nominována za hlavní roli v britském snímku *An Education (Vzdělání)* na Oscara.

Vedle Geislerové byli z českých herců a hereček v minulosti na Berlinale oceněni také Tatiana Vilhelmová, Jan Budař, Pavel Liška a Klára Issová.

Ceny asociace kameramanů převzali Šajmovič, Hynek a Holman

Cenu Asociace českých kameramanů za celoživotní dílo převzal v pražském kině Lucerna Juraj Šajmovič. Cenu za vynikající kameramanské televizní dílo dostal Kristián Hynek za snímek *Magdalena* a cenu za vynikající kameramanské filmové dílo Miloslav Holman za film *Protektor*. Juraj Šajmovič byl mimo jiné za kamerou při vzniku *Archy bláznů*, *Třinácté komnaty*, *Návratu ztraceného ráje*, seriálů *Sanitka* a *Dobrodružství kriminalistiky*. Za snímek *Goleť v údolí* obdržel Českého lva. Při převzetí ceny Šajmovič připomněl význam kamery pro umělecké vyznění filmového díla. Mladým kolegům popřál, aby dělali málo komerce a snažili se tvořit umělecká díla. Osmasedmdesátiletý kameraman proslul také jako excelentní fotograf a výborný malíř. Uznání Jaroslava Kučery pro posluchače FAMU za mimořádný počin v oblasti obrazové koncepce dostal Gašper Šnuderl za snímek *Zaříkavačky*. Asociace udělovala ceny letos popatnácté.

Dům se zelenou střechou

Dům se zelenou střechou nazvala scenáristka a režisérka Blanka Závitkovská dokument, jehož tématem jsou dvě ženy, dva rozdílné osudy i dva pohledy na jedno město

v proměnách 20. století. Vznikal dlouho, mimo jiné i za podpory Česko-německého fondu budoucnosti. „Příběh z města pod Ještědem je komorním portrétem dvou žen, jejichž životní příběhy vypráví paralelně. Jedna pochází z katolické rodiny českých Němců, druhá z česko-německé rodiny židovského vyznání. Oběma poznamenala život válka, když musely změnit místo domova i státní příslušnost,“ řekla o svém dokumentu jeho autorka.

Přítomnost v něm mísí s minulostí, současné záběry s dobovými záběry z Národního filmového archivu, archivu v Liberci i soukromých zdrojů. Vzpomínky v obraze protínají dějinné události 20. století, které prošly Libercem a Českou republikou. V dokumentu se mluví německy, česky, italsky a anglicky; je proto doplněn titulky.

Vznik téměř hodinového dokumentu Blanky Závitkovské dále podpořily například Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, město Liberec, Nadační fond obětem holokaustu i Nadace Židovské obce v Praze.

Jeden svět nabídne přes stovku filmů

Ve dnech 10. až 18. března proběhne v Praze další ročník festivalu dokumentárních filmů o lidských právech *Jeden svět*. Letošní dramaturgie se zaměřila mimo jiné na Írán. Přehlídku zahájí íránský snímek *Dny zelených nadějí*, který dokumentuje potlačování studentských demonstrací po loňských prezidentských volbách v Íránu. Na loňském festivalu v Benátkách získal film jednadvacetileté íránské režisérky Hany Machmalbafové cenu za statečnost. Festival nabídne přes sto filmů z celého světa, které organizátoři vybrali z více než 1 600 přihlášených snímků. Na projekcích a debatách se představí desítky zahraničních hostů. Filmy budou soutěžit ve dvou kategoriích: v hlavní soutěži a v kategorii Máte právo vědět. V hlavní mezinárodní porotě zasedne dánský dokumentarista Anders Ostergaard, který loni dostal na *Jednom světě* Zvláštní cenu Václava Havla za dokument o šafránové revoluci v Barmě. Rozhodování se zúčastní také ruská režisérka Máša Noviková,

kteřá natočila film o novinářce Anně Politkovské. Z Prahy se pak přehlídka přesune do devětatvaceti měst ČR.

Kawasakiho růži na Berlinale odměnili diváci potleskem

Dlouhotrvajícím potleskem odměnil zaplněný sál kina Zoo Palast první představení českého filmu *Kawasakiho růže* na filmovém festivalu Berlinale. Pro novinku režiséra Jana Hřebejka to byla zároveň mezinárodní premiéra. Tvůrci věří, že uvedení na jedné z největších filmových přehlídek v Evropě snímku pomůže prodat ho do celého světa. Promítání v Berlíně se zúčastnili režisér Hřebejk a hlavní představitelé Martin Huba, Lenka Vlasáková, Antonín Kratochvíl, Petra Hřebíčková a Anna Šimonová. Mezinárodní premiéry snímku se zúčastnil i český ministr kultury Václav Riedlbauch. Podle něj proniknutí českého filmu do oficiálního programu takového festivalu, jako je Berlinale, znamená velkou vizičku pro českou kulturu. V soutěži na Berlinale byl naposledy před třemi lety film Jiřího Menzela *Obsluhoval jsem anglického krále*.

IN MEMORIAM

Zemřela Jarmila Turnovská

Zemřela dlouholetá dramaturgyně České televize (ČT), spoluautorka legendárního seriálu *Kamarádi* a černobílé televizní pohádky *Popelka* Jarmila Turnovská. Turnovská patřila k zakládající generaci dětského vysílání v ČT. Narodila se 11. srpna 1930 v Praze. Její jméno se pojí s množstvím seriálů, hraných i loutkových pohádek. Podílela se na nich jako dramaturgyně nebo scénáristka. Prvních šest dílů seriálu *Kamarádi* vzniklo v roce 1969, druhá série o pět let později. Scénář napsala společně s Vlastou Janečkovou, která seriál režírovala. Jednu z hlavních rolí vytvořil dnes populární moderátor Marek Eben.

FOTOGRAFIE

Štreitova výstava o (ab)normalizaci v Kroměříži mimořádně lákala

Výstavu předního českého fotografa Jindřicha Štreita ke 20. výročí sametové revoluce viděly v Muzeu Kroměřížska asi tři tisíce lidí. V posledních letech tak šlo o druhou nejnavštěvovanější expozici. Expozice zahrnovala dosud nevystavované a nepublikované fotografie, které přibližují život v Československé socialistické republice v letech 1967 až 1989. Snímky vznikaly převážně v době takzvané normalizace. Zhruba stovka Štreitových velkoformátových fotografií mapuje život na venkově i ve městě, zobrazuje dobová hesla, fotografie průvodů a manifestací, schůzí a oslav například kdysi populárního Mezinárodního dne žen. Výstava z Kroměříže poputuje do Uherského Hradiště, kde ji lidé budou moci vidět **od dubna**, o prázdninách se pak přesune do Prostějova, na podzim do Zlína a příští rok bude k vidění ve Vsetíně.

IN MEMORIAM

Zemřela historička fotografie Anna Fárová

Po těžké nemoci ve věku jednaosmdesáti zemřela mezinárodně uznávaná historička a teoretička fotografie Anna Fárová. Anna Fárová se svému oblíbenému médiu věnovala přes padesát let a byla průkopníkem psaní o fotografii jako o vysokém umění. Zpopularizovala zejména dílo Josefa Sudka a Františka Drtikola a stála u počátků úspěchů Josefa Koudelky. Fárová patří k lidem, bez jejichž působení by česká fotografie neměla ve světě ono uznání, kterého se jí dnes dostává.

HUDBA

PFS slaví 75 let

Pražský filharmonický sbor uspořádal k výročí 75 let souboru a k 100. výročí narození bývalého dlouholetého sbormistra Josefa Veselky slavnostní koncert v pražském Rudolfinu. Pod vedením současného hlavního sbormistra Lukáše Vasilka zazněly v Dvořákově síni skladby Pärta, Janáčka, Martinů a Bernsteina. V Janáčkově *Otče náš* exceloval J. Březina (tenor), v Bernsteinových *Chichesterských žalmech* J. Boušková (harfa), D. Mikolášek (bicí) a A. Bárta (varhany).

Sázavafest

Na letošním Sázavafestu se bude slavit – nejen kulatý desátý ročník, ale důvod k oslavě budou mít i někteří z více než stovky účinkujících. Například skupina Sto zvířat a Kamil Střihavka oslaví dvacet let své muzikantské dráhy. Festival se uskuteční od **5. do 7. srpna** v Kácově na Kutnohorsku. Nedočkavci mohou ale vyrazit o pár měsíců dříve na Jarní Sázavafest. Jarní ochutnávka Sázavafestu se letos uskuteční **3. dubna** v Kulturním domě Vltavská v Praze, kde se na dvou scénách představí zhruba patnáct účinkujících, mimo jiné písničkář Xindl X, reggae formace Švihadlo nebo punkové Rybičky 48. Letos nově také přibude Jarní Sázavafest Morava. **24. dubna** v Zábřehu na něm zahraje mimo jiné

populární skupina Mig 21. Na srpnovém Sázavafestu kromě už zmíněných oslavenců – Sto zvířat a Kamila Střihavky – přislíbili účast například Support Lesbiens, UDG, Tata Bojs, Monkey Business, Miro Žbirka nebo Marta Kubišová. Program opět oživí autorské čtení Michala Viewegha a nově i Ireny Obermannové.

Půl století na scéně

Pod názvem *50 let na scéně* zahajuje od 25. března do 7. dubna turné Eva Pilarová, při němž nabídne výběr ze svých hitů. Šest exkluzivních koncertů v Liberci, Pardubicích, Brně, Ostravě a Praze se uskuteční k oslavě životního i pracovního jubilea známé zpěvačky. Eva Pilarová oslavila v loňském roce sedmdesáté narozeniny. V jejím repertoáru budou písně od semaforových začátků přes swing a slavné duety až po velká pěvecká čísla od domácích a světových autorů. Slavnostní turné bude zahájeno 25. března v Liberci a skončí 6. a 7. dubna v Praze. (mk)

MINIROZHOVOR

Angličané začínají objevovat hudbu Martinů

ČESKOU FILHARMONII DIRIGOVAL SIR JOHN ELIOT GARDINER A PŘÁVU ŘEKL:

*** Na koncertech v Rudolfinu jste tentokrát řídil díla Schumanna a Martinů. Bylo to kvůli výročím obou autorů, či váš vlastní výběr?*

Určitě ne kvůli výročím. Vybírám si skladatele, kteří mne přitahují svou tvorbou, a Robert Schumann a Bohuslav Martinů k nim patří. Navíc jsem chtěl využít skvělé hornové sekce orchestru s Ondřejem Vrabcem a nastudovat s nimi Schumannův Koncert pro čtyři lesní rohy.

*** Jste od mládí velký obdivovatel orchestru ČF i českých skladatelů. Před dvěma lety jste řídil Martinů Dvojkonzert, nyní další jeho dvě díla. Jak je přijímán v Anglii?*

Právě skončil v Londýně velký festival české hudby, kde byla hrána hlavně díla Martinů. Závěrečné dva koncerty s BBC Orchestra a London Phil-

harmonic, řízené Jiřím Bělohlávkem a Vladimírem Jurowským, měly v programu díla Martinů a Janáčka tak jako většina koncertů festivalu a setkaly se s velkým zájmem anglického publika. To pro mě není překvapení, Martinů obdivuji dlouho a postupně chci s ČF uvést jeho hlavní díla. Chci, abychom spolu účinkovali i na letošních BBC Proms v Londýně s 6. symfonií.

*** Letos vás uvidíme v Praze ještě v květnu na Pražském jaru. S čím přijedete?*

Konečně budu mít možnost pražskému publiku předvést dva z mých souborů, které jsem založil – English Baroque Soloists a Monteverdi Choir. V Rudolfinu 9. května předvedeme naši interpretaci Bachovy Mše h moll v autentické podobě.

*** A kdy v Praze uslyšíme váš další soubor Orchestre Révolutionnaire et Romantique?*

Zatím nás nikdo nepozval, ale doufám, že jednou i k tomu dojde, protože bychom u vás rádi zahráli i Bedřicha Smetanu – třeba nádhernou *Mou vlast*.

Redakčně zkráceno – Vladimír Říha

Klaus jednal s Mubarakem i o egyptologické výstavě v Praze

Na Pražském hradě se za dva roky zřejmě uskuteční velká výstava egyptských archeologických objevů. V Káhiře o tom jednal prezident Václav Klaus se svým egyptským protějškem Husním Mubarakem. Při jednáních také zopakoval pozvání do České republiky. Tématem rozhovoru byly také izraelsko-palestinské vztahy a ekonomická spolupráce mezi Egyptem a ČR. Klaus s egyptským prezidentem hovořil také o ekonomické spolupráci. Kromě aktivit mladoboleslavské Škodovky, která za Klausovy účasti v Káhiře představila svůj vlajkový model Škoda Superb, mají české firmy v Egyptě i další projekty. Společnost AŽD má příslib zakázky na stavbu tramvajové trati v Alexandrii. České společnosti se chtějí v Egyptě prosadit také s ekologickými projekty, nabízejí solární elektrárny nebo výrobu biopaliv z rýžové slámy.

Osobnost EU v roce 2009

Jako osobnost roku 2009 v Evropské unii ocenil belgický týdeník *The Bulletin* Václava Klause. *The Bulletin* je zaměřen především na kulturu, vychází v angličtině a je určen zejména pro zahraniční pracovníky v Bruselu. Václav Klaus byl podle deníku takto vyhodnocen kvůli svému postoji vůči francouzskému prezidentovi Nicolasi Sarkozymu a německé kancléřce Angele Merkelové, když si vymohl ústupek v podobě výjimky z listiny základních práv EU pro Českou republiku. Podle deníku *The Bulletin* si Německo a Francie myslí, že mohou Evropskou unii řídit sami a Klausovi se podařilo jen ukázat, že ve skutečnosti je Evropa seskupením sedmadvaceti států, nikoli třech států a čtyřicet dvaceti zemí. V řadě hlavních evropských měst, především ve Stockholmu a v Bruselu, byl Klaus za tyto svoje postoje hodnocen značně negativně.

(mk)

Jan Fischer na summitu V4 vyzval ke snížení energetické závislosti

Závislost evropských států na jednom dodavateli plynu a ropy je potřeba snížit. Před summitem premiérů zemí takzvané visehradské čtyřky (V4) v Budapešti to uvedl předseda české vlády Jan Fischer. „Diverzifikace zdrojů je pro energetickou bezpečnost klíčová,“ řekl ČTK Fischer. Summitu se vedle premiérů visehradské čtyřky, tedy Maďarska, České republiky, Polska a Slovenska, účastní také zástupci Bulharska, Chorvatska, Srbska či Rumunska. Společně chtějí docílit dlouhodobé spolupráce v energetické oblasti, která přispěje k energetické bezpečnosti regionu. Jedním z hlavních bodů jednání byla plánovaná stavba ropovodu Nabucco, který má přivést plyn do Evropy z oblasti Kaspického moře přes Turecko a snížit tak závislost evropských zemí na dodávkách z Ruska. Šéf Mezinárodní agentury pro energii (IEA) Nobuo Tanaka označil plyno-

vod Nabucco za účinnější způsob dodávek plynu do Evropy, než nabízí jeho hlavní konkurent South Stream. Ten má vést ruský plyn do Evropy přes Bulharsko, Řecko, Srbsko a Maďarsko.

Čeští policisté při vyšetřování pandurů spolupracují s rakouskými

Policejní tým, který se zabývá vyšetřováním možné korupce při nákupu obrněných transportérů Pandur pro českou armádu, úzce spolupracuje se svými rakouskými kolegy. ČTK to řekl policejní prezident Oldřich Martinů s tím, že spolupráce začala okamžitě po zveřejnění nových informací o kauze v médiích a některé zprávy z Rakouska už mají vyšetřovatelé k dispozici. O spolupráci tým požádal i Vojenskou policii, která se okolnostmi nákupu pandurů zabývala v roce 2006, ale věc nakonec odložila. Rakouští vyšetřovatelé v souvislosti s případem prohledali prostory firmy Steyr, výrobce pandurů. Byli také u dvou bývalých manažerů firmy Wolfganga Habitzla a Herwiga Jedlaucnika, jejichž slova tajně nahrál reportér deníku *Mladá fronta Dnes*. Na záznamu hovořili o provizích pro české politické strany a jmenovali i konkrétní politiky. Ti však podobná obvinění odmítli.

Nový pražský arcibiskup Dominik Duka

Novým pražským arcibiskupem a českým katolickým primasem byl jmenován královéhradecký biskup Dominik Duka. Rozhodnutí Vatikánu sdělilo pražské arcibiskupství. Duka ve funkci nahradí Miloslava Vlka, který rezignoval kvůli svému věku. Vlk si ale i nadále podrží církevní hodnost kardinála. Duka se funkce ujme 10. dubna, tedy první sobotu po Velikonocích. Slavnostní bohoslužba se bude konat za přítomnosti kněží i veřejnosti v 10:00 v katedrále sv. Víta v Praze.

Šestašedesátiletý Duka byl vysvěcen na kněze v roce 1970. O pět let později přišel o státní souhlas s vykonáváním kněžského povolání a pracoval potom patnáct let jako rýsovač v továrně Škoda Plzeň. V letech 1981-1982 byl vězněn za organizování studia dominikánských duchovních a kontakty se zahraničím. V roce 1998 ho předchodí papež Jan Pavel II. jmenoval královéhradeckým biskupem. Miloslav Vlk na svém webu označil jmenování Duky za radostnou zprávu. Popřál mu věrnost věřících i kněží, získávání nových spolupracovníků a radost z úspěšné práce. Za svůj hlavní úkol teď Vlk pokládá to, aby Dukovi vytvořil dostatečný prostor na to, aby se mohl v klidu ujmout své funkce.

Duka se chce nejdřív seznámit s prací svého předchůdce. Na otázky majetkového vyrovnání vztahu církví a státu je podle něj brzy, řekl krátce po svém oficiálním jmenování. Toto téma je však jeho „životní evergreen“. Nevyřešená situace podle něj blokuje rozvoj obcí, měst a krajů. „Chceme takovou dohodu, která by byla ku prospěchu celé společnosti, a tím pádem ku prospěchu církví a náboženských společností,“ uvedl Duka. Nově jmenovaný arcibiskup doufá, že napomůže k mezinárodní smlouvě České republiky a Vatikánu i k nedořešenému vlastnictví katedrály svatého Víta.

CVVM: Většina lidí si myslí, že NATO je potřebná organizace

Více než dvě třetiny lidí považují Severoatlantickou alianci (NATO) za organizaci, která je v současné době potřebná. Vyplývá to z aktuálního průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM). Za nepotřebné NATO označily necelé dvě pětiny dotázaných. Téměř tři pětiny si myslí, že existence a jednání aliance působí příznivě na bezpečnost svých členů i na mír a stabilitu v euroatlantické oblasti. ČR je členem NATO od roku 1999. Průzkumu, který se konal ve dnech 11. až 18. ledna 2010, se zúčastnilo 1 074 lidí starších patnácti let.

Krajně pravicová Dělnická strana skončí, soud ji rozpustil

Krajně pravicová Dělnická strana (DS) skončí, rozpustil ji Nejvyšší správní soud. Vyhověl v pořadí druhému návrhu vlády, podle níž je Dělnická strana extremistická a ohrožuje demokracii. Soud v obsáhlém odůvodnění uvedl, že našel v programových materiálech DS xenofobní a šovinistické prvky a mnohde i rasistický podtext. Předseda strany

Tomáš Vandas uvedl, že se kandidáti DS přesto zúčastní sněmovních voleb. Vandas dále zdůraznil, že proti verdiktu Nejvyššího správního soudu bude podána stížnost Ústavnímu soudu.

Zákon o vlastenectví

Slovenský parlament schválil kontroverzní zákon o vlastenectví. Norma z dílny populistické Slovenské národní strany (SNS) ukládá povinné hraní národní hymny státním školám, vládě i parlamentu. Státní zaměstnanci také budou muset skládat slib věrnosti státu.

Přemysl Sobotka v USA ocenil krajany, varoval před návratem normalizace

Předseda horní komory českého parlamentu Přemysl Sobotka v New Yorku ocenil zhruba dvacítku krajanů, kterým předal stříbrné pamětní medaile Senátu. Ve svém projevu při této příležitosti uvedl, že v Česku hrozí v případě vítězství levice v nadcházejících parlamentních volbách návrat normalizace. „Někdy si někteří lidé kladou otázku, zda nám hrozí nový Únor 1948. Na tuto otázku můžeme sice odpovědět záporně, pokud má někdo představu rudého teroru z padesátých let. Existuje však docela reálná možnost, že se k nám může vrátit husákovský zatuchlý Absurdistán,“ uvedl také předseda Senátu. ČTK později řekl, že zdrojem těchto obav pro něj je třeba to, jak levice vládne v krajích. Sobotka také uvedl, že si váží práce a aktivit krajanů ve Spojených státech, a proto se rozhodl některé z nich ocenit. Naprostá většina vyznamenaných patřila mezi ty, kdo během komunistické vlády v tehdejší Československu uprchli do zahraničí. Někteří z nich obdrželi stříbrnou pamětní medaili Senátu posmrtně.

České básně v londýnském metru

Po básni Jaroslava Seiferta se v londýnském metru objevily verše dalšího českého básníka, a to Miroslava Holuba. Od začátku února byly zařazeny do projektu Poems on the Underground (Básně v metru). Ty zpříjemňují cestování londýnským metrem od roku 1986, kdy byl celý projekt zahájen na popud americké spisovatelky Judith Cherniakové. Od té doby se básně v metru mění třikrát v roce a zůstávají na očích veřejnosti nejméně deset týdnů. V loňském roce v létě byly poprvé vybrány české verše – báseň od Jaroslava Seiferta *A sbohem ze sbírky Morový sloup*. Nynější báseň od Miroslava Holuba, která se objevila ve vagonech podzemní dráhy, se jmenuje *V mikroskopu* a vyšla v roce 1987 ve sbírce *The Fly* v překladu Lana Milnera.

Chlebíček se stoletou tradicí

Známé pražské lahůdkářství Paukert bylo vyhlášeným podnikem již za první republiky. Jejich delikatesy chutnaly lidem po celé Evropě a nic na tom nezměnilo ani 21. století.

Tradice podniku sahá do roku 1916, kdy ho založili jako první pražské velkolahůdkářství Jan a Štěpánka Paukertovi.

Ve třicátých letech minulého století byla v Praze tři vyhlášená lahůdkářství – U Paukerta, Lipperta a Zoufalého. Nebyla to konkurence, ale spíše přátelé. Každé z nich mělo svou klientelu, takže si vzájemně nevadila. Paukertova klientela se skládala z důstojníků armády a herců a hereček blízkého Národního divadla. Právě těmto lidem nabízel majitel Josef Paukert ty nejluxusnější výrobky a delikatesy, které na svých cestách po Evropě ochutnali. Češi prostě v té době byli někde jinde a co viděli v cizině, chtěli ve stejné kvalitě i doma.

A jak vlastně vznikl ten proslulý chlebíček, díky němuž se Česko v rychlém očerstvení odlišuje od zbytku světa? K tomu se váže rodinná historka. Malíř Jan Skramlík stál na štaflích a starý pan Paukert mu nosil občerstvení v podobě obložených chlebů. Balancujícím malíři se však krajíc chleba jedl nepohodlně, a proto prosil svého hostitele, aby vymyslel něco menšího. A přesně v prvorepublikovém duchu – náš zákazník, náš pán – přišel Jan Paukert s chlebíčkem, tak jako ho známe dnes.

Původní chlebíček, který dostal po svém vynálezcovi jméno Paukert, je složený z dušené šunky, osminky vajíčka, kousku dobrého ementálu, uherského salámu, rajčete a to vše podmazané bramborovým salátem vyrobeným z do-

máci majonézy. Právě na majonéze postavil Paukert několik druhů dokonalých lahůdkových salátů – vymyslel totiž geniální ochucení majonézy z několika druhů koření.

Druhá světová válka a znárodnění firmy v roce 1952 znamenaly konec rodinné tradice. Přestože obchod neměl v době totalitního režimu původní název, Pražané stále nakupovali u Paukerta. V říjnu 2008 bylo lahůdkářství Jan Paukert znovu otevřeno po rozsáhlé rekonstrukci. Z původních chlebičků se stále vyrábí chlebiček Paukert, a to pod názvem Speciál. Podle původní receptury je i vynikající chlebiček z masa pravého humra. Nabídka lahůdkářství Paukert je široká. A stejně jako za první republiky si lze vybrat několik desítek salátů, kvalitní české uzeniny, kremrole z vlastní výroby i špičkové evropské lahůdky jako italské salámy a šunky, francouzské sýry, hořčice nebo kachní a husí játra.

Pokračovatelem rodinné tradice se stal Richard Švec, který podnik převzal po svém nedávno zesnulém adoptivním otci Janu Paukertovi, který zemřel ve věku jednadvaceti let. Jan Paukert se i přes svůj vysoký věk aktivně zapojoval do chodu obnoveného lahůdkářství. Nově zrestaurované lahůdkářství Paukert obnovilo i luxusní klub pro uzavřenou společnost v přízemí domu číslo 17. Jeho hosty bývali například Karel Čapek, R. A. Dvorský, Vlasta Burian, Hugo Haas, Lída Baarová, Jan Werich a Jiří Voskovec nebo Max Švabinský. Paukertovy lahůdky také zásobovaly stůl rodiny prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Nyní se nachází dvě patra nad prodejnou delikates, chlebičků, luxusního alkoholu a menší restauraci se stálou denní nabídkou. (mk)

Pražské věže jsou k vidění i v zimě

Ve Staroměstské mostecké věži mohou návštěvníci vstoupit do doby císaře Karla IV. V nově nainstalované expozici se mohou seznámit s jeho dílem a dalšími významnými osobnostmi té doby. Vždyť právě Karel IV. byl ten, který dal Praze její jedinečnou podobu a kouzlo. V gotickém prostoru Pražské brány se pak návštěvníci mohou seznámit s expozicí nazvanou Husitství. Osobnost vojevůdce Jana Žižky, kořeny evropské reformace a další informace čekají milovníky historie i architektury v těchto místech. Takže i když by to na první pohled mohlo tak vypadat, návštěvníci zjistí, že ani pod sněhem pražské věže nespí. (mk)

Severočeská piva bodují

V České republice dnes existuje řada soutěží, v nichž se poměřuje kvalita piva. Jedna z nejpobulárnějších přehlídek se

již podvacáté konala v Táboře. Soutěže o zisk Zlaté pečeti se zde v sedmnácti kategoriích zúčastnilo celkem 380 vzorků pív z 92 pivovarů. Nejednalo se přitom pouze o piva vyrobená v ČR, ale přihlásili se i producenti ze Slovenska, Belgie, Německa, Nizozemí, Polska a také Rakouska. V naprosté většině kategorií ovšem jednoznačně dominoval mok z ČR, jedinou výjimkou představovaly světlé ležáky Premium, v nichž si Zlatou pečeť vybojovalo lublinské pivo Perla Export. Z dalších cizinců zabodoval už jedině šestnáctistupňový Urpin z Banské Bystrice mezi speciálními světlými pivy. Jinak v nejsledovanějších kategoriích výčepních pív možná trochu překvapivě dominovala piva produkovaná firmou Heineken v ústeckých pivovarech Krásné Březno a Velké Březno – tedy Zlatopramen a Březňák. Mezi světlými výčepními pivy přitom druhým místem zabodoval proslulý krušovický pivovar. Mezi světlými ležáky pak dominoval jedenáctistupňový Primátor z Náchoda a stejná značka zvítězila i v kategorii nealko pív. Neztratily se ani moravské pivovary – jako příklad lze uvést pivovar v Litovli, jehož dvanáctka Premium se umístila na druhém místě mezi světlými ležáky Premium a zároveň získala prestižní Extra pivní pečeť. Druhé místo v posledně jmenované kategorii si pak odnesl vítěz mezi tmavými ležáky Granát z českého pivovaru Černá Hora. A že pivo v Čechách dobře dokážou dobře vařit i mniši, dokládá i čtrnáctistupňový tmavý mok Norbert z Klášterního pivovaru Strahov, který se umístil na stříbrné příčce mezi tmavými pivy z minipivovarů. A proč neuspělo žádné pivo z Německa či Rakouska? Možná přece jen vzorky neposlali ti nejlepší producenti. Svoji roli mohl sehrát i fakt, že prostě Češi jsou zvyklí na česká piva a zahraniční značky k nim nacházejí cestu jen v případě, že využijí stejné chuťové akcenty. Nezdá se však, že by se třeba rakouské pivo opravdu od českého lišilo nějak propastně. Zejména v současnosti se některé chutě sblížují snad až snad přespříliš. Nebo přece jen zůstává české (a moravské) pivo přece jen nějak zvláštní? Co si o tom myslíte vy? (MaFr)

Spory o pražskou šunku

Pražská šunka dodnes představuje v oblasti gastronomie skutečný pojem. Dobře si to uvědomuje i Tomáš Karpíšek, majitel sítě restaurací Ambiente a prvotřídního podniku La Degustation Bohême Bourgeois, a proto si již v roce 2007 nechal zapsat v České republice ochrannou známku „pražská šunka“. Plánoval přitom podle svých slov vytvořit skupinu tradičně pracujících uzenářů, kteří by fungovali na podobné bázi jako producenti slavného Prosciutto. Jenže nyní se zdá, že Karpíšek, který získával v devadesátých letech zkušenosti na Institutu für Gastronomie v Innsbrucku a v rakouských alpských hotelech, bude asi muset svést tvrdý boj s představiteli masného průmyslu. Úřad průmyslového vlastnictví totiž začátkem letošního roku jeho zápis zneplatnil s poukazem na skutečnost, že pod pojmem pražská šunka si většina konzumentů představí pouze obecný produkt, a nikoliv konkrétního výrobce. To však Karpíšek odmítá s tím, že pražská šunka byla dlouhodobě spojena s jednou konkrétní firmou, a to s uzenářem Antonínem Chmelem, který ji dokázal proslavit po celém světě. I když ale ambiciózní podnikatel tvrdí, že mu jde především o oživení tradic i starodávných receptur, jeho opONENTI do značné míry oprávněně namítají, že v uzenářství

je on sám pouhým nováčkem. Přesto se však nemíní vzdát a jeho právní zástupce hodlá nové usnesení napadnout. Nyní lze přitom jen těžko odhadnout, jak celá kauza dopadne. Bylo by zajisté vhodné, kdyby se pojmu pražská šunka znovu vrátil původní zvuk a sláva, na druhé straně je však otázka, zda je skutečně nejvhodnější cestou monopolizace vlastnictví značky do rukou jediného vlastníka. Spíše se jako vhodné východisko jeví určitý kompromis, který by sice vnesl pořádek do užívání pojmu pražská šunka a vrátil mu jeho dřívější vážnost, na straně druhé by však umožnil používání tohoto označení všem producentům, kteří zajistí odpovídající kvalitu výrobku. (MaFr)

Sůl chybí

Letošní zima dává skutečně cestářům ve střední Evropě zabrat. Přívaly sněhu, které začátkem roku zasypaly nížiny v České republice, a vytrvalá zmrzlá bílá peřina, která leží desítky dní, přinesly obrovské množství komplikací. V mnoha lokalitách nevěděli, kam by nečekanou záplavu z ulic přemístili a rychle jim docházely i běžné posypové prostředky. Mimo jiné v mnoha městech se nedostávalo ani posypové soli. Není divu, protože za minulých mírných zim si radnice odvykly dělat větší zásoby. Navíc řadu samospráv zaskočilo rozhodnutí českého parlamentu, které povinnost úklidu komunikací přeneslo z majitelů přilehlých nemovitostí na vlastníky chodníků, což jsou obvykle právě města. Například již zmiňovaná posypová sůl se musí do České republiky dovážet z Německa, Polska nebo i Rakouska a dodávky i vzhledem k počasí místy vázly. Další příčinou je však i skutečnost, že o slaný posyp se v současných podmínkách začínaly zajímat i v zemích, kde obvykle podobné zásahy nejsou nutné – například ve Francii nebo v Nizozemsku. Jestli stávající mrazy ještě vydrží, možná se obnoví dávná výnosnost solné stezky ze Salcburka do českých zemí a dále. Tentokrát však nepůjde o součást lidské spotřeby, ale pouhý prostředek zmírňující nepříjemné důsledky mrazivého počasí. (MaFr)

Cholinská madona se dočká restaurace

Podobně jako řada dalších cenných církevních památek v České republice měla i Cholinská madona v posledních dvou desítkách let dobrodružný osud. Vzácnou gotickou sošku, která zdobila kostel Nanebevzetí Panny Marie v Cholině na Olomoucku, ukradli zloději v roce 1996 a podobně jako řada starožitností se přes překupníky dostala do Rakouska. Během strastiplné poutě ovšem značně utrpěla. Jeden z překupníků z Innsbrucku ji totiž pomocí louhu zbavil kompletně polychromie, která byla na sošce nanášena v několika vrstvách. Madona se pak dostala do rukou významného vídeňského starožitníka Alfreda Kohlhammera. A právě u něj ji také objevila v roce 2006 policie při prohlídce. Starožitník se vcelku pochopitelně nechtěl vzácného díla bez náhrady vzdát a vedl s Českou republikou vleklý spor, ve kterém však neuspěl. Cholinská madona se tedy před dvěma roky vrátila ve zbláčeném stavu zpět do České republiky. Jestliže v době ztráty byla její cena odhadována zhruba na 4 miliony korun, znalec ji v průběhu soudu i vzhledem k jejím poškozením ohodnotil na „pouhých“ dva a půl milionu korun. Římskokatolické církvi se však podařilo nyní získat od Olomouckého kraje příspěvek

sto tisíc korun, díky kterému bude možné alespoň částečně s pomocí restaurátorů napravit utrpěné škody. Poté by se měla cenná památka vrátit na své původní místo – do kostela v Cholině, kde ovšem bude podstatně lépe zajištěna než v minulosti. Místní farní úřad dokonce zvažoval, jestli originál nenahradí novodobou kopií či replikou, ale nakonec tuto variantu farář odmítl s ohledem na věřící. Cholinská madona je totiž považována za ochránkyni celé Hané a cholinský kostel i díky této soše patří mezi nejvýznamnější poutní místa v kraji. Modlit se ke kopii by se asi mnohým poutníkům příliš nelíbilo. Doufejme, že Cholinská madona zůstane už trvale na svém místě a bude moci ochraňovat klid na žirné Hané. (MaFr)

Nová prohlídková trasa na Rožmberku představuje život Buquoyů

Nová prohlídková trasa na hradu Rožmberk představí veřejnosti život šlechtické rodiny Buquoyů v 19. století. Od 2. března mohou návštěvníci celoročně zavítat do čtyř zrestaurovaných a vytápěných pokojů. Dosud mohli návštěvníci obdivovat pouze interiéry prvního patra hradu. Ve druhém poschodí si nyní mohou prohlédnout jídelnu, salon, hernu a pracovnu. Pohled do soukromí rodiny šlechtického rodu Buquoyů poodhalí, jak žila aristokracie v druhé polovině 19. století. Pokoje v druhém patře hradu nechal pro potřeby bydlení své rodiny upravit výtvarně nadaný Jiří Jan Jindřich Buquoy v době, kdy budoval v prvním patře rodové muzeum. Stěny zdobí dobové grafiky, veduty z českosaského Švýcarska nebo portréty členů šlechtického rodu Buquoyů.

Opravená Malostranská beseda byla slavnostně otevřena

Po dlouholeté rekonstrukci se slavnostně otevřela pražská Malostranská beseda. Na historickou budovu se vrátily také tři věže, které zde byly ještě v 19. století. Do jedné z nich byl instalován zvon. V besedě se zatím otevřely gastronomické provozy, které zabírají historický suterén a přízemí. Kulturní část besedy se slavnostně otevře hrou Divadla Járy Cimrmana *Akt*. Tuto hru soubor poprvé zahrál právě v Malostranské besedě v roce 1967. Nájemce besedy, společnost Malostranská beseda a. s., slibuje, že dům zůstane kulturním střediskem Malé Strany. Kromě divadelních představení tu provozovatelé chystají šestkrát týdně koncerty. Již v březnu se hudební fanoušci mohou těšit například na vystoupení Vladimíra Mišíka, Ivana Hlase, Sto zvířat nebo Neřež. Ve videokavárně si přijdou na své příznivci filmů a dokumentů. V podkroví pak bude otevřena galerie, která bude určena pro stálé výstavní akce renomovaných výtvarníků.

Národní divadlo vyhlásilo soutěž na rekonstrukci fasády

Národní divadlo vyhlásilo soutěž na dlouho plánovanou rekonstrukci fasády své historické budovy. Stavba z 19. století by se měla opravovat čtyři roky, bude rozdělena do čtyř etap a neměla by nikterak omezit provoz divadla. Rekonstrukce fasády se plánuje už několik let. Předcházela jí oprava střechy, zábradlí a sousoší trig.

Becherovka opustí staré sklepy i sudy, likér bude zrát v tancích

Karlovarská Becherovka (JBKB) letos opustí historická sklepení i dubové sudy, v nichž v uplynulých dvou stoletích zrál proslulý nápoj. Výrobu přesune do nového závodu na kraji města. Pokrok se nezastavil ani u nádob, v nichž čeká likér na správnou chuť i vůni z tajné směsi bylin. Většinu sudů nahradí nové nerezové tanky. Přísně střeženou kvalitu likéru to prý v žádném případě k horšímu neovlivní. Osud stovek sudů o různém obsahu je nejspíše už jasný. Ty nejstarší, mezi nimi i stoletý veterán, zůstanou v původních sklepech, z nichž část zůstane zachována jako muzeum likérky. Menší část se přesune do nového závodu, další budou patrně nabídnuty zájemcům k odkoupení a některé čeká prostě likvidace. Z podzemí zmizí také veškerá technologie včetně několik kilometrů dlouhé sítě potrubí, známá jako becherovod. Tou likér proudivl sklepními prostory hluboko pod rušnou třídou T. G. Masaryka.

Biskup Cikrle nosí kopii ojedinělého Velkomoravského kříže

Ojedinělý křížek, který přitahuje pohledy zvědavců, nosí brněnský biskup Vojtěch Cikrle. Nechal si jej vyrobit před čtrnácti lety. Tento takzvaný pektorál je mimořádný z hlediska historie i svým výtvarným pojetím. Je kopií stříbrného Velkomoravského kříže nalezeného při vykopávkách v Mikulčicích u Hodonína. Ježíš je na něm vyobrazen velmi neobvyklým způsobem. Cikrleho pektorál tvoří tento odlitek zasazený do dřeva dubu, které s originálem kříže leželo přes 1 100 let v zemi. Kříž patří k nejcenějším archeologickým nálezům na Moravě. Mnoho o jeho původu a především na dnešní dobu poněkud zvláštním zpracováním nevědí ani vědci. Kristus je na něm zobrazen v tunice s kápí na hlavě. Patrně by mohlo jít o kněžské roucho.

Vzácné kroměřížské zahrady čeká obnova

Vzácné kroměřížské zahrady, Květnou a Podzámeckou, čeká obnova celkem za téměř 337 milionů korun. V Kroměříži by v této souvislosti mělo vzniknout Národní centrum zahradní kultury. Podle záměru autorů stejnojmenného projektu významně podpořeného z evropských fondů se tam budou jezdit školit odborníci na historické parky z celé Evropy. Zahrady potřebují velkou péči, je to asi to nejvzácnější, co v této oblasti v České republice je, řekl novinářům ministr kultury Václav Riedlbauch. Unikátní Květná zahrada vznikla v letech 1665 až 1675. Je jedinou původně dochovanou zahradou z tohoto období v České republice. Na začátku prosince 1998 byla společně s Arcibiskupským zámekem a Podzámeckou zahradou zařazena

do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. V roce 2007 ale soukromá nezisková organizace Světový památkový fond zapsala obě zahrady do seznamu 100 nejohroženějších světových památek pro rok 2008. Vlastníkem zahrad a zámku je stát. Obě kulturní památky jsou značně zdevastované, podepsaly se na tom zejména záplavy z konce minulého století. Přesto si obě zahrady zachovaly to podstatné, co autenticky vypovídá o zahradním umění předchozích století. Obnova kroměřížských zahrad má být nyní možností, díky které je možné si rekonstrukci historických parků vyzkoušet. „Bude to možnost vzdělávat se pro celou Evropu,“ uvedl Riedlbauch, který v Kroměříži slavnostně podepsal rozhodnutí o přidělení dotace.

Pražskou výstavu mincí ozdobil zlatý rekordman z Vídně

Největší evropská zlatá mince nazvaná Vídeňský filharmonik je k vidění na výstavě České zlato, kterou hostil pražský Obecní dům. Více než 31 kilogramů vážící investiční mince vyrobila mincovna ve Vídni. Kromě „filharmonika“ návštěvníky potěšily i nejkrásnější mince světa a nejceněnější mince a medaile československé, české a slovenské proveniencce. Vídeňský filharmonik je určitým symbolem Rakouska i vídeňské mincovny. Na unikátním platidle jsou symboly Vídeňské filharmonie, velké varhany, druhou stranu zdobí několik nástrojů, včetně harfy a houslí. Obří mince je vyrobena z ryzího zlata a měří v průměru 37 centimetrů, čímž si vysloužila zápis do Guinnessovy knihy rekordů. Běžně se razí a prodává v obvyklé velikosti jedné troyské unce (asi 31 gramů).

Starobylý pražský kostel sv. Haštala je ve špatném stavu

Kostel svatého Haštala, kde se nedávno pátralo po možných ostatcích Anežky České, se pyšní bohatou historií, dnes je však hlavně jeho interiér ve velmi špatném stavu. Škody na něm napáchaly povodně v roce 2002, dokončily tak zkázu kostela způsobenou jeho zanedbáváním zejména v druhé polovině 20. století. Peníze na nutné opravy chybějí, řekl ČTK diecézní konzervátor Arcibiskupství pražského a zároveň správce kostela Vladimír Kelnar. Podle Kelnara zatím nelze odhadnout, kdy by se pravděpodobně jeden z nejstarších pražských chrámů mohl otevřít veřejnosti.

BŘEZEN

Březen je prvním klimatologickým měsícem jara, ale zima se nám ještě v jeho prvních dnech vysmívá a často nám vmete do tváře sněhové vločky v přeháňkách. Vůbec ne dbá na to, že svatá Felicita (6. 3.) sníh z polí odmítá a někdy ho nasněží nejvíce za celou zimu. A to už je v době, kdy o něj není zájem.

Někdy paní Zima nectí ani svatého Řehoře a předvede nám tak zvanou „březnovou zimu“, které se právě říká „řehořská“. Ta většinou končí kolem poloviny měsíce, ale někdy se stane, že zneuctí i první jarní den (v roce 1976 byl 21. března naměřen v Praze v Ruzyni mráz minus dvanáct stupňů). Jaro ale většinou již v té době převezme svou moc, na zahrádkách se objevují první jeho poslové – sněženky, bledule, šafrán, talovín a kočičky jív. Brzy také uslyšíme skřivánčí zpěv, pokud se neozval již v únoru, a objeví se také čápi s vlaštovkami, které přinášejí na svých ocáscích ještě sníh. Pak již přijde svatý Josef se svojí širočinou a první jarní den je tady. Příroda zavoní předjarem a na březích

potoků a ve vlhkých příkopech u cest se objeví podběl. Svatý Josef se stal spolu se svatým Valentýnkem a svatým Matějem třetím patronem nastávajícího jara. (mk)

Pranostiky

Suchý březen, studený duben, mokrý máj – bude v stodole ráj.

V březnu prach – jistý hrách.

Hřmí-li v březnu, sněží v máji.

Březen – na pec si vlezem.

Březnové slunce má krátké ruce.

Jestli březen kožich stáhl, duben rád by po něm sáhl.

Na svatého Řehoře šelma sedlák, který neoře.

Pěkný den na svatého Josefa zvěstuje dobrý rok.

Svatý Matěj ledy nechá, svatý Josef je pak seká.

Jaro zvěstuje zvěstování, ale zimu ještě nevyhání.

(mk)

Inflace na počátku roku v ČR na nízké úrovni

Lednová data jasně ukázala, že ani růst obou sazeb daně z přidané hodnoty o jedno procento a citelný vzestup spotřební daně nevedly v České republice k razantnějšímu růstu inflace. Ceny v průměru stouply v meziměsíčním srovnání o 1,2 %, ve srovnání s lednem 2009 dokonce pouze o 0,7 %. Vedle sezónně podmíněného růstu cen zeleniny nejvíce stoupl regulované nájemné, a to o více než o 14 %. I to však bylo poněkud méně, než se původně očekávalo. Podle analytiků nižší vzestup ovlivnila zejména opatrnost představitelů obcí a měst, kteří nevyužili v maximální míře možnost zvýšení nájmu v obecních bytech, protože se obávají dopadů tohoto opatření na výsledky komunálních voleb na podzim. Navíc v některých lokalitách už fakticky regulované nájemné narazily na strop – tedy na úroveň obvyklého tržního nájemného. A bez vlivu asi nebyla ani skutečnost, že mnohá města si uvědomují současnou situaci na trhu práce a nechtějí svým občanům ještě dále komplikovat jejich nelehkou situaci. Znatelně narostla také cena léků na předpis – ministerstvo zdravotnictví snížilo u řady léků v rámci nové vyhlášky úhrady placené ze zdravotního pojištění a věřilo, že výrobci zareagují odpovídajícím způsobem a sníží své ceny. Bohužel však došlo na varování opozice a nemocní si v lékárnách museli zřetelně připlatit. Spotřební daň výrazně zvedla ceny pohonných hmot a alkoholu. Pocítli to hlavně řidiči, kteří museli na nákup nafty či benzínu vynaložit v průměru zhruba o 7 % více. Mnozí motoristé přitom zjistili, že kvůli nové sazbě spotřební daně jim v mnoha případech vyjde levněji nakupovat pohonné hmoty v zahraničí. Jestliže tak v osmdesátých a devadesátých letech Češi před cestou do Rakouska čepovali plnou nádrž těsně před hraničním přechodem a mnoho občanů Rakouska jezdilo pravidelně pro levný benzín k českým pumpám, nyní se situace zcela obrátila. Přitom největší řetězce prodejců pohonných hmot se

nijak neohlížejí na krizi a zvýšení daní naplno promítli do koncových cen pro spotřebitele. Zhruba stejně jako ceny benzínu a nafty, tedy asi o 7 %, stouply také v ČR ceny piva. České pivovary sice již několik let zápasí se značným poklesem domácí poptávky, ale přesto se většinou odhodlaly ke zdražení. Lze tedy očekávat, že spotřeba chmelového nápoje i v letošním roce poklesne a bude pokračovat uzavírání zejména menších výrobních provozů, které již započalo. Jako příklad můžeme uvést nedávno zavřený kutnohorský pivovar nebo pivovar v Lounech. Zvýšení cen pocítí také hostinští, z nichž mnozí doslova zápasí o přežití. Doba, kdy si běžný pracující mohl dát každý večer třeba šest až sedm piv, je asi zkrátka nenávratně pryč. Těm zaměstnaným to nedovolí především podstatně větší nároky na pracovní výkonnost další den a lidé bez práce každodenní popíjení ani náhodou neufinancují. Spotřební daň se prudce zvýšila i u dalších alkoholických nápojů (s výjimkou vína) a u cigaret. Zejména u lihovin se však obchodníci na konci minulého roku řádně předzásobili. Likérky a další podobné podniky sáhly na konci loňského roku prakticky k nepřetržitému provozu a tak byl zatím v prvních měsících roku 2010 na českém trhu dostatek relativně cenově přístupného tvrdého alkoholu. U cigaret zase zapůsobilo rozhodnutí hlavního hráče na českém trhu, společnosti Philipp Morris, prozatím nezvyšovat cenu. To ovšem vnímají analytici jako signál k tvrdé konkurenční bitvě, jejíž následky lze zatím jen těžko odhadnout. I v dalších odvětvích ostrá konkurence na českém trhu vede ke snaze obchodníků nezvyšovat ceny. Již tak totiž horko těžko zápasí s poklesem poptávky a tržeb. Poměrně dlouho táhla českou ekonomiku spotřeba domácností, ale s tím, jak roste nezaměstnanost a projevují se další dopady hospodářské krize, ochota lidí utrácet prudce klesla. Podle médií sice před Vánocemi a po začátku výprodejů v lednu mnohé řetězce hlásily velkou spokojenost s počtem zákazníků a věřily v obrat dosud nepříznivého trendu vývoje maloob-

chodních tržeb, statistika ale ukázala, že se jednalo o propagační zprávy podněcující veřejnost k větším nákupům. Jestliže se na sklonku roku a v lednu hovořilo o množících se náznacích konce krize a dokonce o prvních známkách oživení, čísla zveřejněná v únoru optimismus rychle zchladily. Čím dál větší problémy působí rostoucí nezaměstnanost, která již dosáhla 10 %, i přetrvávající pokles hrubého domácího produktu. Navíc německá ekonomika, s níž je Česká republika úzce propojena, vykazovala také horší data, než se očekávalo. V české společnosti se šíří opět „blbá nálada“, atmosféra nervozity a strachu z budoucna, kterou pocítují zejména lidé z nižších a středních vrstev. Prudce se zvyšuje objem nespáčených půjček a hypoték, které většinou vznikly v bezstarostných dobách předchozí konjunktury. Ti sociálně nejslabší vytloukají klín klínem a velmi se rozbujelo lichvářství všech podob. Střední vrstvy odkládají zejména nákladnější nákupy a snaží se vytvořit si zásoby do nejistých časů. To vše se samozřejmě promítá i do tržeb a následně i do cen. Většina obchodníků věří, že chuť českých občanů utrácet výrazně vzroste v druhé polovině roku. To ostatně očekávají i třeba realitní makléři. Jenže zlepšení lze očekávat jedině v případě, že se objeví skutečné známky hospodářského oživení a zlepšení na trhu práce. Jestli však opravdu k příznivému vývoji dojde, zůstává sporné. Někteří analytici se dokonce obávají vývoje v podobě dvojitého v, tedy že zdánlivé zotavení pouze předchází nový hluboký pád. Vyloučena prý stále není ani varianta L – tedy dlouhodobé setrvávání na snížené úrovni. Nezbyvá než věřit, že jsou to jen škarohlídské předpovědi vždy pesimistických Čechů. (MaFr)

OP Prostějov v úpadku

Zdalo se, že Oděvní podnik Prostějov se stane příkladem firmy, která dokázala překonat všechny turbulence v českém hospodářství posledních dvou desetiletí let a přeměnit svou značku z doby před listopadem 1989 mezi exkluzivní a atraktivní produkt. Její obleky nosil například prezident Václav Klaus a představitelé firmy doufali, že jeho příkladu budou následovat i další představitelé středních a vyšších vrstev v České republice i v sousedních státech. OP Prostějov se snažil vzdorovat i levné asijské konkurenci a vybudoval si ve střední Evropě, v České republice, na Slovensku, v Polsku ale i v Rakousku rozsáhlou síť čtyřiaosmdesáti značkových prodejen. Jenže situace společnosti se stále zhoršovala a podle odhadů loni hospodařila se ztrátou ve výši 400 milionů korun, což odpovídá dvou třetinám základního kapitálu firmy. Celkové dluhy OP Prostějov dosáhly astronomické sumy 1,6 miliardy korun a podnik požádal o ochranu před věřiteli, tzv. předinsolvenční moratorium, s tím však někteří věřitelé nesouhlasili. Proto OP Prostějov požádal sám Krajský soud v Brně, aby vyhlásil úpadek firmy. Představitelé společnosti doufají, že i v průběhu insolvenčního řízení udrží provoz a podaří se jim reorganizovat výrobu i na ni navázané procesy. Jestli však na restrukturalizaci přistoupí i věřitelé, rozhodne až schůze začátkem března. Pokud by však věřitelé firmu poslali do konkursu, mohlo by to pro její zaměstnance znamenat opravdovou katastrofu. Jarní kolekce údajně není nijak ohrožena, protože nyní se již v Asii dodělávají pouze některé její doplňky. Co však bude dále, se dá jen těžko odhadnout. Firma má veškerý nemovitý majetek i akcie

zastavený bankám a nedokáže získat další úvěry. Provoz chce nyní financovat hlavně prostřednictvím své sítě prodejen. Tu ovšem zároveň hodlá výrazně zmenšit a zhruba třicetku obchodů zavře ještě do konce tohoto roku. Výběr bude jednoduchý – pokud si na sebe prodejna nedokáže vydělat, bude muset skončit. Co se týká provozů, slíbilo nynější vedení, že k propouštění zaměstnanců by nemělo docházet skokově. OP Prostějov patří k největším zaměstnavatelům v regionu, působí v ní více než patnáct set osob a v současnosti vlastní ještě závod v Jeseníku. Pokud dojde k úplnému zastavení výroby, bude to pro příslušné úřady práce velký problém. A Česká republika přijde zase o jednu značku patřící do rodinného stříbra. Z kdysi tak slavného oděvního a textilního průmyslu tak zůstanou už jen opravdové zbytky. Václavu Klausovi asi nezbude než navštívit některý z luxusních krejčovských závodů a obyčejní spotřebitelé se nejspíše spokojí s obleky vyrobenými v Polsku nebo ještě spíše v Asii. Další variantou je přechod k novému významnému hráči na českém trhu, akciové společnosti Blažek. Tento oděvní dům si sice dokázal vybudovat pevnou pozici, jenže v České republice ve skutečnosti šije jen z malé části a většina jeho produkce je vyráběna v Turecku z italských a francouzských látek a česká je na něm pouze značka a kreativní tým. (MaFr)

Rakousko je pro Čechy stále oblíbenou destinací

Podle odhadů za loňský rok zůstává Rakousko pro Čechy stále oblíbeným turistickým cílem. Pomyslné zlato si stále ještě udržuje Chorvatsko, jehož náskok před ostatními destinacemi se však neustále snižuje. Češi sice milují nádherné koupání v Jaderském moři, ale méně už jim vyhovují poměrně vysoké ceny a do určité míry také přezíravý postoj některých tamějších hoteliérů, kteří Čechy považují za hosty druhé či ještě nižší kategorie. Hodně Čechů si oblíbilo výjezdy na Slovensko, kde navštěvují například termální lázně nebo hory. Jenže i tato země přes svou stříbrnou pozici začíná rychle ztrácet. Zejména po zavedení eura se totiž i Slovensko pro Čechy stalo velmi drahou destinací, která přitom stále neposkytuje takový komfort jako státy „staré patnáctky“ Evropské unie. Zejména hoteliéři v Tatrách si v poslední době doslova zoufají, že česká klientela z těchto hor prakticky vymizela. Stabilní třetí pozici si udržuje Itálie následovaná dalším populárním cílem pro milovníky koupání v moři i pro zájemce o kulturní památky – Řeckem. A hned v závěsu za Řeckem se drží Rakousko. Vedle Vídně boduje bezpochyby zejména svými alpskými středisky, které vzhledem k rozsahu svých služeb nabízejí vysoký standard za relativně přijatelnou cenu. Až po Rakousku, které v uplynulém roce údajně navštívilo kolem 270 000 Čechů, následuje Egypt a Velká Británie, kam mnoho zejména mladších občanů České republiky s oblibou jezdí dělat nákupy. Velký potenciál růstu se očekává u loni desátého Bulharska, které se pomalu vrací na výsluní zájmu turistů. Tato země na Balkáně hodně investovala do své turistické infrastruktury a teď v mnoha případech za stále relativně levné peníze nabízí komfort na velmi slušné úrovni. Sousední Německo překvapivě skončilo až na 14. místě – vyhledalo ho pouze asi 105 000 českých turistů. Důvod je jednoduchý – Balt není na koupání nic moc a německá horská střediska jsou podstatně méně populární

než jejich rakouská konkurence. Bude však rozhodně zajímavé sledovat, jak se tabulka bude vyvíjet letos. Pohříchu nelze vyloučit, že Rakousko už svůj loňský úspěch nezopakuje. To ovšem nijak nesouvisí s cenami, hospodářskou krizí apod. jako spíše s počasím. Letošní zima totiž vytváří výborné podmínky pro lyžování i v České republice. Navíc hoteliéři a další provozovatelé v Krkonoších, na Šumavě a jinde oproti předešlým rokům přece jen výrazně zlevnili. Už loni se jim část milovníků zimních sportů podařilo přitáhnout právě atraktivními nabídkami. Představitelé cestovních kanceláří sice tvrdí, že zájem o zahraniční lyžařské zájezdy znovu roste na úrovni doby před krizí, ale to ještě nemusí mnoho znamenat. Tyto zprávy totiž majitelé cestovních kanceláří podobně jako vlastníci realitních kanceláří vypouštějí pravidelně do oběhu, aby podpořili odbyt svého zboží. Prakticky celý loňský rok se dušovali, že nepocítují žádné problémy, aby pak v prosinci přiznali, že počet jejich klientů poklesl o desítky procent. O úspěchu či neúspěchu Rakouska jako turistické destinace pro občany ČR však nebude ani tak rozhodovat kvalita služeb, které nabízejí hotely a další zařízení. Ty si většina českých návštěvníků vysoko cení. Hlavní roli bude hrát spíše strategie podnikatelů v oblasti cestovního ruchu v Krkonoších či Jizerských horách. Jestli si dokážou nejen udržet loňskou českou klientelu, ale dokonce získat další lyžaře pro tuzemské pobyty, se významně odrazí i na výsledcích zájezdů do Rakouska. Čeští vlekaři či hoteliéři se navíc na rozdíl od rakouských kolegů mohou zaměřit především na víkendové pobyty, které jsou stále oblíbenější. Ale rok je zatím ještě na počátku a vše se ještě může změnit. Že by třeba rakouští přišli s nějakým lákadlem cíleným právě na Čechy?

(MaFr)

Termální lázně na Vysočině?

Velký úspěch termálních lázní v Laa an der Thaya či v Gmündu nedává spát některým podnikavým českým starostům, kteří intenzivně zvažují možnost vybudování podobného zařízení i v jimi řízených městech a městečkách v Čechách či na Moravě. Do stádia reálnějších projektů pokročili v městyse Luka nad Jihlavou, kde se silně inspirovali právě podobou rakouských lázní. Termální komplex v Lukách by měl využít dosavadní venkovní koupaliště, které by však pochopitelně prošlo důkladnou proměnou, při které by vznikl například malý bazén s velmi teplou vodou vyhřátou na 36°C nebo atrakce jako například vlnobití. V hlavním plaveckém bazénu by pak byla udržována teplota kolem 28 stupňů. Na celý projekt chce obec získat dotaci z evropských fondů, ale zároveň se její představitelé nechťejí nechat strhnout megalomanskými představami, na které by mohli ošklivě doplatit. Dobře si uvědomují i nebezpečnou atrakci Vodního ráje v nedaleké Jihlavě. Přesto věří, že by se mohli prosadit, mj. i díky dobrému napojení městyse na dálnici D1. Hlavní otázku však představuje vytápění komplexu. Například v Laa, kam se starosta Luk nad Jihlavou jel podívat, využívají termální vrt a kotelnu na biomasu, která vedle bazénu vytápí i řadu bytů. S horkou vodou z nitra země asi v Lukách příliš počítat nemohou, hodně si však slibují od možného propojení s bioplynovou stanicí v nedalekých Vysokých Studnicích. Laa an der Thaya či Gmünd se zatím o své zákazníky příliš bát nemusí, ale v budoucnosti? Kdo ví, třeba se proud návštěv-

níků obrátí a naopak Rakušané budou v touze po potěšení z teplé vody proudit do České republiky, do Luk nad Jihlavou. To však je velmi smělý sen, k jehož naplnění by vedla ještě hodně dlouhá cesta.

(MaFr)

Hotelový boom v Praze skončil

Před rokem 1989 se velmi často ozývaly stížnosti, že Praha jako stále turisticky přitažlivé město má katastrofální nedostatek ubytovacích zařízení, zejména těch vyhovujících aspoň běžným západoevropským standardům. Obrovský rozmach cestovního ruchu v devadesátých letech proto doprovázela neméně horečná vlna přebudování různých domů, zejména v centru města nebo jeho blízkém okolí, na hotely a také výstavba nových ubytovacích areálů. V Praze se usadily mnohé přední světové řetězce a vznikla i rozsáhlá skupina privátních hotelů a penzionů. Se vzestupem kvality ovšem přišel i růst cen, který v některých případech i onu křivku zlepšující se kvality nápadně předbíhal. Nicméně turistů jezdilo mnoho milionů a hotely rostoucí jak houby po dešti neměly o klientelu žádnou nouzi. Před několika lety však přišel zřetelný zlom. Důvodů by se pochopitelně dala najít celá řada – do určité míry se samozřejmě hoteliérům a dalším podnikatelům v oblasti cestovního ruchu vrátila jejich nezřízená chamtivost nebo i nepoctivost, ale důležitou roli sehrála především nasycenost poptávky a také fakt, že Česká republika i Praha ztratila punc levné exotiky. V každém případě v posledních letech počet cizích turistů navštěvujících Českou republiku i její metropoli poměrně rychle klesá – například jen loni přijelo do ČR zhruba o deset procent zahraničních návštěvníků méně než v roce 2008. Svoji roli také sehrála hospodářská krize, kvůli které přijelo například výrazně méně turistů z Německa i dalších zemí. Není divu, že se mnohé hotely ocitly ve velkých obtížích a jsou nuceny poměrně radikálně snižovat své ceny, často až na samou hranici rentability. Přesto se obsazenost zejména některých menších hotelů drží na velmi nízké úrovni a podle odborníků patrně nepřežijí letošní sezonu. A své plány přehodnocují i investoři, kteří chtěli vybudovat další luxusní ubytovací zařízení v centru města. Český deník *Mladá fronta Dnes* přinesl počátkem února letošního roku poměrně impozantní seznam pražských hotelů, jejichž výstavba byla přinejmenším v současné době pozastavena. Jedná se například o projekt na Senovážném náměstí mezi dvěma hlavními nádražními budovami – Hlavním (Wilsonovým) a Masarykovým nádražím. Na hotel zde chtěla investiční společnost J & T přebudovat rozsáhlý novobarokní Palác cukrovarníků. Přestože objekt je prázdný od roku 2006, s jeho přeměnou na ubytovací zařízení se dosud nezačalo. Vyjednávání o plánu však podle investorů stále trvají – v příštích letech, pokud se situace alespoň částečně pohne k lepšímu, by zdejší hotel měl provozovat proslulý luxusní řetězec Le Royal Meridien. Naopak se zdá, že zcela padly plány společnosti Sofitel vybudovat hotel na exkluzivním prázdném pozemku na rohu Národní třídy a Mikulandské. Vlastníci lukrativní půdy se však nevzdávají a úporně hledají nového investora. Jako nadějně charakterizují vyjednávání s potenciálním zájem ze Spojených arabských emirátů, z Abú Zabí. Žádné definitivní rozhodnutí však zatím nepadlo. Nijak se nehýbá ani plánovaná stavba hotelu v proluce v dolní části Václavského náměstí, na místech, kde stával obchodní dům Diamant. Zde

chtěla vystavět luxusní hotel rakouská firma Mustela, která však zatím nevybudovala ani základy. Zadrhly se i některé dlouho ohlášené projekty přestaveb. Patrně úplně zakletý je zřejmě Sixtův dům v Celetné ulici při ústí na Staroměstské náměstí. Vzácná stavba, která svým jménem připomíná slavného měšťana Sixta z Ottersdorfu, se přebudovává na hotel již od devadesátých let. Řetězce, do nichž by měl patřit, se přitom vždy po několika letech střídají. Tou poslední variantou byl proslulý řetězec Ritz-Carlton, ale zdá se, že i tato varianta padla. Dosud nezačala ani realizace plánu na přestavbu pobočky obchodního domu Bílá labuť na Václavském náměstí, dříve Domu potravin, na hotelové zařízení. Zde se však společnost Transakta dušuje, že její zájem trvá a začne stavět hned, jak zkompletuje všechna potřebná povolení. Během dvou tří let se ukáže, kteří investoři a vlastníci se skutečně do budování nových hotelů pustí a kteří pouze blufují ve snaze zatajit svůj neúspěch. Nelze očekávat, že by se situace v pražském cestovním ruchu nějak rychle změnila k lepšímu. Zlaté časy z devadesátých let se pražským hoteliérům asi hned tak nevrátí. To samozřejmě neznamená, že by už nemohl v Praze vzniknout nový luxusní hotel. Realizace všech projektů z lepších časů je však hodně nepravděpodobná. Komu asi zůstane v ruce černý Petr?

(MaFr)

Rakušané prodali bývalou budovu Rudého práva v Praze

Slovenská investiční skupina Penta Investments velmi aktivně podniká v České republice i na Slovensku v mnoha různých oblastech. V ČR jí patří například jedna z největších tamějších sázkových kanceláří Fortuna, kterou koupila od českého novináře, publicisty a textaře Michala Horáčka, maloobchodní řetězec Žabka, mobilní operátor U-fon nebo řetězec lékáren Dr. Max. Na tamější realitní trh se však dosud nepouštěla, i když například v Bratislavě nedávno dokončila v centru města projekt Digital Park v hodnotě 100 milionů eur. Nyní se však tato situace pronikavě změnila, když Penta koupila od rakouské společnosti S+B CEE bývalou budovu Rudého práva v Praze na Poříčí nedaleko od stanice metra Sokolovská a od železničního Masarykova nádraží. Rozsáhlá kancelářská stavba vznikla v osmdesátých letech a předchozí rakouský vlastník již v roce 2004 plánoval její přebudování na prvotřídní kancelářský objekt nejvyšší kategorie. Na svůj záměr však rezignoval, což může souviset i s postupným nasycením českého realitního trhu v tomto segmentu v uplynulých několika letech. Většina odborníků se však shoduje, že jde o významnou developerskou příležitost, protože budova má vynikající polohu s obrovským potenciálem. I když v současnosti mají realitní makléři velké problémy s obsazením volných kancelářských prostor, v příštích letech by se situace měla změnit velmi výrazně k lepšímu. Navíc zejména v centru Prahy není kvalitních kanceláří odpovídajících špičkovým standardům žádný nadbytek. Problémové projekty se vyskytují především v dopravně hůře dostupných částech na okraji české metropole. Penta cenu, za níž budovu Rudého práva zakoupila, nezveřejnila, počítá však s investicemi do její přestavby ve výši 200 milionů eur. Rekonstrukci hodlá skupina financovat především z vlastní zdrojů, počítá však i s bankovními úvěry. Podle všeho však s pracemi nezačne dříve než v roce 2012, proto nabízí kancelá-

ře v současném stavu stále k pronájmu. V nové podobě by mohl být objekt Rudého práva dokončen zhruba v roce 2015, tedy v dobách, kdy možná už dojde na revitalizaci oblasti kolem Masarykova nádraží v blízkém okolí. Právě to by podle odborníků mohlo hodnotu celého objektu ještě dále výrazně zvednout. Nynější transakce bývá vnímána jako příznak pomalého zotavování českého trhu s komerčními a kancelářskými nemovitostmi. Zdá se skutečně, že tento segment postupně ožívá, na optimistické předpovědi je však ještě brzo. V každém případě se však rozhodně nevrátí situace do dřívějších časů, kdy trh hladově pohltil prakticky každý kancelářský prostor. Šanci mají jen velmi dobře položené objekty nejvyšší kvality, kterých vždy může existovat jen omezené množství.

(MaFr)

Hvězdičky hotelů stejně v ČR jako v Rakousku

Určitě jste se s tím už někdy na dovolené setkali – hotel měl sice v katalogu i na budově tři, čtyři, pět nebo dokonce i více hvězd, ale kvalita neodpovídala snad ani půlce hvězdičky. A problémy s hvězdičkami nemají pouze exotické destinace, ale často se hodnocení liší i u sousedních zemí. To by měla alespoň částečně odstranit dohoda hotelových asociací z Rakouska, České republiky, Německa, Maďarska, Nizozemí, Švýcarska a Švédska, kterou podepsali loni v prosinci. Nová Hotelstars Union má přinést jednotnou klasifikaci hotelů podle celkem 270 kritérií, například šířky postelí, rozsahu stravování, služeb portýrů, připojení na internet nebo třeba délky služby na recepci. Myšlenka nadnárodních pravidel se prosazovala jen velmi pomalu, hoteliéři v řadě zemí se odvolávali na odlišné geografické a historické podmínky. To se však zdá nyní překonáno a představitelé Hotelstars Union očekávají, že se počet zapojených zemí do celého projektu do dvou let zvýší

na více než dvojnásobek. Věří také, že turisté budou dávat přednost hotelům, hlásícím se k jasnému a transparentnímu způsobu klasifikací před ubytovacími zařízeními, které si udělují hvězdičky podle libovůle. V České republice byly první čtyři hvězdičky podle nových pravidel počátkem února uděleny olomouckému hotelu Business Hotel Alley. V současnosti se však projednává přidělení hvězdiček dalším asi sto padesáti českým hotelům a do konce jich mohlo být celkem šest až sedm stovek. Definitivně může být Hotelstars Union spokojena až tehdy, když se zapojí do celého systému hotely ze zemí kolem Středozezemního moře – tam totiž se problémy dosud vyskytují nejčastěji. Ale prozatím bude dobře, když se aspoň podaří sladit systémem hodnocení v Rakousku a v České republice, aby se turista z Vídně v Čechách či na Moravě nedočkal nepřijemného překvapení, když vejde do hotelu pyšnického se čtyřmi hvězdami. (MaFr)

Nový zábavní park v ČR i pro rakouské zákazníky?

Ambiciózní projekt mají někteří podnikatelé v Rudolticích na Orlickoústecku. Rádi by totiž nákladem zhruba 300 milionů korun ve zdejší Novém zámku vybudovali rozsáhlý zábavní park s vodním hřištěm, rozsáhlými akvárii s velrybami-běluhami v prostorách dřívějších zámeckých sklepů, miniaturní zoologickou zahradu a dokonce delfinárium s hledištěm, které by pojalo na tisíc návštěvníků. Podnikatelé věří, že by zábavní park mohl denně přilákat až dva tisíce návštěvníků, kteří by mohli využít i turistickou železnici. Samozřejmě se nepočítá jen s českou klientelou, ale atraktivní nabídka různých druhů zábavy by údajně mohla přitáhnout i návštěvníky z Polska nebo i z Rakouska. Samotná obec Rudoltice se zatím k celému projektu staví spíše zdrženlivě a žádost o příslušnou změnu územního plánu alespoň prozatím odložili. Podnikatelé však varují, že pokud jim obec nevyjde vstříc, přesunou celý projekt do jiných prostor. To prý ostatně doporučují i zahraniční spoluinvestoři, kteří by podobnou atrakci rádi viděli někde v blízkosti velkého města. Jistě bude zajímavé sledovat další vývoj smělych plánů, které zatím znějí poněkud fantasticky. Podobné projekty v minulosti často končily poputným krachem, a nelze samozřejmě vyloučit, že se tak stane i tentokrát. Jistě v současné době není příliš vhodná chvíle na výstavbu podobných atrakcí. Je sice pravda, že hospodářská krize nutí řadu rodin v České republice zřít se zahraničních dovolených, a tak by se jistě našlo mnoho

potenciálních návštěvníků, kteří přivítají možnost navštívit delfinárium bez výjezdu do Španělska či jiných jižních krajů. Na druhé straně se však nemohu zbavit pocitu, že podobné atrakce nepůsobí v daném prostředí úplně přirozeně a trochu zavánějí domácí náhražkou pravého produktu. Ale zdaleka by se nejednalo o první případ a podobná zařízení, kde se třeba v zimě můžete „přenést“ na tropický ostrov ve středu Evropy, už s úspěchem existují například v Německu. A rudoltický areál by byl koneckonců obdobou zoologických zahrad, které jsou v českých zemích i v Rakousku velmi oblíbené. Ale jestli bych si zrovna chtěl naplánovat výlet na Orlickoústecko za delfíny, opravdu nevim. (MaFr)

Botanická zahrada v Táboře

Botanická zahrada v Táboře, která je jediná svého druhu v Jihočeském kraji a patří mezi nejstarší v zemi, v těchto dnech odesílá stovky semínek přibližně do třiceti botanických zahrad po celém světě. Na seznamu nechybí země jako Čína, Korea, Izrael či evropské státy. Zajímavostí tábořské zahrady jsou semena pampelišky, která si každoročně nějaká botanická zahrada vyžádá. Domluvit se s botanickými zahradami z celého světa není těžké. Každá botanická zahrada v rámci mezinárodního projektu na výměnu semen a rostlin, do které je Tábor zapojen od roku 1907, vydává vlastní index s nabídkou semen a rostlin, které jsou uváděné latinskými názvy.

Na Vysočině se kromě norků amerických zabydlují i mývalové

V přírodě na Vysočině se kromě norků amerických začali zabydlovat také mývalové severoameričtí. Zatím jde spíše o náhodné výskyty, ale podle zkušeností ze sousedních zemí se dá očekávat rychlé rozšíření jejich populace, řekl ČTK Václav Hlaváč, vedoucí havlíčkobrodského střediska Agentury ochrany přírody a krajiny. Cizokrajná zvířata škodí domácím druhům. Kromě norků se to v posledních letech ukázalo také u amerických raků, kteří jsou přenašeči takzvaného račího moru. Před dvěma lety tak vyhylnuli raci říční v Žebrákovském potoce u Světlé nad Sázavou. Z nepůvodních druhů savců teď na Vysočině nejvíce škodí norek americký. Do přírody se dostal z kožešinových farem. Jako problém se norek začal ukazovat až v devadesátých letech, populace se začala rychle rozrůstat a dříve cizokrajný druh obsadil většinu území republiky.

VĚDA

Čeští vědci dostali evropský grant na otevření vlastní laboratoře

Dva čeští vědci z Akademie věd dostali grant Evropské organizace pro molekulární biologii (EMBO) za rok 2009 na to, aby si mohli zřídit vlastní laboratoř. Alena Zíková z Parazitologického ústavu Biologického centra a Cyril Bařinka z Biotechnologického ústavu byli jedinými Čechy

z třiatřiceti žadatelů, kteří se o grant ucházeli, a jsou v pěti vítězů, uvedl tiskový odbor Akademie věd. Takzvaný instalační grant EMBO získali ještě dva mladí vědci z Polska a jeden z Portugalska. Podmínkou k získání grantu je kromě významných výsledků vědecké práce i to, aby žadatel pracoval nejméně dva roky po sobě mimo zemi, v níž si chce laboratoř otevřít. Grant obnáší 50 000 eur (zhruba 1,25 milionu korun) ročně po dobu čtyř let.

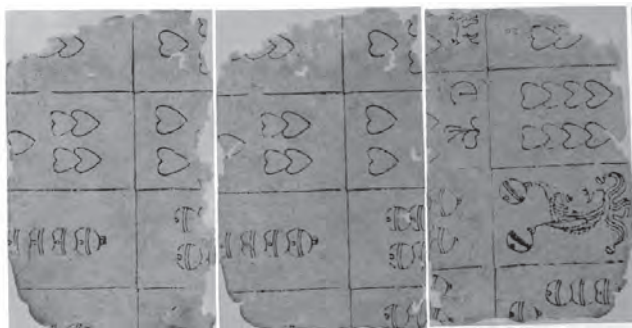
HISTORIE A ARCHEOLOGIE

Pražský hrad vydal další raritu – středověkou rytinu stavby

Archeologové objevili na Pražském hradě fragmenty příkopu z 9. století a valového opevnění s kamennou čelní stěnou z 10. až 11. století. Raritou je zřejmě schematické vyobrazení některé z tehdejších hradních staveb z 10. až 11. století. Výzkumníci ho objevili na opuce v nejspodnější řadě kamenného zdiva hradby. „Je to první nález tohoto druhu v Praze,“ řekla ČTK Jana Maříková-Kubková z Archeologického ústavu Akademie věd. Letošní nečekané objevy byly odkryty v místnostech jižně od průjezdu z druhého na třetí nádvoří až při dokončování výzkumu. Archeologové přiznávají, že ještě nejsou schopni jednoznačně identifikovat význam rytiny. Podle Maříkové-Kubkové se dosud našly pouze rytiny lidí, zvířat či ptáků. Doklady opevnění Pražského hradu z 9. století byly podle Maříkové-Kubkové objeveny už v první polovině minulého století v době stavby monolitu na třetím nádvoří. Tento prostor byl v 9. století kultovním centrem, uvedla. V místnostech dále od průjezdu směrem k jihu archeologové při výzkumu nalézali pod podlahami už jen skalnaté podloží.

Vzácné moravské karty jsou po restaurování zpět v Olomouci

Do Vědecké knihovny v Olomouci se po několika měsících vrátily z restaurování vzácné hrací karty z poloviny 16. století. K nálezům zřejmě nejstarších karet na Moravě přispěla v roce 2008 náhoda. Pracovníci knihovny je objevili při výběru starých tisků pro restaurátorský zákrok ve vazbě jedné z knih. Nyní už jsou karetní listy uloženy v trezoru knihovny, lidé si je ale mohou prohlédnout na webových stránkách www.svkol.cz, řekl ČTK Rostislav Krušínský ze studovny historických fondů. Karty se nacházely na lepence, která posloužila pro knižní vazbu geologického spisu Konráda Gesnera z roku 1565. Lze tedy předpokládat, že pocházejí z doby před tímto datem.

Keltské naleziště na Prostějovsku se stalo kulturní památkou

Unikátní archeologické naleziště na místě zvaném Kratiny mezi obcemi Víceměřice a Němčice nad Hanou na Prostějovsku bylo zapsáno na seznam chráněných kulturních památek. Ministerstvo kultury tak vyhovělo návrhu Akademie věd ČR. Ta jej zdůvodňovala tím, že se zde už ve 3. sto-

letí před naším letopočtem nacházelo významné středisko keltského osídlení. Lokalita, která se rozprostírá na zhruba 40 hektarech, je známá řadou cenných historických nálezů. Od roku 1892, kdy se zde našla první starověká mince, země vydala řadu dokladů špičkové řemeslné výroby a mincovnictví z laténského období.

Památník Velké Moravy

Po dvou letech byl otevřen Památník Velké Moravy, který patří mezi nejvýznamnější národní kulturní památky. Prošel zásadní modernizací a život starých Slovanů přibližuje i pomocí dvaceti figur v životní velikosti, které zdobí dobové šperky. Jak říká encyklopedie, Velkomoravská říše byla prvním známým západoslovanským státem. Mocná a silná země existovala na českém, slovenském a maďarském území mezi lety 833 až 907. Památník Velké Moravy stojí ve Starém Městě a za svůj vznik vděčí významnému archeologickému objevu. Psal se rok 1949 a archeolog Vilém Hrubý objevil základy kostela z poloviny 9. století. Byl to vůbec první objev zděné velkomoravské architektury na území Velkomoravské říše. V okolí se nachází i rozsáhlé pohřebiště. Základy kostela i část pohřebiště byly zastřešeny a podél základů vybudována architektonická expozice. V uplynulých dvou letech prošel památník, který slaví už padesát let, zásadní modernizací. Jsou zde i klasické vitríny, kde potom jsou buď originály, nebo repliky jednotlivých nálezů, zejména z hrobů. Těch bylo tady na návrší, kde je památník, objeveno a prozkoumáno dva tisíce. Muzejní expozici doplňuje film režiséra Rudolfa Chudoby, elektronický průvodce i počítačové animace. Do budoucna se počítá s propojením významných slezských, moravských a slovenských archeologických lokalit mezinárodní turistickou stezkou. Rekonstrukce památníku stála 30 milionů korun. Přispěl na ni Zlínský kraj a muzeu se podařilo získat dotaci i z Norských fondů.

Mimochodem Velká Morava je i jedním z děl slavné *Slovanské epopoje* Alfonse Muchy. Monumentální obraz představuje hlavní město Velké Moravy – Veligrad. Na nádvoří knížecího hradu je kníže Svatopluk obklopený svojí družinou a biskupy. Právě je předčítán papežův list, kterým ustanovuje Metoděje arcibiskupem. Modelem jedné z postav, která znázorňuje symbol síly a svornosti, byl i umělec syn Jiří.

Súťaž Dramaticky mladi

Divadelný ústav vyhlásil súťaž o najlepší dramatický text autorov do 18 rokov DRAMATICKY MLADI na tému Školský dvor.

Súťaže sa môže zúčastniť každý, kto má zaujímavý nápad a chuť vyskúšať si napísať dramatický text. Prihlásené texty posúdi odborná porota zložená z divadelných profesionálov a výsledky slávnostne vyhlási v júni 2010 na najväčšom festivale slovenských divadiel *Dotyky a spojenia* v Martine.

Uzávierka súťaže je 31. mája 2010.

Texty pošli emailom na:

dramaticky.mladi@gmail.com

a tiež poštou: Divadelný ústav, Jakubovo nám. 12, 813 57 Bratislava.

Vyhlasenie súťaže je jednou z aktivít Divadelného ústavu v rámci medzinárodného projektu Platforma 11+ podporeného EÚ, ktorý združuje 13 divadiel a divadelných centier z 11 krajín Európy so špeciálnym záujmom o cieľovú skupinu dospievajúcich mladých ľudí. Prioritným cieľom projektu je rozvoj kreatívnej komunikácie medzi divadlom a mladým človekom. Na Slovensku na projekte spolupracujú štyri profesionálne divadelné scény: Činohra Slovenského národného divadla, Slovenské komorné divadlo v Martine, Mestské divadlo Žilina a Staré divadlo K. Spišáka v Nitre.

Viac na www.theatre.sk

(DÚ)

Dagmar Podmaková: *Príbeh divadla (Divadlo, ktoré nezaniklo)*

Autorka knihy Dagmar Podmaková nazvala knihu o novodobých dejinách Slovenského komorného divadla v Martine *Príbeh divadla (Divadlo, ktoré nezaniklo)*. V prvej časti knihy autorka charakterizuje martinské divadlo ako divadlo generácií cez rovnováhu dramaturgie, réžie, scénografie a herectva v sedemdesiatych rokoch minulého storočia a rôznorodosť dramaturgie, vyrovnanosť hereckého kolektívu, invenčnú scénografiu či profily režisérskejších osobností (Ivan Petrovický, Viliam Hriadel, Matúš Ol'ha, Roman Polák a Martin Porubiak – ktorí výrazne ovplyvnili umelecké smerovanie martinského divadla) v osemdesiatych rokoch. Pokračuje vývojom divadla v novej spoločnosti po roku 1989: otvorenie dramaturgie, účasť divadla na medzinárodných festivaloch, získanie významných európskych ocenení. Hlavnú časť knihy pod názvom *Divadlo v siločiarach spoločnosti* venuje osobitným kapitolám profilových režisérov martinského divadla a ich spolupracujúcim scenografom: Romanovi Polákovi (*Polákove dejinné paralely; Polákove hyperboly pokrytectva*), Matúšovi Ol'hovi (*Ol'hove smútky a radosti*), Rastislavovi Ballekovi a Martinovi Kubranovi (*Ballekov a Kubranov pohľad na človeka*), Dodovi Gombárovi (*Gombárove vzostupy a zostupy*). Súčasťou knihy je súpis inscenácií od sezóny 1983/1984 do sezóny 2008/2009 a kvalitné fotografické zábery inscenácií a novozrekonštruovaných priestorov Národného domu a Štúdia.

(DÚ)

NUDIŠ SA V DIVADLE, PRETOŽE JE O NICOM A MÁŠ POPIŠANÉ ZOŠITY LEPSÍMI HLÁSKAMI UČITEĽOV CI SPOLUŽIAKOV? TAK NAPÍŠ HRU!

Téma: Školský dvor

Súťaž o najlepší dramatický text pre autorov do 18 rokov.

Uzávierka súťaže: 31. máj 2010
Texty pošli emailom na: dramaticky.mladi@gmail.com
a tiež poštou: Divadelný ústav, Jakubovo nám. 12, 813 57 Bratislava
Viac informácií na: www.theatre.sk

DRAMATICKY MLADI

DIVADELNÝ ÚSTAV
PLATFORM 11+
Mediálny partner: T-LKA

NOVÁ DRÁMA 3D!

Prípravy šiesteho ročníka festivalu inscenácií súčasných slovenských a svetových hier *Nová dráma / New Drama 2010* sú v plnom prúde. Po uzavretí prvých piatich rokov existencie festivalu prichádza jeho organizačný tím so zmenami výberových kritérií a s novým mottom. Od decembra 2009 pracuje v plnom nasadení aj dramaturgická rada festivalu. Festival *Nová dráma / New Drama 2010* sa uskutoční 10. – 16. mája 2010 v Bratislave.

Šiesty ročník festivalu *Nová dráma / New Drama* prichádza s novým mottom: **3D – dráma, dramaturgia, dimenzia.**

Slovo dráma reprezentuje divadelné texty – hry; dramaturgia zahŕňa dramaturgiu divadiel – výber hier do repertoáru, pomer zastúpenia klasických a súčasných textov, dramaturgiu v rámci prípravy inscenácie, ktorej súčasťou je aj úprava textu, dramaturgia prózy, hľadanie interpretačného kľúča; dimenzia reprezentuje snahu o vytváranie plastického obrazu o divadle, otváranie sa novým tendenciám a podnetom. Tretí rozmer divadlu dáva divák.

Výraznou zmenou v porovnaní s minulými ročníkmi festivalu je rozšírenie kritérií, podľa ktorých sa vyberajú inscenácie do hlavného súťažného programu. Základným kritériom v minulých rokoch bolo zameranie sa na inscenácie hier súčasných slovenských alebo svetových autorov. Spodnou hranicou pre „vek“ inscenovaného textu bol rok

1990, išlo teda o texty nie staršie ako 20 rokov. Festival tak motivoval slovenských tvorcov, aby písali autorské texty, divadlá, aby ich inscenovali a aby siahali aj po súčasných zahraničných hrách. Ukázalo sa však, že počet uvedených súčasných textov v jednej sezóne nestačí na vytvorenie programu festivalu s ročnou periodicitou. Navyše obmedzenie dramaturgických kritérií iba na písané texty vyradilo z výberu divadlá, ktoré uviedli inscenácie s minimom textu, prípadne úplne bez textu, založené len na librete či scenári – pričom nejde o tanečné alebo fyzické divadlo, ale o činoherné.

Rovnako sa ukázalo, že slovenskí dramaturgovia a režiséri veľakrát siahajú po dramatinách prozaických diel, resp. sami si tieto dramatiny pripravujú. Prepis prózy do divadelnej hry možno tiež považovať za novovzniknutý text, najmä keď sa do originálu autorsky zasahuje a interpretuje sa.

Z týchto dôvodov festival *Nová dráma / New Drama* rozšíril výberové kritériá a sleduje popri inscenáciách súčasných slovenských a zahraničných hier aj dramatiny a inscenácie, pri ktorých došlo k výraznému zasahovaniu do pôvodného textu či významovému posunu, alebo k originálnej interpretácii (aj v prípade, že ide o hry staršie ako z roku 1990).

Dramaturgická rada festivalu, ktorá vyberá súťažné inscenácie, pracuje v zložení: teatrologička Dáša Čiripová (Divadelný ústav Bratislava), dramaturgička Martina Filiňová (Stanica Žilina-Záriečie), teatrologička a prekladateľka Romana Maliti, režisér Jozef Koleják a dramaturg Martin Ondriska (VŠMU). Do výberu dramaturgickej rady spadajú inscenácie divadiel na Slovensku, ktoré majú premiéru v období od 1. marca 2009 do 28. februára 2010. Začiatkom marca vyhlásia hlavní organizátori festivalu – Divadelný ústav Bratislava a Divadlo Aréna – na základe rozhodnutia dramaturgickej rady približne desať inscenácií, ktoré sa predstavia v hlavnom programe festivalu.

Festival aj v tomto roku ponúkne popri hlavnom programe osvedčené podujatia sprievodného programu: programová sekcia Focus predstaví tentoraz súčasnú fínsku drámu, tradične sa uskutoční Trojboj, čítanie finálových textov súťaže Dráma 2010, pre divadelných odborníkov sa pripravuje medzinárodná konferencia Dramatic Challenges Today / Dramatické výzvy dneška. Festival zavŕši slávnostný večer venovaný 10. výročiu súťaže dramatických textov Dráma.

Viac informácií:

Ján Valter, jan.valter@theatre.sk, 0907/774 239, Dária Fehérová, daria.feherova@theatre.sk, 0905/728 071.

VÝSTAVY

Karol Machata

Dokumentačno-historická výstava pripravená pri príležitosti 80. narodenín významného slovenského herca Karola Machatu je zostavená z fotografického materiálu zo zbierok Divadelného ústavu. Na 17 plochách je výber jeho postáv v najlepších inscenáciách v činohre SND. Kurátorkou výstavy je Zuzana Nemcová.

Výstavné priestory Divadelného ústavu Bratislava, I. poschodie – od 15. januára 2010.

Mária Kráľovičová – čary a stretnutia

Výstava venovaná jubilatke a herečke Slovenského národného divadla, ktorú Divadelný ústav pripravil pri príležitosti 80. narodenín herečky v roku 2008 do priestorov novej budovy SND.

Svoju kariéru začínala ako elévka v Slovenskom komornom divadle v Martine, kde strávila dve sezóny, a vrátila sa do Bratislavy ako študentka konzervatória a členka Štúdia Národného divadla. V roku 1948 zasiahol do jej hereckého života zásadným spôsobom Jozef Budský, ktorý jej zveril titulnú ženskú postavu v scénickej kompozícii Sládkovičovej *Maríny*, ktorá predznačila v tvorbe Márie Kráľovičovej veľmi silnú a významnú líniu poetických, lyricky nežných a oduševnených hrdiniek nielen v réžii Jozefa Budského. Svojím zástojom sa priradila k silnej hereckej generácii Júliusa Pántika, Ctibora Filčíka, Karola Machatu, Gustáva Valacha a bola im rovnocennou partnerkou. Šírka talentu z nej spravila herečku mnohých režisérov. Na doskách SND pôsobí dodnes.

Materiál použitý na dokumentačno-historickej výstave je zo súkromného archívu herečky a zbierkových fondov DÚ. Kurátorka výstavy je Zuzana Nemcová.

Slovenské komorné divadlo Martin.

Pavol Haspra

V decembri 2009 Divadelný ústav pripravil k nedežitému 80. narodeninám Pavla Haspra dokumentačno-historickú výstavu v priestoroch Novej budovy SND.

Pavol Haspra patril k prvým absolventom špecializovaného štúdia divadelnej réžie na VŠMU v Bratislave. Ešte pred ukončením štúdia nastúpil do krajového divadla v Nitre. Ohlas nitrianskych úspechov priviedol Haspra na slovenskú reprezentačnú scénu, do činohry SND, kde sa iniciatívne adaptoval. V novej spoločensko politickej situácii 70. a 80. rokov uviedol viaceré pôvodné slovenské hry. Veľký ohlas dosahoval pribojným uvádzaním klasickej svetovej drámy a ruskej dramatiky. Ako jeden z prvých divadelných režisérov začal intenzívne spolupracovať s televíziou. Významným spôsobom formoval povestný fenomén bratislavských televíznych pondelkov.

Materiál použitý na výstave je zo súkromného archívu rodiny Hasprovej a zo zbierkových fondov Divadelného ústavu. Autori výstavy – Ján Jaborník, Martin Timko, Zuzana Nemcová.

Nová budova SND – činohra, 1. 1. – 30. 3. 2010.

Slovenský divadelný plagát

Divadelný ústav Bratislava pripravil kolekciu plagátov zo svojich archívnych fondov, ktorých autori sú renomovaní

scénografi, dizajnéri a fotografovia. Kolekcia 40 plagátov predstavuje len malý výber plagátov, ktoré vznikli v rokoch 1950-2006.

Uvedené obdobie sme vybrali kvôli výtvarnosti plagátov, nakoľko na začiatku 20. storočia sa robili typografické plagáty informujúce, oznamovali názov hry, autora, herecké obsadenie, miesto a čas predstavenia – boli bez obrazovej zložky. Začiatkom päťdesiatych rokov sa do tvorby divadelného plagátu zapájajú výtvarníci a scénografi. Toto obdobie je kvalitatívnym prelomom v plagátovej tvorbe. Spomenieme najvýznamnejších výtvarníkov – scénografov a grafikov zastúpených v tejto kolekcii: Čestmír Pechr, Milan Veselý, Tomáš Berka, Ján Zavarský, Miroslav Matejka, Rastislav Bohuš, Jozef Dóka, Pavol Choma, Ľubomír Longauer, Svetozár Mydlo, Vladislav Rostoka. Kolekciu dopĺňa najmladšia generácia výtvarníkov, scénografov a fotografov zastúpená Borisom Kudličkom, Filipom Vančom, Palom Bálikom, Petrom Jánskym, Ivanom Hudákom, Matejom Plekancom, Ferom Liptákom, Marekom Ormandíkom, Jánom Novosedliakom, Emilom Drličiakom, Tomom Cillerom a pod.

Zostavili Oleg Dlouhý, Viera Burešová, Ján Triaška.

Mestská knižnica Piešťany – od 22. 1. 2010.

Čaj u pána scénografa

Výstava je venovaná scénografom a divadelným dizajnérom, generačným súputníkom. Mona Hafsahl, Miroslav Matejka, Tomáš Berka a Ján Zavarský sú žiakmi profesora Ladislava Vychodila, zakladateľskej osobnosti slovenskej scénografie s výrazným presahom do svetového divadla. Jedným zo spoločných znakov všetkých štyroch prezentovaných scénografov je väzba na princípy akčnej scénografie. Okrem scénografie sa venujú aj tvorbe divadelného plagátu.

Neoddeliteľnou súčasťou plnohodnotného divadelného života je odnepamäti plagát. I keď na Slovensku táto

disciplína nemá takú tradíciu ako v mnohých európskych kultúrach, k našim štyrom prezentovaným scénografom sa celkom prirodzene radia aj dvaja významní grafici, Vladislav Rostoka a Svetozár Mydlo. Spojením týchto dvoch disciplín vznikla kolekcia návrhov, fotografií a plagátov k vybraným inscenáciám.

Materiál použitý na výstave je zo zbierok Divadelného ústavu. Kurátor výstavy je Miroslav Daubrava.

Vestibul Novej scény Bratislava od 15. januára do 30. marca 2010.

Divadelné prázdniny

Cyklus fotografií interiérov dvadsiatich siedmich divadelných budov na Slovensku ukazuje architektonické zvláštnosti jednotlivých divadiel, zachytáva intimitu prázdneho javiska a hľadiska v divadelne atypickom čase – keď divadlo oddychuje. Dokumentárne zábery, znásobené autorkiným vnútorným vnímaním priestoru, zoznamujú návštevníka výstavy s magickými priestormi divákov i divadelníkov, s jeho zákutiami, so životom okolo opony. Vyprázdnený priestor, snímaný v čase trvania divadelných prázdnin, predstavuje tichú korešpondenciu medzi jednotlivými sezónami, zároveň je akýmsi priesečníkom medzi minulosťou a budúcnosťou divadla. Prítomnosť neexistuje – zachytávajú ju práve fotografické zábery Olgy Triaška-Stefanovič.

Výstavné priestory v opere novej budovy SND na 3 a 4. poschodí. 2. 12. 2009 – 30. 3. 2010.

Tí, čo píšú pre divadlo

Výstava venovaná mladej generácii dramatikov zastúpená na výstave vlastnou fotografiou a fotografiami z uvedených inscenácií na slovenských javiskách. Autorom fotografií je Ctibor Bachratý, kurátorkou výstavy je Romana Malití.

Vestibul Divadla J. Palárika od 28. januára 2010.

Poviedka má pointu

„Z toho, že zborníky súťaže Poviedka patria medzi najpredávanejšie publikácie vydavateľstva LCA a že medzi dvadsiatimi finalistami prvých dvoch ročníkov literárnej súťaže Anasoft litera je desať autorov LCA, ktorí debutovali prozaickou knihou vďaka súťaži Poviedka, pre mňa vyplýva, že Poviedka je jedna z najlepších vecí, akú som pre literatúru vymyslel,“ povedal v roku 2006 v priamom prenose z vyhlasovania výsledkov desiateho ročníka Poviedky jej organizátor Koloman Kertész Bagala.

Platí to stále, hoci Poviedka to mala už neraz „nahnuté“. Keď nečakane stratila hlavného a dlhoročného sponzora, alebo keď mal Kali, ako priatelia a známi K. K. Bagalu volajú, zdravotné problémy. Všetko je, chvalabohu, preč a Poviedka aj jej organizátor sa teší dobrému zdraviu.

Isté je, že súťaž Poviedka je literárny fenomén, na Slovensku bez pochyb. V doterajších trinástich ročníkoch do nej prišlo vyše osemtisíc textov (v rozpätí od 263 v poslednom ročníku až do 1 355 účastníkov v najplodnejšom roku). Z nich takmer štyristo postúpilo do finále. Zborní-

kov z jednotlivých ročníkov sa dokopy predalo okolo trinásť tisíc.

Mohlo by sa zdať, že so znižujúcim sa počtom prihlásených by mala upadať aj kvalita textov. Veď, ako píše aj Peter Šulej vo svojej poznámke na okraj, z väčšieho množstva textov je štatisticky vyššia pravdepodobnosť vybrať lepšie texty. Ale jedna vec je štatistika a druhá literatúra. Na zborníku *Poviedky 2009* veru nevidno, že si porota vybrala z doteraz najmenšieho počtu prác.

Trinásty ročník literárnej súťaže Poviedka 2009 vyhlásil Koloman Kertész Bagala 3. júna 2009 na Literárnom soirée v divadle Štúdio 12 v Bratislave. Poviedky sa prijímali do 13. augusta minulého roku. Porota bola už tradične zostavená z finalistov predchádzajúcich ročníkov. Predseda jej Peter Šulej, boli v nej Balla, Marcel Forgáč, Michal Habaj, Agda Bavi Pain a Svetlana Žuchová, práce hodnotili v troch kolách. Na základe bodovania do druhého kola postúpilo šesťdesiatdva poviedok a do finále šestnásť prác, z nich porota vybrala desať. Slávnostné vyhlásenie výsledkov trinásteho ročníka bolo v priamom prenose Rádia_FM 13. októbra 2009. Súťaž je anonymná, preto obálky s me-

nami laureátov otvorili až po prečítaní verdiktu poroty. Všetko snímali v priamom prenose webkamery rádia a vysielali na internete. Zborník ocenených prác vyšiel nedávno.

Prvé tri poviedky, aj keď sú každá iná, majú niečo spoločné. Dobrú, prekvapujúcu pointu. Nieкто môže povedať, že dobrá poviedka musí mať pointu, diktuje to samotný žáner. Je to pravda, ale očakávanie pointy v poviedke je také veľké, že niekedy je pre čitateľa prekvapujúcejšie, ak ju nemá. Ak sa máličko od normy odchyli, klame telom, akoby k nej smerovala, a nakoniec nič. Ak by to bolo neschopnosťou autora nejakej prekvapujúce vyvrcholenie vymyslieť, poviedke to uškodí, dobrý autor však urobí kvalitu aj z neukojeného očakávania. A v trinástom zborníku sa nájdu poviedky s dobrou pointou, patria medzi ne aj prvé tri, aj s pointou trochu nasilu, aj celkom bez pointy. Či to textu uškodí, musí posúdiť čitateľ sám.

Víťazom trinásteho ročníka sa stal Ján Masár s poviedkou *Scalea*, ktorá upúta nielen netradičným radením odsekov a takmer dôsledným ignorovaním veľkých písmen (okrem miesta, kde sa odohráva a podľa ktorého aj dostala názov). Masár, čo je literárny pseudonym, pôsobivo a dynamicky namiešal text z emotívnych spomienok sukničkára Jána, ktorý sa vnútorným monológom obracia na milenkú Kláru. Opisuje dovolenku v talianskom turistickom stredisku Scalea. Zdá sa, pretože Ján to tak interpretuje, že on a jeho manželka Anna si od dovolenky sľubovali zlepšenie vzťahu narušeného neustálymi Jánovými neverami. V kalábrijskom mestečku Scalea však manželov privíta česká delegátka zázjazu Jitka, pôvabné dievča krv a mlieko a Jánove predsavzatia sa strácajú. Opakujem, že všetko sa to len zdá, lebo poviedka má naozaj nečakanú a všetko meňiacu pointu.

Juraj Štubner so svojou poviedkou *Naozaj* získal druhé miesto a ukázal tiež, že dokáže text pekne vystavať a viesť čitateľa k rozuzleniu. Skúsený milovník literatúry už asi v polovici poviedky začne tušiť, kam autor smeruje, ale naplnené očakávanie nevedie k nude, naopak, poteší ho, že sa na Slovensku ešte nájde spisovateľ poučený teóriou poviedky. Taký, čo dokáže v záplave slov aj niečo povedať, umne vyskladať slová do viet a vety nasmerovať, kam chce on, nevláčia ho po zákutiach gramatiky a štylistiky. Miestami Štubnerovo písanie pripomína Vilikovského, presnosťou a snahou podať presnú správu o emócii, je to taký cestopis po krajine citov. Podľa autora recenzie toto mala byť víťazná poviedka. Nič proti Masárovi a proti gustu (poroty) žiadny dišputát.

„Bronzový“ text Jána Babaríka *Slovenská chrípka* je ľahké a vtipné čítanie pohrávajúce sa so záľubou slovenského národa v alkoholických nápojoch, ktoré v sebe nápadito nesie aktuálnu pseudohystériu okolo prasacej chrípky. Predstavuje krčmové prostredie, ktoré osídľuje postavkami až figúrkami s červenými nosmi aj nepravidelnými pijanmi. Ďalšou dobrou kvalitou textu je, že Babarík presne ustriehol dĺžku. Keby sa bol snažil dostať zo svojho nápadu viac, začal by nudiť. Našťastie presne dokázal uhádnúť, kedy skončiť, a to niekedy nedokážu ani renomovanejší autori. Poviedke takisto nechýba prekvapujúca pointa.

V rozboře ďalších poviedok netreba pokračovať, v prípade zborníkov je to zbytočné. Treba však povedať, že sa v nej nájdu aj slabšie texty, ale literatúra je ako jedlo, nie

každému chutí pikantné a nie každý znesie ťažké experimenty z exotickými prísadami. Na záver však pridáme trochu chvály: ak si odmyslíme slovenské miestne názvy, na väčšine poviedok, a nielen na trojici najlepších, vôbec nevidieť, že vznikli na Slovensku. Ani témou, ani poklonkovaním sa či kopírovaním domácich literárnych vzorov.

14. 2. 2010 vyhlásil Koloman Kertész Bagala ďalší, štrnásty ročník súťaže Poviedka. Želáme jej len to najlepšie, veľa dobrých textov, pozorných porotcov a, dnes to už bez toho nejde, aj verných sponzorov. Poviedka sa stala súčasťou literárnej scény na Slovensku a je to naozaj najvydarenejšie dieťa z maternice LCA. Poviedka má pointu, pokračuje.

Kolektív autorov: Poviedka 2009, literarnyklub.sk, 2009

DIVADLO ARÉNA | marec 2010

15. 3. pondelok 19.00

Liz Lochhead / *Perfect days* – romantická komédia
Réžia: S. Ferancová, účinkujú: A. Šišková / D. Košická, E. Krížiková, O. Belešová, J. Gallovič, I. Šándor, F. Tůma

16. 3. utorok 10.00

Liz Lochhead / *Perfect days*

16. 3. utorok 19.00

Rob Becker / *Caveman* – hostujúca – „one man show“ o tom, čo robí muža mužom a ženu ženou, o rozdieloch medzi nami, o láske a partnerstve
Réžia: P. Hartl, účinkuje H. Holík

17. 3. streda 19.00

William Shakespeare / *Othello* – klasická tragédia dneška
Réžia: J. Pokorný, účinkujú: K. Csino / K. Šimon, D. Jurčová / G. Marcinková, J. Ďuriš, J. Bujdák, E. Sakálová a ďalší

18. 3. štvrtok 20.00

T-mobile Jazz / *Martin Valihora Trio*

Účinkujú: M. Valihora (bicie), D. Camarda (basgitara), V. Ovsepián (klavír)

19. 3. piatok 19.00

Yasmina Reza / *Boh masakra* – komédia najhranejšej súčasnej autorky

Réžia: S. Ferancová, účinkujú: A. Šišková, O. Belešová, M. Horňák, R. Stanke

21. 3. nedeľa 17.00

Hadar Garlon / *Mikve* – dráma súčasnej izraelskej autorky
Réžia: M. Dočekal, účinkujú: Z. Kronerová, R. Ryníková, T. Radeva, E. Matejková, T. Kulíšková, Z. Kanócz, R. Poláková, Z. Šemeláková

27. 3. sobota 17.45

Ambroise Thomas / *Hamlet* – priamy prenos z Metropolitannej opery v New Yorku

Dirigent: L. Langrée, réžia: P. Caurier a M. Leiser, účinkujú: N. Dessay, J. Larmore, T. Spence, S. Keenlyside, J. Morris

30. 3. utorok 19.00

Adriana Totiková, Michal Baláž a kol. / *Hurá, luxus! alebo Tie roky 90-te!* – hravá komédia o snoch blízkej minulosti
Réžia: A. Totiková, účinkujú: M. Režný, J. Ďuriš, L. Dóza, D. Fischer, I. Kubáčková, K. Sviteková. Predstavenie VŠMU.

Divadlo Aréna, Viedenská cesta 10, 851 01 Bratislava, tel.: +421 2 672 025 50, fax: +421 2 672 025 56, e-mail: pokladna@divadloarena.sk, www.divadloarena.sk, www.ticketportal.sk

Slováci radi čítajú tajomné príbehy

Román *Stratený symbol*, ktorého slovenský preklad sa vo februári 2010 začal predávať, vyšiel v náklade vyše 50 tisíc kusov. Na Slovensku sa pritom bežne predá nanajvyš niekoľko tisíc výtlačkov jedného titulu.

Novinka spisovateľa Dana Browna láka slávou a svetoznámym menom, ktoré si autor získal pre kontroverznosť najmä svojho predchádzajúceho románu *Da Vinciho kód*. „Na prvom mieste je určite meno, ktoré čitatelia poznajú a chcú ho. Najviac sa pravdaže predávajú autori, ktorí sú bestselleroví. Ostatné faktory – téma, obálka knihy či propagácia, vstupujú do hry, ak ide o debut autora,“ objasnil Juraj Heger, kto vládne vo svete literatúry. Heger je riaditeľom vydavateľstva Slovart, ktoré *Stratený symbol* vydalo.

Slovenský čitateľ sa podľa neho správa podobne ako čitateľ v zahraničí. Nechá sa omámiť – či už potteromániou alebo súčasnou brownomániou. „Aj preto, že na Slovensko presakujú rôzne propagačné informácie zvonka. Keď je v Amerike niečo veľká udalosť a píšú o tom v každom magazíne, potom to príde aj k nám,“ vysvetlil Heger.

Lenže zovšeobecňovať nemožno ani tu. „Aj čitatelia na Slovensku podľahli napríklad ošialu z kníh J. K. Rowlingovej či Dana Browna. Naopak iné tituly, ktoré boli v zahraničí bestsellermi, ich nechali chladnými,“ povedala Mária Lešková, PR manažérka najväčšieho slovenského vydavateľstva Ikar. „Išlo napríklad o romány *Dieťa 44* od R. T. Smitha, *Zrada* od Jo Nesbo či *Mesto zlodejov* Davida Benioffa,“ dodala.

I tak sa však na Slovensku najlepšie zvyknú predávať tituly, ktoré dosiahli masový úspech aj vo svete. „Napríklad za ostatné mesiace boli na najvyšších priečkach predajnosti tituly *Tajomstvo* a *Tajomstvo príťažlivosti srdca*. Medzi mládežou sú v súčasnosti veľmi populárne upírske ságy – *Škola noci* či *Označená*,“ uviedla Lešková. Módny trend „upírománie“ priniesla knižná sága *Twilight*. V Amerike spôsobila hystériu porovnateľnú s potteromániou.

Z domácej literatúry je jednotkou spisovateľka ženských románov Táňa Keleová-Vasilková. Jej diela už niekoľko rokov obsadzujú prvé či druhé miesta v rebríčku predajnosti v Ikar. V Slovarte zase bodujú spisovatelia píšuci pod pseudonymami, Maxim E. Matkin s denníkovými románmi o vzťahoch a Dominik Dán s kriminálnymi knihami. Náklady kníh vydavateľstvá nezverejňujú.

Najpredávanejší autori na Slovensku

J. K. Rowlingová – autorka Harryho Pottera. *Harry Potter a Polovičný princ 6* bodoval na rebríčku predajnosti vydavateľstva Ikar v roku 2005, *Harry Potter a Dary smrti 7* zase kraloval v roku 2008.

Táňa Keleová-Vasilková – je najúspešnejšou slovenskou autorkou ženských románov. Doteraz ich vydala 20. Román *Modrý dom* bol v roku 2006 najpredávanejším v Ikar, o rok neskôr si zlatú priečku vyslúžil *Dúhový most*.

Dan Brown – celosvetový úspech si získal románom *Da Vinciho kód*. Jeho diela sú najpredávanejšími knihami vydavateľstva Slovart. (ao)

Galandovci – legendy slovenskej moderny

Prvá výstava Skupiny Mikuláša Galandu, ktorá sa konala v roku 1957 v Žiline, riadne rozčerila stojaté vody sloven-

ského výtvarného umenia. Rozhodli sa nadviazať na dielo Mikuláša Galandu, Ludovíta Fullu, Miloša A. Bazovského a Cypriána Majerníka. „Lebo oni predstavujú najlepšie prúdy moderného a pritom hlboko ľudského výtvarného prejavu,“ napísali v katalógu k žilinskej výstave.

Dobové kritiky mladých umelcov nešetřili a stránicke špičky ich sledovali s nedôverou. Dnes sú legendou. V Galérii mesta Bratislavy dnes otvorili výstavu *Galandovci – legendy slovenskej moderny*.

„Skupina Mikuláša Galandu prišla v roku 1957 s absolútne novým programom. V čase, keď vládla tvrdá dogma socialistického realizmu, začali tvoriť slobodné umenie. Iné, aké bolo dovtedy. Tematicky sa obracali k vidieku, ale zároveň nadväzovali na moderné európske umenie, ktorého podnety transformovali do svojich diel,“ povedal riaditeľ Galérie mesta Bratislavy Ivan Jančár.

Výstava predstavuje diela, ktoré vznikli v ateliéroch Milana Lалуha, Vladimíra Kompánka, Milana Paštéku, Rudolfa Krivoša, Andreja Barčíka, Andreja Rudavského, Pavla Tótha, Ivana Štubňu a Antona Čuteka do ich posledného spoločného vystúpenia v roku 1968 na výstave v Berlíne. To už ich tvorbu poznalo nielen slovenské, ale aj zahraničné publikum v Európe aj za oceánom. Začiatkom sedemdesiatych rokov dostali galandovci zákaz vystavovať a ich diela nesmeli galérie kupovať.

„Už nikdy spolu všetci nevystavovali, ale vytvorili fantastické diela. Som rád, že niektorí z nich sa dožili tejto výstavy,“ povedal autor projektu Jan Kukal. „Začiatkom sedemdesiatych rokov ma zobral Rudolf Fila k Milanovi Paštékovi, ktorého mal rád. Začal som k Paštékovi chodiť a zistil som, že na ploche sto štvorcových metrov žijú ďalší výtvarníci. Tóth bol sused, aj Kompánek a naproti býval Laluha. Dozvedel som sa, že tvorili skupinu. Začal som ich navštevovať a v období, keď nesmeli vystavovať a mali finančné problémy, som začal zbierať ich diela. Za Barčíkom do Žiliny sme išli s manželkou veľkým fiatom, domov sme sa vracali vlakom. Auto som mu nechal za obrazy z jeho obývačky,“ zaspomínal Kukal.

Viac ako polovica z osemdesiatich obrazov, dvadsiatich kresieb a štyridsiatich plastík pochádza zo súkromných zbierok. Väčšinu z nich zatiaľ verejnosť nemala šancu vidieť. V Mirbachovom paláci vedú dialóg Lalahove obrazy s Kompánkovými drevenými plastikami, Paštékove a Krivošove plátna s Tóthovými sochami, Barčíkove obrazy s plastikami Čuteka a Rudavského.

Výstava *Galandovci – legendy slovenskej moderny* potrvá v Galérii mesta Bratislavy do 11. apríla. (ao)

M. Laluha, Kompozícia, 1960

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
e-mail: sokol@sokol-wien.at
Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
e-mail: materna@aon.at
Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK
e-mail: novacek.wien@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé Sokolské župy rakouské

Informace:

s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokol Vídeň XX

Helena Rybáková
tel. 01/332 46 10

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
16:30 – 17:30

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži

Sokol Vídeň I/V

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 -	rekreační volejbal

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 21:00	muži

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti Sokol X
	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
Středa	18:00 – 22:00	Volejbal Sokol III (18:00-20:00, 20:00-22:00)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorstenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 3-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:30 – 17:30	cvičení rodičů s dětmi
	17:30 – 18:30	cvičení žactva
	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Středa	17:00 – 19:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	18:00 – 19:15	cvičení žactva a stolní tenis
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Sokol Vídeň XXI

(Info: karl.brousek@bmukk.gv.at)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)

Sokolské dětské odpoledne na sáňkách

Není jednoduché v našem rušném spolkovém životě najít volnou sobotu, a to ještě za příznivých podmínek se sněhem. Tak jsme u žactva čekali na příhodnou chvíli, která se nám naskytla v sobotu 13. února 2010.

Krásný nový sníh přímo lákal do přírody. Nezbylo nic jiného, než narychlo seznat všechny telefonicky, a kdo mohl, s radostí se vydal do Schwarzenberské aleje, již osvědčené z loňského roku. Kolem čtrnácté hodiny se začaly scházet na známé louce děti v doprovodu maminek a tatínků se sáňkami, boby a tatínkové dokonce s velkými „talíři“. Bylo nás – k velké radosti sestry vedoucí Mühlbergerové – deset dětí a čtrnáct dospělých. Abychom neměli hlad a nebyla nám zima, maminky nás zásobily koblížky, pečivem, bonbony a především teplým čajem, který přišel všem velmi vhod. Dětem však sotva byla zima, neboť se na sáňkách patřičně vydováděly. Neúnavně sjížděly z kopečka, někteří z nich měly za sebou dokonce i bruslení. Obdivuhodné!

K večeru se všichni vraceli domů uspokojení ze společně prožitého odpoledne v zasněžené přírodě.

Vedoucí žactva Mb

Župní dětský maškarní ples

V neděli 21. února 2010, den po maškarním plesu dospělých, se naplnila tělocvična Sokola Vídeň XVI/XVIII opět ruchem. Celé rodiny se svými drobotinami od toho nejútlejšího věku se přišly pobavit na tento každoroční ples. Děti se pyšnily nádhernými maskami a rodiče vybavení kamerami neúnavně zachycovali během tohoto odpoledne vzácné momenty v životě jejich ratolestí. Děti neměly čas to vnímat, neboť zábavné hry je naplno zaujaly. Sestra župní náčelní Dr. Dana Frey-Materna za pomoci uvaděče Standy Štěrby a několika sester se přičinila o to, aby se ples dětem nadmíru líbil. Také každoroční tombola s hastrmánkem připravená sestrou Mag. Ilonkou Mühlbergerovou přispěla k uspokojení přítomných dětí.

Děkujeme maminkám za jejich dary do bufetu a všem sestřím a bratrům za jejich pomoc. Sestře náčelní patří vřelý dík za obstarání příslušného náčiní a za poutavé hry, které svou oblibou zaručují každoročně úspěch plesu.

Mb

OHLÉDNUTÍ

Očima Vídeňáka 2 1989 – 2009 Dvacet let svobody

Události roku 1989 byly pro Sokol historické. Od roku 1950 jsme neměli žádný kontakt s ČOS, která byla tehdy komunisty zlikvidována.

Tato likvidace se projevila i u nás nevídanými změnami. Na mimořádné valné hromadě v létě roku 1951 do-

šlo k nepěkným scénám, když zástupci dvou jednot žádali, abychom se stali členy tehdejší nově zřízené komunistické ČSTV. Tehdy velmi rušná valná hromada župy Rakouské rozhodla, že nemáme zájem být členem ČSTV. To vedlo k narušení našeho celku. Jednoty Sokol Vídeň I/V a X a dočasně i Sokol Vídeň II vyjádřily svůj nezájem o členství v Sokolské župě Rakouské a bouřlivě opustily valnou hromadu. Sokol Vídeň II se však zanedlouho vrátil do našeho celku, protože nesouhlasil s komunistickým režimem v ČSTV.

Sokolská župa Rakouská uznala existenci Ústředí československého sokolstva v zahraničí se sídlem v Curychu ve Švýcarsku, ve Francii, v Anglii, v Západním Německu a ve Švédsku. Naše členství bylo velmi úspěšné a dalo nám plnou náhradu za členství v ČOS.

Pracovali jsme velmi úspěšně, i když nám hrozilo násilí komunistů – Vídeň byla tehdy obsazena sovětskou armádou, která nerada viděla členství v zahraničních spolcích, které byly jasně proti komunismu. Na naši činnost pravidelně útočilo komunistické Sdružení Čechů a Slováků ve Vídni. Nebylo podniku Župy a Ústředí, na který by komunisté nereagovali štváním a pomluvami. Pravidelně v létě, když naše sokolská činnost vrcholila ve veřejných cvičeních a sletech Ústředí – bylo jich celkem pět –, organizovali komunisté zdarma pobyt mládeže v táborech, zájezdy do Československa a jiné podobné akce – jen aby nám ubrali zájemce o naše podniky. Nikdy nechyběly štvavé články v komunistickém tisku jak v menšině, tak i v Československu. Úspěch těchto akcí však nebyl příliš veliký.

Když v roce 1989 došlo k rozpadu komunismu v Československé socialistické republice, nastalo obnovení svobody a tím i znovuzrození České obce sokolské. Dne 6. ledna 1990 byla v Praze obnovena Československá obec sokolská na prvním veřejném zasedání, kterého jsme se zúčastnili s velikým nadšením a nadějemi do budoucnosti. Pro nás úspěšné bylo uznání Ústředí čs. sokolstva v zahraničí jediným právoplatným zástupcem Sokola v zahraničí. Následoval srdečný rozvoj bratrství s župami a jednotami ČOS.

Návrat členství do ČOS však již nebyl možný, protože jak ČOS, tak i zahraniční Sokol během posledních padesáti let prošel zcela různými situacemi. Spolkové zákony jednotlivých států, ve kterých žijeme, jsou různé a mnohdy ani nedovolují členství v cizině bez ztráty různých existenčních výhod. Proto jsme zůstali bez dalších změn a žijeme ve spolkovém prostředí našich států. Pouze přátelské styky

jsou možné. Založili jsme Zahraniční obec sokolskou, která nás volně sdružuje, aniž bychom jednali protizákonně. Jsme členem Svazu světového sokolstva v Praze – SSS, který nám umožňuje kontakty, aniž bychom se museli nějak vázat.

Jednota X přistoupila zpátky do Sokolské župy Rakouské v roce 1992, Jednota I/V v roce 1996. Od té doby je župa kompletní.

Posledních dvacet let nám přineslo pozitivní přítomnost. Dostali jsme od ČOS darem jejich pozemek v Angeligasse – za komunismu tento majetek jaksi upadl do zapomenutí – a mně se podařil veliký úspěch. Zápis v pozemkové knize Wien-Favoriten, kterým si jej vlastně převlastnila neprávem ČSTV, byl pozměněn na původního majitele ČOS. Sokolovna, která stála na tomto pozemku, byla dosti zdevastovaná jak nacisty, tak i Rudou armádou, ale mně se podařilo získat ji darem od ČOS pro Sokolskou župu Rakouskou. Br. Arch. Dipl. Ing. Jiří Lisner realizoval pak výstavbu nové sokolovny. Společně jsme zajistili finanční předpoklady pro její výstavbu, provoz a slavnostní zahájení v roce 2000.

Poté jsme jeli jako účastníci do Prahy na XI. všesokolský slet v Praze, který organizovala obnovená ČOS.

Jako bývalý a dnes čestný starosta Sokolské župy Rakouské mohu s klidným svědomím tvrdit, že změny roku 1989 nám přinesly vzestup. I když uvážíme, že všichni stejně podléháme pokračujícímu stáří – a tím nás ubývá – posledních dvacet let nám přineslo hodně pozitivního i řadu nových členů z bývalého Československa, kteří dnes s nadšením přebírají naše funkce – patří jim náš dík – a jsem přesvědčen, že je tím i do budoucnosti zajištěna existence Sokola v Rakousku.

NAZDAR!

*Dipl. Ing. Jiří Nováček
čestný starosta Sokolské župy Rakouské*

Historicky nejúspěšnější zimní olympijské hry pro Českou republiku

Sbírka dvou zlatých a čtyř bronzových medailí je nejcennější, kterou kdy sportovci této země ze ZOH přivezli. Hlavní podíl na tom má Martina Sáblíková. Rychlobruslařka získala dvě zlata a k tomu bronz, což na jedné zimních hrách předtím nedokázal žádný český sportovec, ale ani celá výprava! Největším zklamáním her nakonec byli hokejisté, ambice ale nenaplnili ani akrobatičtí lyžaři a snowboardisté.

UMÍSTĚNÍ V ELITNÍ OSMIČCE:

- Zlato: 2 × Sáblíková (rychlobruslení 3 000 a 5 000 m)
- Bronz: Bauer (běh na lyžích 15 km), Sáblíková (rychlobruslení 1 500 m), Záhrobská (slalom), Jakš, Bauer, Magál, Koukal (štafeta běžců na lyžích)
- 5. místo: Churavý (severská kombinace)
- 6. místo: Kožíšek, Koukal (sprint dvojic)
- 7. místo: Hájek (skok na lyžích), Bank (alpská superkombinace), Bauer (skiatlon), Soukup, Vítek, Dostál, Šlesingr (vše štafeta biatlonistů), Janda, Hájek, Hlava, Koudelka (vše družstvo skokanů), hokejisté
- 8. místo: Churavý, Slavík, Dvořák, Vodsedalek (družstvo v severské kombinaci)

Martina Sáblíková

Z USA do Pardubic přes Slovinsko

Hokejový tým Eaton Pardubice, který se v základní části české extraligy drží na velmi slibném třetím místě, získal další významnou posilu ze zahraničí. Stal se jí devětatdvacetiletý americký obránce Kevin Mitchell, který až do

sud hrál v Olimpiji Lublaň (v sezóně 2005/2006 také oblékal dres Wien Capitals, týmu nejvyšší rakouské soutěže). Pardubicím vyhovuje hlavně díky svým solidním fyzickým předpokladům a zřejmě i svými výkony, protože se jednalo o nejproduktivnějšího hráče slovinského celku. Tým z východu Čech však prozradil, že Mitchell je tak trochu náhražkou – Pardubice totiž vyjednávaly i s hráči působícími v nižší zámořské soutěži AHL, ale jejich finanční požadavky údajně výrazně přesahovaly možnosti českého týmu. Nicméně sám Mitchell několikrát okusil i AHL, naposledy v sezóně 2006/2007, kdy hrál v mužstvu Bridgeport Sound Tigers. Pardubice mají jistotu, že postoupí do play off, ve kterém se patrně ukáže, zda se nákup nového beka zdařil. Z dosavadního vývoje české extraligy se přitom zdá, že tvrdí obránci, kteří se nebojí ostrých soubojů, budou patrně velmi vítanou vzpruhou. Jen aby Mitchell na sebe neupozorňoval pouze častým vylučováním. Ostatně v rakouské soutěži letos v pětačtyřiceti zápasech proseděl úctyhodných 105 trestných minut. Na druhou stranu získal také 34 bodů za devět branek a 25 asistencí, což na obránce rozhodně není zanedbatelný výkon. (MaFr)

Nová profese

Jak jsme již v minulosti opakovaně v našem časopise psali, z České republiky se v posledních letech stává mimo jiné golfová velmoc. Během posledních deseti let se počet golfových hřišť v zemi zdvojnásobil na nynější počet 82. Plocha na hraní golfu však vyžaduje mimořádně pečlivou údržbu. Zejména pěstování trávníku a jeho sekání je údajně hotová věda. I proto patří zkušený údržbáři hřišť, tzv. greenkeepři, mezi žádané profese. Jejich výchova však dosud probíhala víceméně živelně – na greenkeepry se měnili bývalí pracovníci v zemědělství z okolí nově vzniklých hřišť nebo třeba vyučení zahradníci. To se ovšem nyní změnilo – na střední zemědělské škole v Benešově totiž funguje prvním rokem studijní obor greenkeeper. Zatím ho však studuje pouze patnáct dětí, z toho šest dívek. Podle ředitelky školy se zatím jedná především o potomky lidí, kteří se kolem golfového sportu nějakým způsobem již nyní pohybují. Obor je však podle jejího názoru atraktivní především tím, že jeho absolventi nebudou mít žádný problém se získáním pracovního uplatnění. Sehnat dnes kvalitní greenkeepera je totiž dnes v Čechách velké umění. Zejména posty hlavních greenkeeperů, tedy osob, které přímo zodpovídají za stav celého hřiště, dnes musí provozovatelé často obsazovat lidmi ze zahraničí, kteří mají na české poměry značně vysoké finanční nároky. Absolventi benešovské školy by jim mohli dělat velmi nebezpečnou konkurenci. Lze předpokládat, že český trh práce nové greenkeepry rychle absorbuje. Je však třeba počítat s tím, že expanze počtu golfových hřišť v České republice asi těžko bude pokračovat podobným tempem jako v předcházejících letech a trh se v tomto ohledu v dohledné době zasytí. Do značné míry se navíc jedná o odvětví úzce spjaté s cestovním ruchem, který je mimořádně silně zasažen hospodářskou krizí, z jejíž následků se podle většiny odborníků bude vzpamatoávat jen velmi pomalu. I když zprávy o obnovení výplat různých odměn a bonusů pro bankéře dokládají, že bohatým milovníkům golfu se zas až o tolik hůře nevede a asi ani vést nebude. Takže greenkeepři si budou moci mnout ruce. (MaFr)

Konec českého sněhového krále

Ještě nedávno byl považován Karel Vacek za krále českých sjezdovek a podnikatel hovořil o svých velkolepých plánech o expanzi do rumunských hor či do Sarajeva, města zimních olympijských her z roku 1984. To však je nyní minulost a Karel Vacek zcela změnil svůj obor. Ostatně bývalý cyklistický reprezentant začínal obchody s benzínem – společně s proslulejším sportovním kolegou Romanem Kreuzigerem vybudoval síť čerpacích stanic Rokas, kterou později prodal rakouskému gigantu ÖMV. Výnosy pak Vacek využil k podnikání v oblasti sjezdovek. Jeho firma Snowhill se dohodla s mnoha tělovýchovnými jednotami a získala do dlouhodobého pronájmu sjezdovky celkem v šesti střediscích. Zároveň rozpoutal mohutnou propagační kampaň, která lákala lyžaře například do Herlíkovic nebo na Ještěd. Právě svými aktivitami spojenými s poslední jmenovanou lokalitou se Snowhill proslavil, i když možná poněkud kontroverzním způsobem. Město Liberec se totiž s Vackem nechtělo dohodnout, a tak podnikatel začal hovořit o korupčním prostředí ve zdejší samosprávě. Vše nakonec skončilo smírem a Snowhill se stal nájemcem ještědského areálu. Podobně jako v dalších střediscích i zde podnikl rozsáhlou rekonstrukci a zavedl profesionálnější metody řízení. Vacek ale v létě 2008 veřejnost doslova šokoval, když společnost Snowhill prodal a ze sněhového byznysu rychle vycouval. Nový vlastník Snowhillu Tomáš Němec, kterému patří mj. i Česká gumárenská společnost, pak ještědský areál městu Liberec vrátil i s nezaplaceným úvěrem ve výši kolem čtvrt miliardy korun (necelých 10 milionů eur). Vacek, kterého možná odradilo několik opakujících se let s velmi mírnou zimou a špatnými sněhovými podmínkami, tvrdil, že chce utržené peníze investovat do jiných volnočasových aktivit a zvažoval údajně nákup cestovní kanceláře Vítkovice Tours, ale její majitel jednání popřel. Od dalšího investování v České republice však Vacka nakonec odradilo vypuknutí hospodářské krize, které se výrazně projevil v segmentu cestovního ruchu. Vackova cestovní kancelář SportTour se již loni v létě dostala do insolvence a v jeho závěru se tento proces opakoval. V současnosti po ní zůstaly pouze dluhy, i když Vacek tvrdí, že je chce v brzké době uhradit. On sám se mezitím vrhl na obchodování s barevnými kovy na Balkáně, což je údajně obor, kterého se krize nijak nedotkla. S horami však přece jen zůstal určitým způsobem spojen – z České republiky totiž přesídlil do rakouského alpského střediska Ramsau. Když sleduje podmínky pro lyžování v letošním roce, možná že lituje svého rychlého odchodu z českých sjezdovek. Jenže kdo mohl tušit, jak se trendy v počasí v krátké době vyvinou! (MaFr)

V 96 letech zemřel cyklista Loos, nejstarší český olympionik

Ve věku šestadevadesáti let zemřel nejstarší český olympionik, cyklista Miloslav Loos. Loos startoval na olympijských hrách v Berlíně v roce 1936, v prvním ročníku Závodu míru v roce 1948 obsadil osmé místo. Byl vynikajícím československým reprezentantem, posléze skvělým trenérem mládeže a státní reprezentace. Miloslav Loos se narodil 20. ledna 1914 a jeho občanským povoláním byla typografie.

Sexuálne zneužívania v cirkvi – sú ich pôvodcovia chránení?

Rozhovor v rakúskom rozhlase Ö1, 3. 3. 2010 o 18:25 hod. Dlhý avizovaný rozhovor v rakúskych médiách som si nechal ujsť. Z polhodinového veľmi otvoreného rozhovoru, ktorý som si nahral, prinášam tento výber.

Účastníkmi rozhovoru boli okrem moderátora rakúskeho rozhlasu tieto osoby:

1. Franz Schuster – generálny vikár viedenskej arcidiecézy;
2. Josef Haslinger – spisovateľ (knihy *Opernball*, *Vater-spiel*) – bývalá obeť a svedok zneužívania v kláštore cisterciánov v Zwettli, kde chodil do školy a viedol s mnohými obeťami rozhovory;
3. Sonja Wolatz – psychologička, psychoterapeutka, od roku 2001 do roku 2008 pracovala ako poradkyňa cirkvi pri ombudsmanovi, ktorý mal na starosti obeť zneužívania, dnes vedie poradenský inštitút TAMAR na pomoc sexuálne zneužitým osobám;
4. Hans Peter Hurka – predstavený hnutia „Wir sind Kirche“.

Redaktor uviedol rozhovor poslednými prípadmi zneužívania v Nemecku, ku ktorým došlo v jezuitskej, saleziánskej a najnovšie i benediktínskej reholi. Predstavení týchto reholí, ako i štátny žalobca podali žiadosť o preskúmanie obžalôb. Opät benediktínskeho kláštora v Ettal v Bavorsku sa už vzdal svojho úradu a nemecká polícia začala po prvýkrát v novodobých dejinách vyšetrovať priamo v kláštore. „150 oficiálnych prípadov sexuálneho zneužívania, znásilnenia, čierna čísla obetí je však oveľa vyššie,“ povedal redaktor. K väčšine prípadov došlo v 70. a 80. rokoch minulého storočia. Hierarchická cirkev o mnohých prípadoch vedela, avšak celé roky vyvíjala na obeť tlak: zaplatila im peniaze a požadovala od nich diskrétnu mlčanosť. Prípady zneužívania boli ututlané, zametené pod koberec, vo väčšine prípadov postihlo vinníkov nanajvýš preloženie na iné miesto. Táto situácia je už neudržateľná, k podobným postojom sa nemožno dnes stavať ako k postihnutým.

Túto smutnú situáciu sa snaží využiť hnutie ženatých kňazov – Priester ohne Amt –, ktoré v Rakúsku eviduje 700 ženatých oficiálne suspendovaných kňazov. Pred pár dňami ponúklo vedeniu cirkvi svoje služby tým, že mnohí ženatí kňazi sú ochotní nastúpiť do kňazskej služby. Kňazi, ktorí sa rozhodli oženiť, ukázali navonok svoj charakter a čestne sa priznali k tomu, že nedokážu zachovávať celibát. Namiesto toho však, aby ich čestné priznanie bolo pozitívne ohodnotené a prijaté, biskupi ich už celé stáročia zbavujú oficiálnej kňazskej služby a chovajú sa k nim ako k vyvrhlocom spoločnosti (výpoveď jedného kňaza z „Priester ohne Amt“).

Z výpovedí 4 hostí relácie prinášam najdôležitejšie postrehy:

Franz Schuster priznáva, že sexuálne zneužívanie prostredníctvom kňazov, rehoľníkov a rehoľníč je obrovský zločin. Zároveň sa však bráni paušalizovaniu a hádzaniu viny za tieto činy na povinný celibát. Hovorí o tom, že k sexuálnemu zneužívaniu detí a mládeže dochádza vo všetkých sférach spoločnosti bez rozdielu na náboženskú príslušnosť či stav.

Redaktor sa pýta psychologičky na jej názor a zároveň na jej skúsenosti z práce s obeťami zneužívania. Odpovedá, že Franz Schuster má v podstate pravdu, že k zneuží-

vaniu naozaj dochádza u všetkých ľudí nielen u duchovných, avšak cituje jednu štatistiku, ktorá potvrdzuje, že asi o 2 percenta je sexuálne zneužívanie u duchovných väčšie, než u akejkoľvek inej populácie. Keď hovorí o skúsenostiach s obeťami duchovných a o jej predčasnom odchode z úradu viedenskej arcidiecézy – teraz pracuje už iba ako všeobecná psychoterapeutka pre zneužitú mládež, dodáva: „Z cirkevného úradu som odišla, pretože za celé roky, čo som tam bola zamestnaná, prakticky neexistovala žiadna spolupráca s najvyššími cirkevnými predstaviteľmi. Bola som tam trpená. V tej atmosfére som nemohla pracovať, preto som z tej inštitúcie v roku 2008 odišla.“

Hans Peter Hurka tiež súhlasí s tým, že k sexuálnemu zneužívaniu dochádza u všetkých vrstiev spoločnosti, avšak potom na adresu Franza Schustera dodáva: „Povedať, že k sexuálnemu zneužívaniu dochádza na všetkých úrovniach spoločnosti, nie je pre cirkev žiadne ospravedlnenie. Cirkev sama o sebe stavia vysokú morálnu latku a je dobre, že tak robí, lebo je to jej poslanie. I ja som presvedčený o tom, že celibát nie je prvoradou príčinou k tomu, že sa niekto stane pedofilom. Som však zároveň presvedčený i o tom, že je to určitý diabolský koktejl rôznych faktorov v cirkvi, ktoré k vzniku tohto zločinu napomáhajú: zmes autoritatívnych štruktúr, príkazov mlčanosti (tutlania), tabuizácie témy sexuality až po povinný celibát, v ktorom ľudia, ktorí sa ešte nevyrovnali s vlastnou sexualitou, sami nemajú zrelú sexuálnu vyspelosť, nie sú plne slobodnými bytosťami, sa ľahko utiekajú k celibátu ako k výhovorky svojich slabostí a neschopností. Myslím, že tieto štrukturálne „zvyšovania“, ktoré sa stali v cirkvi praxou, musia definitívne skončiť. Ako dlho máme ešte počúvať, že biskupi či iní zástupcovia cirkvi prehlasujú na otázky novinárov: To, čo sa stalo, je len pár ojedinelých prípadov...– Ja hovorím: to, čo sa stalo, je zločin, ale ešte oveľa väčší zločin je tvrdohlavé zotrvávanie vo falošných štrukturálnych zvýhodneniach, ktoré realizáciu týchto zločinov preferujú.“

Josef Haslinger sa rozpaľuje na stretnutie so ženou, ktorá mu po jednom televíznom vystúpení, v ktorom bola reč o sexuálnych zneužívaniach, napísala list. V tom liste píše o jej bratovi, ktorý bol kvôli sexuálnemu zneužívaniu odsúdený. Vo väzení neuniesol ťarchu svojich činov a spáchal samovraždu. „Je potrebné pomenovať veci pravým menom a potom ich riešiť. Je však potrebné tiež podať pomocnú ruku tým, čo zločiny spáchali.“ Spomenul príklady niektorých kňazov, ktorí boli buď premiestnení na iné fary či kláštory alebo suspendovaní. Mnohí z nich žili celé roky a desaťročia v kláštore, kde bolo o ich živobytie postarané. Dnes žijú opustení bez finančných prostriedkov, na pokraji materiálnej existencie.

Tento týždeň prebieha v Rakúsku týždenná konferencia biskupov, ktorá sa okrem iného zaoberá i sexuálnym zneužívaním. Verejnosť sa však k výsledkom tejto konferencie stavia viac než skepticky: podľa zverejnenej štatistiky, ktorú prezentoval Hans Peter Hurka, 57 percent ľudí neočakáva od tejto konferencie nič, 26 percentám je jedno, čo biskupi rozhodnú a radšej z cirkvi vystúpia a len 17 percent ľudí očakáva konkrétne konštruktívne impulzy. Problém so zneužívaním veľmi úzko súvisí s hierarchickou štruktúrou cirkvi: všetko je treba hlásiť do Ríma. Na pápeža je však úloha „vševediaceho“ človeka príliš náročná. V diskusii zazneli slová, ktoré celé roky vyslovoval Hubert Feichtlbauer, bývalý predstavený hnutia „Wir sind Kirche“ – nie je možné, aby jeden človek v Ríme rozhodoval o tom, čo je dob-

ré pre jednu miliardu členov cirkvi. Biskupi a kňazi mnohých krajín už roky žiadajú decentralizáciu cirkvi a kompetenciu pri riešení problémov vo vlastných geograficko-kultúrno-sociálnych prostrediach. Lenže vedenie cirkvi je voči týmto hlasom hluché...

Na záver vyslovil Franz Schuster rozhodnutie, ako sa chce cirkev v budúcnosti voči tomuto problému stavať:

1. Na prvom mieste je potrebné podať pomocnú ruku obetiam.
2. Preventívne zamedzenie takýmto činom pri výbere kandidátov kňazského a rehoľného povolania.
3. V budúcnosti sa venovať okrem iného i tým, ktorí tieto zločiny spôsobili, podať im pomocnú ruku a považovať ich naďalej za ľudí.

Pre mňa vyznela táto relácia pozitívne z dvoch dôvodov:

1. Otvorene, vecne a bez emócií sa hovorilo o závažných problémoch. Pred rokmi by bola takáto verejná diskusia s predstaviteľmi cirkvi nepredstaviteľná.
2. Pri jednom stole sedel zástupca oficiálnej, hierarchickej cirkvi a zástupca kritického krídla cirkvi – Wir sind Kirche. To, že spolu hovoria – a v poslednej dobe je to čoraz častejší fenomén –, považujem za nesmierne pozitívny signál. Vďaka Bohu za reláciu. Tam, kde niet čo naprávať, kde sa zdá, že všetko funguje a je v najlepšom poriadku, tam nemôže byť reč ani o nádeji, ani o radosť, ani o pokroku. Anzelm Grün napísal kedysi knihu: *Spiritualität von unten / Spiritualita zdola* – nie kresťanstvo, ktoré nám je „nanútené“ zhora, ale to, ktoré nás motivuje zvnútra v snahe po lepšom a krajšom živote, má zmysel.

ThLic. Peter Žaloudek, Viedeň, 3. 3. 2010

Odchody z cirkvi sú protestom proti autoritatívnej hierarchii

Všetky rakúske denníky informovali začiatkom tohto roku o drastickom odchode veriacich z katolíckej cirkvi za uplynulý rok. Rakúsko je tradične katolíckou krajinou. Za posledných 30 rokov však vystúpilo z radov cirkvi viac ako jeden milión ľudí a počet kresťanov tak klesol v tejto zemi na 5,53 miliónov. Za minulý rok vystúpilo rekordných 53 216 veriacich, dokonca viacej, ako tomu bolo v roku 1995 v súvislosti s odstúpením kardinála Groera kvôli jeho morálnym priestupkom.

O tomto fakte informovali i všetky kresťanské denníky. Zatiaľ čo ich komentáre boli veľmi strohé, bez náznaku hľadania príčiny tohto faktu, zaoberali sa podrobne týmto fenoménom všetky ostatné médiá: „Výstupy ako protest proti cirkevnej hierarchii“ – *Der Standard*: 13. januára 2010. „Výstup ako protest proti vedeniu“ – *Die Presse*, 13. januára 2010. „Vlna výstupov z cirkvi po prípade Wagner“ – *Salzburger Nachrichten*, 13. januára 2010. „Výstup z cirkvi ako sebaobrana“ – *Salzburger Nachrichten*, 14. januára 2010.

Na tento fenomén zareagoval i Hans Peter Hurka, predstavený platformy „Wir sind Kirche“ – „I my sme cirkev“. Jeho podnetný článok prinášam v doslovnom preklade.

ThLic. Peter Žaloudek, Viedeň, 23. januára 2010

Vysoké číslo odchodu veriacich z cirkvi je reakciou na Vatikánom riadenú a ústupčivými biskupmi represívne pre-

vádzanú cirkevnú politiku bez účasti ľudí. Tam, kde sa rozhoduje o ľuďoch bez ľudí, hlásia sa právom o slovo tí, ktorých sa to týka.

Platforma „Wir sind Kirche“ = I my sme cirkev (tento názov bol zvolený úmyselne, aby poukázal na fakt, že členmi cirkvi nie je len hierarchia, ktorá o všetkom rozhoduje, ale i obrovská väčšina veriacich „bez moci“) – poukázala v debate o voľbe lineckého pomocného biskupa na veľký demokratický deficit cirkevného vedenia. Wagnerova rezignácia na vysvätenie za biskupa však v systéme cirkvi nič nezmenila. Veriaci katolíci stále ešte čakajú na skutočné spolurozhodovanie a plnú účasť na živote cirkvi až po svätenie ženatých mužov a žien.

Vedenie cirkvi odsúva najväčšie číslo výstupov cirkvi za posledné desaťročia lapidárne na vedľajšiu koľaj. Ako každý rok, opakuje i tohto roku hovorca kardinála Schönborna, že vedeniu cirkvi je ľúto každého človeka, ktorý sa obrátil chrbtom k cirkvi. Pritom však úmyselne zamlčuje, že za posledných 30 rokov vystúpilo z rakúskej katolíckej cirkvi viac ako jeden milión veriacich. Kto však tieto „výstupy“ označuje za „relatívne stabilné“, žije mimo realitu, nechápe kontext doby. Tvárou v tvár dramaticky stúpajúcim štatistikám sa stáva tzv. spolucítenie cirkevného vedenia na verejnosti nevierohodným.

Mnoho veriacich vníma odchod z cirkvi ako prejav sebaobrany. Protestujú tým proti systému, ktorý nie je ochotný či schopný sa učiť, proti autoritatívne diktátorskému režimu, ktorý odmieta každý dialóg o odlišných názoroch, zvykoch a skúsenostiach a ktorý účasť na zásadných spolurozhodovaniach kategoricky vylučuje. „Wir sind Kirche“ je toho názoru, že táto forma vytesňovania a rozkolu, ktorú hierarchia spôsobuje, povedie k rýchlemu koncu. Buď pristúpi vedenie cirkvi k zmenám, alebo začnú veriaci svoje rozhodovanie vykonávať bez schválenia cirkevného vedenia.

Vo februári 2009, kedy konflikt vyprovokovaný menovaním lineckého pomocného biskupa kulminoval, zriadila „Wir sind Kirche“ konto dôvery „ESPERANZA“. Chceme tým ponúknuť možnosť všetkým tým, ktorí majú na pozadí čoraz väčších, narastajúcich problémov v pastorácii, problémy so spiatočnícky-skostnatenou orientáciou cirkevného vedenia, aby z cirkvi nevystupovali. Vyzyvame všetkých kriticky zmyšľajúcich členov cirkvi, aby z cirkvi nevystupovali, zostali naďalej v cirkvi, avšak v jej vnútri si nenechali všetko ľúbiť, pozdvihovali svoj hlas k podpore reformných síl. Každé vystúpenie z cirkvi je strata. Ak zostaneme spolu, máme veľkú šancu niečo pozitívne zmeniť uprostred cirkvi.

Akcia „ESPERANZA“ je toho času podporovaná 30 ľuďmi. Na konte dôvery je 6 000 EUR. Títo ľudia chcú dialóg k aktuálnym témam v cirkvi. Chcú záväzné spolurozhodovanie pri závažných rozhodnutiach, odstránenie rozkolu medzi laikmi a klerikmi, ženami v kňazskej službe a odstránenie povinného celibátu.

„Wir sind Kirche“ udržuje túto akciu naďalej pri živote, pretože nám ide o to, aby ľudia do cirkvi vstupovali a nie z nej vystupovali. Ak by však v budúcnosti pri voľbe nového biskupa znovu malo dôjsť k podobným napätiam, aké nastali minulý rok v Linci, sme presvedčení, že akcia „konto dôvery“ nadobudne znovu veľký význam.

Hans Peter Hurka, vedenie platformy „Wir sind Kirche“, 13. januára 2010 (www.wir-sind-kirche.at)

Preklad z nemčiny: Peter Žaloudek

Maškarní ples Sokola Vídeň XVI/XVIII a Vlastenecké omladiny

V sobotu 20. února 2010 jsme se opět náramně pobavili na našem tradičním plesu v pestře vyzdobené sokolovně ve Steinergerasse 7.

Máme velkou radost, že se nám podařilo získat v posledních letech pro tento náš podnik jako spolupořadatele divadelníky Vlastenecké omladiny. Svým přičiněním, výbornými nápady a perfektními výstupy obohatili i tentokrát náš společný ples, který musel nadchnout všechny přítomné. Samozřejmě oblíbená hudba dr. Polacha ze Znojma se postarala o výbornou náladu a stále zaplněný parket. Převážně mladí hosté si při strhujících melodiích přišli na své. Ke spokojenosti rozjařených návštěvníků přispěl nemálo i bohatý bufet. Vyvrcholením plesu bylo jako vždy napínavé vyhodnocení masek, které při tak okouzlujících maskách nebylo pro porotu lehké.

A tak v pokročilou noční dobu se nikomu nechtělo odcházet domů, což dokazovalo úspěch plesu. Dík patří všem, kteří pomáhali uskutečnit tento vydařený večer. Děkujeme všem hostům za jejich návštěvu a těšíme se na ně na našich zábavách v příští taneční sezóně. Mb

Streetart photography

V minulém měsíci proběhla v Tagasyly výstava fotografií pod jménem *Streetart photography* fotografa, básníka a publicisty Jaromíra Horáka. Námětem souboru fotografií byly objekty, které nás provázejí v našem každodenním

životě. Věci, které lidé mívají většinou bez povšimnutí, nebo když už vzbudí jejich pozornost, jsou spíše předmětem odporu než estetického prožitku. Nemusí tomu tak být však vždy. Stačí jen chodit po ulicích a spatřovat krásu, která je všude nadosah.

Technika přirozené dekoláže samovolně se utvářející v prostředí městských ulic, v místech komunikačních proudnic, kde prochází nejvíce lidí a kde také proudí nepřehledné množství informací, které když pozbudou své bezprostřední platnosti, odcházejí vlivem náhodného zásahu lidské ruky, působením počasí a samovolným plynutím času v nenávratno.

Postmoderní atmosféra velkoměstské lokality, vzniku a zániku věcí každodenně se měnících v nejjemnějších detailech bez zjevného záměru i bez úmyslného konceptu vyjadřující pocit mnohoznačnosti, nahodilosti, neurčitosti a absurdity přecházející od primitivismu až po efekt estetické rafinovanosti, vytvářejících jedinečný výrazový celek ve stylu obrazu.

K autorovi:

Mgr. Vladimír Jaromír Horák, Ph.D. – fotograf, básník a publicista. Studoval etnologii, kulturně sociální antropologii a sociologii v Olomouci a Brně. V současné době přednáší sociologii, kulturně sociální antropologii a světová náboženství na ostravské univerzitě. Žije střídavě v Ostravě, v Olomouci a v Bingenu (SRN).

Kontakt:

vjh@volny.cz, vladimir.horak@osu.cz

Reprezentační a maturitní ples 2010

27. února 2010 se konal mezi menšinou a mládeží oblíbený tradiční reprezentační a maturitní ples v Parkhotelu Schönbrunn, který zaštitila ministryně školství Dr. Claudie Schmied. Starosta Školského spolku Komenský Ing. Karel Hanzl a předseda Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku Mag. Pavel Rodt zahájili ples úvodními proslovy v 21 hodin, posléze pronesli maturanti své řeči, ve kterých rekapitulovali v češtině, slovenštině a němčině uplynulá léta a poděkovali svým učitelům. Poté následovaly polonézy v nacvičení taneční školy Rueff a pastorální asistentky Pavly Carmignato. Stučkování maturantů provedly ředitelka gymnázia Mag. Helena Huberová a jejich třídní učitelka Mag. Eva Zauchner. Plesu se zúčastnila také ředitelka BVS a BS Mag. Jana Hanzlová. Ke svým bývalým žákům se s radami do života obrátili jejich bývalí třídní učitelé – z obecné školy Eva Křenková, ze sekundárního stupně DI Stanislav Jagoš a jejich nynější třídní Mag. Eva Zauchner.

Vyslankyně České republiky ve Vídni dr. Ivana Červenková s manželem

Svou přítomností na plese nás poctili vyslankyně České republiky ve Vídni Dr. Ivana Červenková, předseda Československého ústavu zahraničního Jaromír Šlápota, předseda Slovenského poradního sboru při rakouském Spolkovém kancléřství DI Vladimír Mlynář, vedoucí prezidiální kanceláře starosty města Vídně Ing. Michael Polak, bývalý obecní rada a bývalý zemský poslanec, místopřed-

седа Rakousko-české společnosti Johannes Prochaska, kulturní tajemník a tiskový mluvčí Velvyslanectví České republiky ve Vídni Mgr. Oskar Novák a vídeňský městský radní, poslanec zemského sněmu a koordinátor pro aktivity mládeže Peko Baxant. Ing. Michael Polak a Peko Baxant jsou absolventy školy Komenského.

Osvědčené kapely Caroline Band z Prahy, Nota Bene z Brna a Sarah Band z Bratislavy se postaraly o svižné rytmy až do třetí hodiny ranní, díky kterým byla taneční plocha neustále plná. Kromě hudby k tanci návštěvníky plesu potěšily výstupy maturantů a zpěv a tanec absolventky gymnázia Kateřiny Andrejsové, která se předvedla v roli Elizy Doolittle z *My Fair Lady* v připravovaném představení Vlastenecké omladiny.

Hostům se nechtělo domů, atmosféra večera byla radostná a plná optimismu a soudržnosti. Příští maturitní a reprezentační ples se koná v sobotu 26. února 2011.

MJ

foto: Vladimír Čevela

Prezentace nové knihy spisovatele Milana Ráčka

V úterý 23. února 2010 proběhla prezentace dvojjazyčné knihy *HochZeiten – Heiratsgeschichten, die man gerne verheimlicht hätte / Vznesené okamžiky – Svatební příběhy, které by raději měly zůstat utajeny* za účasti autora knihy Milana Ráčka. Další hosté: Johann Win-

kler (Universitätsbibliothek Wien), Nadja Rösner-Krisch (Edition Roesner), Tomáš Ježek (Ottobre 12) a Renata Cornejo (FF UJEP Ústí nad Labem). Kniha byla vydána v roce 2009 v nakladatelství Edition Roesner, www.edition-roesner.at.

Více o představované knize dozvíte v příštím čísle *Klubu*.

foto: ČCV

Stefan Michael Newerkla v Akademickém spolku

13. února pořádal Akademický spolek a České Srdce ústředí přednášku univ. prof. dr. Stefana Newerkly na téma *Jazykové kontakty ve střední Evropě*.

Prof. Newerkla uvedl posluchače do oblasti vlastní badatelské činnosti těmito slovy: „Již dlouho působí rozmanitost evropských jazyků a kultur jako stále živá síla, a tak podporuje další vývoj jednotlivých jazyků, kterými se v Evropě mluví. Přitom je obecně známo, že jazyky, které jsou na určitém území užívány po desetiletí a staletí jako prostředek komunikace, mají nespornou tendenci vzájemně se ovlivňovat. Podle české lingvistky Heleny Kurzové tvoří středoevropský jazykový areál němčina, maďarština, čeština a slovenština jako centrální jazyky.“

Prof. Newerkla pokračoval ve své přednášce celou řadou příkladů nejrůznějších jazykových shod. Zajímavá část přednášky nastala, když se přednášející věnoval výra-

zům společným slovní zásobě jmenovaných jazyků, které jsou vázané na území bývalé rakousko-uherské monarchie. Řada tabulek promítnutých na plátně dokumentovala austriacismy vázané na území monarchie, přičemž pan profesor porovnával výrazy v němčině, rakouské němčině, maďarštině, češtině, slovenštině, polštině a slovinštině. Příklad: němčina: *Mörtel*, maďarština: *malter*, čeština: *malta*, slovenština: *malta*, slovinština: *malta*. Celá řada příkladů ukázala, jak dovede němčina ve sféře každodenní kultury být odlišná od rakouské němčiny. Příklad: německé slovo *Polstersessel* v rakouské němčině *Fauteuill*, v maďarštině, češtině, slovenštině a polštině *fotel*.

Rozpad habsburské monarchie samozřejmě nezůstal bez dopadu na jazyky v bývalém Rakousko-Uhersku. Zánik austriacismů postihl v posledních desetiletích především samotnou rakouskou němčinu. Profesor Newerkla hovořil dále o užívání předložek a přípon, tak např. nápadným rysem mluvené němčiny na východě Rakouska je ve srovnání se standardní němčinou hojně užívání předložky *auf* – *auf der Universität*, *auf der Post*, *auf dem Konzert* usw.

„Přednáška je tematicky tak obsáhlá, že by mohla trvat celý semestr,“ poznamenal prof. Newerkla. Společné jevy ve slovní zásobě kontaktovaných jazyků jsou ukazatelem intenzity jazykového a kulturního kontaktu.

Pan profesor ukončil přednášku bavorsko-českou národní písní z Chodska, kterou také sám zazpíval. My se můžeme těšit pouze na pokračování a doufáme, že *to vyjde* – *dass sich das ausgeht*, čemuž rozumí pouze pravý Rakušan, tedy *dass das klappt*, jak by řekli v Německu.

Těmito slovy děkuji ještě jednou ze srdce nejmladšímu univerzitnímu profesorovi vídeňské univerzity Stefanu Newerklovi za tuto jedinečnou přednášku, kterou učinil pro Akademický spolek České srdce a naši menšinu.

Dr. Helena Klein-Watryczová
předsedkyně AS

Vážení a milí přátelé,

Česká duchovní služba oblast Vídeň
zve celou krajanskou veřejnost na

slavnostní MŠI SVATOU
v kostele Dona Boska

Hagenmüllergasse 33, Vídeň 3.,
v sobotu **17. dubna 2010**,
v **16:00** hodin.

Hlavním celebrantem bohoslužby je vídeňský arcibiskup **kardinál Christoph SCHÖNBORN**.

Koncelebrují kněží z Kongregace salesiánů
Dona Boska. Společně oslavíme
100 let činnosti v SALESIANUM,
Hagenmüllergasse 31, Vídeň 3.

Po mši svaté pokračuje oslava občerstvením
ve slavnostním sále „Salesianum“.

Nenechte si ujít tuto jedinečnou příležitost.

Kath. Mission für Tschechen
1030 Wien, Hagenmüllergasse 31
Tel.: 0664 406 55 41

25. STUDIJNÍ DNY MLÁDEŽE

Mariazell – Sigmundsberg:
30. 04. – 02. 05. 2010

Jubileum

Příspěvek: děti a mládež 55,- €, dospělí 95,- €
Při balení pamatujte také na **teplé oblečení, ručník, plavky**, psací potřeby, hudební nástroje, složku z náboženství. Odjíždíme vlastním autobusem v pátek **30. dubna 2010** od školy **KOMENSKY**, Vídeň 3, Sebastianplatz 3, ve **14:00 hod.** Vrátime se autobusem v neděli **2. května** ke kostelu Don Bosco „**SALESIANUM**“, Vídeň 3, Hagenmüllergasse 31, **asi v 17 hod.**

Za organizaci: Pass. Pavla Carmignato SMDB
Za vedení: P. Dr. Jan Horák SDB

jubiläum 125 let

Divadelní spolek

Všmladina

zve na veselohru od Marca Camolettiho

„Na správné adrese“

sobota 17. dubna 2010 v 17 h

divadelní sál školy Školského spolku Komenský,
Vídeň 3, Sebastianplatz 3

hrají: Dana Šulová, Erika Vodanská,
Petra Kalousková, Vanessa Mazaniková,
Michal Vlasák, Tomáš Procházka,
Lubomír Tobrman, Venan Malý

Režie: Alena Tobrmanová

vstupenky: Anna Beranová, tel. 01/3500413

Mit freundlicher Unterstützung
des Bundeskanzleramtes

Starosta města Vídně obdržel „Goldenen Hermes“

Vídeňský starosta Michael Häupl byl vyznamenán „Zlatým Hermem“ za zásluhu za množství projektů, které utvrdily hospodářskou destinaci města Vídně jako jedné z nejlepších v Evropě. Vyznamenání převzal z rukou Brigitte Jank, prezidentky Wirtschaftskammer (Hospodářské komory).

Z jižní Moravy do Vídně rychleji

Díky nově otevřenému úseku dálnice A5 směřující z Vídně do Mikulova se cesta na této trase zkrátí zhruba o čtvrt hodiny. Nová trasa mezi Schrickem a Eibesbrunnem navazující na vídeňský městský okruh sice přinese úsporu času, ale přinutí také české řidiče platit v Rakousku dálniční poplatky. Například podle majitele společnosti Student Agency, která provozuje autobusovou linku z Brna do Vídně, však nový úsek přinese i finanční úsporu. Zaplacené mýtné totiž podle něj zcela vynahradí peníze, které se ušetří díky zkrácení trasy. I proto také Student Agency nejen nehodlá zvyšovat cenu svých jízd, ale naopak přidala jeden spoj navíc, takže dnes do Vídně jezdí dokonce pětkrát denně. Ještě o další čtvrt hodiny rychleji by žluté autobusy firmy Student Agency i další automobilisté zvládali cestu z Brna do Vídně, kdyby se podařilo postavit českou část trati, tedy rychlostní silnici R52. To se však jeví zatím jako těžko dosažitelný sen. Český Nejvyšší správní soud loni na podzim totiž zrušil územní plán Břeclavska, kde je trasa silnice vyznačena, a ekologové setrvávají na

svém záporném stanovisku vůči výstavbě. Nelíbí se jim zejména trasa mezi Pohořelicemi a Mikulovem, která by údajně silně zatížila místní přírodu a požadují zvážení alternativních variant. Představitelé Jihomoravského kraje přesto věří, že se jim podaří získat během tří měsíců územní rozhodnutí alespoň pro první etapu. Ani to však neznamená, že by se letos mohla začít silnice stavět. Stát totiž pro rok 2010 uvolnil finančních prostředků pouze na přípravu projektů a výkup pozemků, nikoliv na stavbu samotnou. Přitom ministerstvo dopravy zvažuje, že by k budování silnice mohla využít tzv. PPP projekty počítající s podílem soukromých investorů. Jenže podobné akce zatím mívají velmi rozporuplné výsledky a dosud se nedá odhadnout, jestli se skutečně podaří najít dostatečně schopného investora. Silnice R52 by tak reálně mohla začít vznikat od příštího roku. Už dnes je však jisté, že termín dohodnutý na mezivládní úrovni mezi Rakouskem a Českou republikou nebude dodržen. I při neoptimističtější variantě by se dalo se zprovozněním české části počítat zhruba kolem roku 2015. Rakousko je sice o notný krok dále, ale ani ono nedodrží s největší pravděpodobností původně naplánovaný termín – rok 2013. Úsek ze Schricku až na českou hranici plánují rakouští stavitelé zprovoznit zhruba o rok později. Na ještě rychlejší a pohodlnější dopravu z Vídně na jih Moravy si tak budeme muset nějaký čas ještě počkat. Jedná se však o to, aby spory s ekologií a nedostatek finančních prostředků neodsouvaly vybudování pro oba státy důležité komunikace neúměrně dlouho. To si však uvědomují zodpovědní činitelé na obou stranách hranice a snad se odpovídajícím způsobem zařídí i při svém dalším úsilí.

(MaFr)

20. února 2010 zemřela známá politička, sociální demokratka Johanna Dohnal (71),

bojující za rovnoprávnost žen, která byla první ministryní pro otázky žen ve vídeňských vládách. Mezi její velká vítězství patří srovnání penzijních, mzdových a pracovněprávních nároků pro muže a ženy.

10. března 1910 zemřel vídeňský starosta Karl Lueger

Karl Lueger vystudoval práva na vídeňské univerzitě. Svou politickou kariéru začal v řadách liberálů, za něž se stal v roce 1875 radním Vídně. V roce 1885 byl Lueger zvolen do říšské rady a v roce 1890 do dolnorakouského sněmu. V roce 1893 založil ze skupiny křesťanskosociálních politiků Křesťansko-sociální stranu. Ta již v roce 1895 získala 93 ze 137 křesel na vídeňské radnici a Lueger byl zvolen vídeňským starostou. František Josef I. jej však v této funkci odmítl potvrdit a nařídil celkem třikrát opakování voleb, ale Lueger při nich vždy u voličů uspěl. Pro císaře byl Lueger antiliberal, antisemita, antimadar. V roce 1897 císař ustoupil a Luegera ve funkci vídeňského starosty, jímž zůstal i po všech dalších volbách až do své smrti v roce 1910, potvrdil.

Karl Lueger byl krásný muž, vysoký, pozoruhodné postavy, se zvučným hlasem. Byl vynikající řečník a idol žen. Kdo ho častěji poslouchal, musel však poznat, že vždy mluví proti něčemu a málokdy pro něco. Uměl využít posměchu, urážet, vybičovat vášně lidu jako pravý vůdce lidu a demagog. Lueger byl již v době svých vysokoškolských studií zastáncem všeobecného volebního práva. Hlásil se ke křesťanské sociální nauce.

Lueger potřeboval hlasy vídeňských Čechů, krejčích, kočích, domovníků, hokynářů. „Nechte moje Čechy na pokojí,“ říkával.

Doba jeho působení v čele vídeňské radnice je spjata se vzestupem Vídně, s budováním městské infrastruktury, industrializací města, ale též různých městských parků a míst oddechu. Starostou zůstal Karl Lueger do své smrti v roce 1910. Období jeho starostování charakterizuje vpád tzv. „municipální revoluce“, kdy komunalizoval městskou infrastrukturu a převáděl majetky do rukou města. Doba jeho starostování se vyznačovala propojením politiky s prosazováním maximální městské péče. Tento urbanizační trend měl své klady, ale byl poškozován dramaticky inscenovaným, protičeským, protižidovským a protisocialistickým kursem. Cílená „inscenace“ jeho osoby jako starosty a jeho veřejné vystupování potvrzovalo sugestivně existenci bezprostřední politické komunikace s občany města víc, než mohli vidět obhájci starosty. Jako konečný cíl svého populismu viděl Lueger v přijetí představy „správných“ a jiných (Židů, Čechů) členů vídeňského měšťanstva.

Vídeň za Luegera vstupovala do 20. století plna optimismu a víry v pokrok. Zaváděla se tekoucí voda, vodovod,

pouliční elektrické osvětlení, telefony, iluminační výkladní skříně, vyjela první auta.

Dnes je po tomto někdejším starostovi města pojmenováno několik míst ve Vídni, například Dr. K. Lueger Ring nebo náměstí Dr. Lueger Platz.

Připomínka generála Laudona

Generál Gideon Ernst Laudon (1716 nebo 1717-1790) patřil mezi nejvýznamnější rakouské vojevůdce všech dob. Proslul zejména v prusko-rakouských válkách jako vítěz v bitvě u Domašova, u Hochkirchu v Lužici nebo u Kunnersdorfu a v pozdějším věku též jako bojovník s Osmanskou říší. Ve věku přes šedesát let velel krvavému obsazení města Bělehrad, za což obdržel od Josefa II. v roce 1789 unikátní vyznamenání – Velkokříž řádu Marie Terezie s briliantovou hvězdou. V následujícím roce byl jmenován generalisimem a měl vést rakouská vojska do bojů s Pruskem. Nakonec však nečekaně zemřel při pobytu v Novém Jičíně 14. července 1790. Jeho ostatky byly převezeny do vídeňského Hofburgu, ale v Novém Jičíně dodnes zdobí rohový dům na náměstí, ve kterém zemřel, pamětní deska. A na památku velkého vojevůdce se zde scházejí vojenské historické pluky, aby oslavily výročí jeho narození. Nijak jim přítom nevadí, že Laudon se narodil v dnešním Lotyšsku, v městě, které dnes nese jméno Laudona. A členy c. a k. řadového pluku číslo 7 – Franz Xavier Harrach a 11. Székelského husarského hraničářského jízdního pluku za doprovodu jezdeckého oddílu Bludička neodradilo ani letošní velmi chladné počasí. Snad smuteční průvod k 220. výročí úmrtí rakouského generála v červenci by měl naději na lepší počasí. Ale přece jen slavit den úmrtí není zrovna ono. (MaFr)

Busta generála Laudona na Masarykově náměstí v Novém Jičíně na domě, v němž zemřel

× **VIENNA BLUES SPRING FESTIVAL** ×

BLUESBERRY

BLUES LEGEND
AUSS IJGH

2.4.2010 Reigen Live

JVT GROUP si Vás dovoluje pozvat na koncert nejstarší bluesové legendy působící na území Československa, dnes již Česka a Slovenska:

BLUESBERRY

Koncert 2. 4. 2010 v rámci Vienna Bluespring festival 2010

Klub Reigen live, Hadikgasse 62, 1140 Wien

Začátek koncertu v 20:00 hodin

Blues, bluesrock, boogie, funky, R'n'R / Česká republika

Petar Introvič	zpěv, kytara, slide kytara, foukací harmonika
Marek Šmaus	kytary, zpěv
Jakub Mach	klávesové nástroje, zpěv
Pavel „Chozé“ Jurda	baskytara, zpěv
Luboš Hnát	bicí nástroje, zpěv

BLUESBERRY – dnes již legenda českého blues, jsou životním projektem zpěváka a hráče na foukací harmoniku, kytaru a slide kytaru, autora hudby Petara Introviče.

Historie souboru se začíná odvíjet v roce 1971, když se tehdy dvacetiletý Petar Introvič nechal inspirovat v domácím baru své kamarádky lahví borůvkového likéru Blueberry ke jménu právě vznikající bluesové formace. Prvními učiteli a vzory Petara a Bluesberry byli Sonny Terry & Brownie McGhee, Memphis Slim, Leadbelly, Howlin Wolf, Elmore James, Muddy Waters, Sonny Boy Williamson a především John Mayall.

Bluesberry začali zkoušet a vystupovat v Mece pražského blues na Hanspaulce. V této svérázné pražské čtvrti se původně kolem Bluesberry sdružovali názorově blízcí hudebníci, z nichž vzešly známé kapely Žlutý pes, Yo Yo Band, Žízeň, Navi Papaya (obě s Ivanem Hlasem) a Classic Rock'n'roll Band. Mnozí z nich přímo prošli Introvičovým bandem, například Martin Kraus, Jan Špička, Jan Fischer, Jiří Gilík, sourozenci Richard a Ivan Dvořákovi, Peter Jurkovič a další.

Prvních osmnáct let hraní – až do roku 1989, kdy v Československu padl komunistický režim, nebylo jednoduchých. Neustálé zákazy, doporučení změny názvu souboru na český, cenzura textů atd. Ale nic z toho Peta-

ra neodradilo. Zúčastnil se s kapelou různých akcí, např. Pražských jazzových dní, Vokalízy (festival jazz-bluesových zpěváků), Porty (festival folk-country atd.), Blues Alive (největší bluesový festival v ČR).

První desku mohli Bluesberry natočit až v roce 1986, když se postupně začaly uvolňovat ledy ve společnosti. Nicméně nebojte se návštěvy muzea – muzika je to plnokrevná, nářez převeliký. A ačkoli je frontman Petar Introvič ztělesněním blues, to jeho nese řadu originálních prvků. Místo bluesové deprese jásavý podtón, i když se právě zpívá, že „Všechno je v háji“. A pohodu přinášejí Bluesberry svým posluchačům dodnes jak na živých vystoupeních, tak i na sedmi vydaných albech.

Petar a Bluesberry mají v repertoáru jednak skladby předních světových bluesmanů, ovšem s českými texty, a především vlastní tvorbu. Že je tato cesta úspěšná, je potvrzeno tím, že posluchači stále vyžadují skladby, které Bluesberry hrají od svých začátků a často jsou tyto skladby starší než samotní posluchači.

Bluesberry jsou první kapelou v České republice i na Slovensku, která se od svých začátků zaměřila výhradně na blues. Stala se tak průkopníkem cesty, kterou po ní v ČR nastoupili mnozí další.

www.bluesberry.cz

Virtuelle Ausstellung

Von **10. März bis 31. Mai 2010** gibt eine virtuelle Ausstellung der Wienbibliothek unter www.wienbibliothek-digital.at/ausstellung/lueger exemplarischen Einblick in den Nachlass Karl Luegers und zeigt Materialien zur Wiener Politik und Verwaltung jener Zeit.

Information und Kontakt:
Öffentlichkeitsarbeit der Wienbibliothek
(+43 1) 4000-84 936
oeffentlichkeitsarbeit@wienbibliothek.at
<http://www.wienbibliothek.at>

Theater Brett Programm März 2010

Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien,
theaterbrett@gmx.at, www.theaterbrett.at

**Vorbestellungen unter
01/5870663 oder 0676/7345566**

Do 18. 3. 2010 20 Uhr

Don Quijote nach Miguel de Cervantes
Premiere!!!

Koproduktion urban cube und Theater Brett

Fr 19. 3. 2010 20 Uhr

Don Quijote nach Miguel de Cervantes

Sa 20. 3. 2010 20 Uhr

Don Quijote nach Miguel de Cervantes

Mi 24. 3. 2010 20 Uhr

Samuel Beckett: *Endspiel* / Gastspiel Theater „Stuthe“
Premiere!!!

Do 25. 3. 2010 20 Uhr

Samuel Beckett: *Endspiel* / Gastspiel Theater „Stuthe“

Fr 26. 3. 2010 20 Uhr

Samuel Beckett: *Endspiel* / Gastspiel Theater „Stuthe“

Sa 27. 3. 2010 20 Uhr

Samuel Beckett: *Endspiel* / Gastspiel Theater „Stuthe“

Don Quijote

**Dne 28. května (pátek) od 14,00 do 22,00 hodin
a dne 29. května (sobota) od 8,00 do 14,00 hodin**

se budou konat

volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Čeští občané s volebním právem a bydlištěm v Rakousku se mohou do 18. dubna 2010 do 16,00 hodin zapsat do zvláštního seznamu voličů

na Velvyslanectví ČR ve Vídni,
Penzingerstrasse 11-13, 1140 Wien.

Podrobnější informace na tel.: 01/899 58 155, 01/899 58 154, 01/899 58 145, 01/899 58 146,
fax: 01/899 58 159, email: vienna@embassy.mzv.cz

Volby

Češi, kteří žijí v zahraničí a budou chtít volit v květnových volbách do sněmovny, budou opět vybírat z kandidátek politických stran z Jihočeského kraje. Losem o tom rozhodla Státní volební komise. K dispozici pro volby bude asi stovka zastupitelských a konzulárních úřadů. Krajané měli možnost vybírat poslance v zahraničí již dvakrát. Poprvé v roce 2002, kdy si vybírali mezi jihomoravskými kandidáty. Tehdy volilo asi 3 800 lidí z celkového počtu asi 70 tisíc voličů.

V roce 2006 přišlo mezi jihočeskými kandidáty ze zhruba 8 000 lidí zapsaných do voličských seznamů vybírat přes 6 700 voličů. Potřetí mohli Češi v cizině hlasovat loni na podzim, kdy měli vybírat kandidáty z Královéhradeckého kraje. Ústavní soud však loňské předčasné sněmovní volby zrušil.

Do zrušených voleb na jihu Čech, které měly proběhnout loni na podzim, se přihlásilo šestnáct stran, až na republikány všechny splnily zákonné podmínky. Z usku-

pení zastoupených ve sněmovně byl lídrem ODS poslanec a prachatický starosta Jan Bauer, ČSSD vedl poslanec Vítězslav Jandák, KSČM předseda strany Vojtěch Filip, lidovce někdejší ministr kultury Jaromír Talíř, TOP 09 ex-ministryně obrany Vlasta Parkanová a Stranu zelených ekolog Slavomír Mlčoch. Pro letošní volby strany své jihočeské kandidátky příliš neměnily. Výjimkou jsou zelení, jejichž jihočeským lídrem bude bývalý ředitel Správy Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava Alois Pavlíčko.

Za důvod nízkého počtu Čechů hlasujících v zahraničí bývá uváděna chybějící korespondenční forma hlasování, které by mohli využít hlavně Češi v rozlehlejších zemích, ale i také všichni občané České republiky. Senát navrhoval na popud své komise pro krajany uzákonit tento způsob již před minulými sněmovními volbami, sněmovna ji ale nakonec v říjnu 2005 nepřijala. O pozdější senátní novele, kterou horní komora předložila počátkem loňského roku, poslanci nerozhodli.

PREZENTÁCIA KNIHY / buchpräsentation / SLOVENČINA INTERKULTÚRNE

Pozýváme vás na prezentáciu knihy Prof. PhDr. Emílie Nencovej a Dr. Viery Nemčokovej z Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave. Autorky a grafička knihy osobne predstavia túto novú učebnicu slovenčiny pre nemecky hovoriacich, zameranú interkultúrne (Level B1) v nedeľu / am Sonntag 20. 3. 2010 v Slovenskom školskom spolku SOVA / im Slowak. Schulverein

Otto-Bauergasse 23/11, 1060 Wien

Vstupné / Eintritt: dobrovoľný príspevok / freiwillige Spende

Průzkum: MDŽ má smysl podle lidí připomínat

Dvě třetiny Čechů si myslí, že má smysl připomínat Mezinárodní den žen. Více než čtvrtina lidí přitom tento svátek nějakým způsobem stále slaví. Vyplývá to z průzkumu

agentury STEM/MARK. Průzkum ale také ukázal, že lidé mají k tomuto dni různý vztah. Pro některé je příliš svázaný s minulým režimem, jiní ho vítají jako příležitost dostat nebo darovat květinu, nejmladší generace tápe. Šest procent lidí podle průzkumu preferuje Den matek a MDŽ vnímá jako jeho protiklad. Pro čtyři procenta respondentů by MDŽ měl smysl jen v případě, že by byl uznán i Mezinárodní den mužů. Mezinárodní den žen si s 8. březnem spojily hlavně ženy a lidé ve věku 30 až 59 let. Mladí ho častěji uváděli jako Den matek, polovina z nich přitom vůbec netuší, co si pod 8. březnem mají představit.

Příruční slovník jazyka českého finden Sie auch on-line samt zugehöriger Kartothek, und zwar unter:

<http://bara.ujc.cas.cz/psjc/>

Římskokatolické farnosti Ostrovačice a Veverské Knínice pořádají pouť
„PO STOPÁCH KOLEDY TICHÁ NOC“
 VE DNECH 8.- 9. KVĚTNA

Cílem pouti budou místa v Solnohradsku v Rakousku, kde přibližně před 200 lety působili Franz Xaver Gruber a Josef Mohr, kteří tam v roce 1818 složili jednu z nejznámějších a nejhezčích vánočních koled „Tichá noc“.

Pouť bude dvoudenní, uskuteční se 8. a 9. května.

ODJEZD RÁNO V SOBOTU PLÁNUJEME NA 5:00 HOD., NÁVRAT V NEDĚLI VEČER OKOLO 22. HODINY.

Poutníci navštíví městečka Wagrain, Hallein, Oberndorf-Laufen (kde je zajištěn nocleh), Arnsdorf a Salcburk, mj. rodiště W. A. Mozarta. Cesta bude spojena s vycházkami po nádherném kraji s výhledy na Alpy a poznáváním způsobu života lidí v této oblasti. Solnohradsko samo je známo úchvatnými partiemi alpských hřebenů a údolí, jezer a typické architektury. Jistě i cesta podunajskou trasou bude velmi přitažlivá.

Průvodcem bude pan Peter Žaloudek, léta žijící ve Vídni, dobrý znalec těchto míst, který napsal v roce 2008 publikaci „O pozoruhodných okolnostech vzniku koledy Tichá noc“.

Účastnický poplatek byl předběžně spočítán na 1 900,- Kč na osobu. Jídlo si každý zajišťuje individuálně. Přihlašujte se do 20. 3. na faře v Ostrovačicích na tel. č. 546427392.

UPOZORNĚNÍ

Informace Velvyslanectví České republiky v Rakousku

Realizace takzvaného Krajského vzdělávacího programu – podpory českého kulturního dědictví v zahraničí

Semestrální studijní pobyty

Stipendia jsou určena pro studenty z řad krajanů s přednostním změřením na následující obory: učitelství českého jazyka a literatury, historie, etnologie, dějiny umění a teologie.

Bližší informace a přihláška: www.dzs.cz.

Vyplněnou přihlášku ve dvou vyhotoveních spolu s životopisem, lékařským potvrzením o způsobilosti ke studiu, podrobným studijním programem, doporučením krajského spolku a stanoviskem Velvyslanectví ČR ve Vídni je třeba zaslat prostřednictvím Velvyslanectví na Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

Podání žádosti pro studium v zimním semestru: **do 31. 3. 2010.**

Pro studium v letním semestru: **do 31. 8. 2010.**

Čtyřtýdenní kurz českého jazyka v ČR pro krajany

Výuka se sestává z celkem 120 vyučovacích hodin ve skupinách rozdělených dle stupně jazykových znalostí. Stravování a ubytování je hrazeno. Výše finančního pří-

spěvku na dopravu do ČR a zpět činí 1 500,- Kč pro rakouské účastníky. Věkový limit je stanoven na osmnáct let (účastník musí dovršit tento věk nejpozději v den zahájení kurzu). Nadále je možno se zúčastnit kurzu jako samoplátce.

Bližší informace, termín a přihláška: www.dzs.cz.

Vyplněnou přihlášku ve dvou vyhotoveních spolu s doporučením krajského spolku a stanoviskem Velvyslanectví ČR ve Vídni je třeba zaslat prostřednictvím Velvyslanectví na Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Nevybraní uchazeči se stávají automaticky náhradníky, případné dodatečné přijetí jim bude operativně oznamovat ZÚ.

Termín kurzu: **23. 7. – 20. 8. 2010**, místo kurzu: Dobruška.

Dvoutýdenní kurz metodiky výuky českého jazyka pro vyučující z řad krajských komunit

Na internetové stránce DZD – Dům zahraničních služeb (www.dzs.cz) je možno získat přihlášku do kurzu, informace o jeho průběhu, termínu konání a dalších náležitostech účasti. Vyplněnou přihlášku ve dvou vyhotoveních spolu s doporučením krajského spolku a stanoviskem Velvyslanectví ČR ve Vídni je třeba zaslat prostřednictvím Velvyslanectví na Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

Termín kurzu: **23. 8. – 3. 9. 2010.**

Internetové stránky „Nová šlechta v českých zemích a podunajské monarchii“

na adrese <http://www.novanobilitas.eu>.

Stránky jsou věnovány historii šlechty v českých zemích a podunajské monarchii. Můžete zde najít informace k dějinám, struktuře a vývoji šlechty, erby šlechtických rodin a ke stažení řadu studií autorů stránek. Navíc zde budete pravidelně nacházet informace, které se vztahují k tomuto tématu – zejména zprávy o pořádaných konferencích, výstavách apod.

Za autorský tým

*Jan Županič
Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav světových dějin*

PREMENY BIBLIE – 19. január – 31. august 2010

Vystavené budú knižné vydania biblie od 16. do 20. storočia zo zbierok historickej knižnice ZsM. Z jazykového hľadiska ide o latinské, grécke, nemecké, české, slovenské, maďarské, chorvátske a iné preklady. Súčasťou výstavy budú ukážky titulných listov, grafik a knižných ozdôb i väzieb biblií, doplnené aj o fragment tóry.

V Múzeu knižnej kultúry (býv. Oláhovom seminári)

Muzejný nám. 3, 918 09 Trnava

Tel.: +421 33 551 29 13, +421 33 551 29 14

Fax: +421 33 551 29 11, e-mail: zsmuzeum@zupa-tt.sk

Otváracie hodiny:

Hlavná budova:

Ut-Pi / Tu-Fr 8:00-17:00, So-Ne / Sa-Su 11:00-17:00

Múzeum knižnej kultúry – Oláhov seminár:

Ut-Pi / Tu-Fr 8:30-17:00, So-Ne / Sa-Su 11:00-17:00

Sudetendeutsches Märzgedenken am 6. März 2010 in Wien

Utl.: Grußwort des Herrn Bundespräsidenten Dr. Heinz Fischer

Sehr geehrte Damen und Herren!

Sie haben mich eingeladen, für Ihre Gedenkstunde, die am 6. März 2010 in Wien unter dem Motto „Die verweigerter Selbstbestimmung – gestern und heute“ stattfindet, eine Grußbotschaft zu übermitteln.

Ich komme dieser Einladung gerne nach und grüße sehr herzlich alle Teilnehmerinnen und Teilnehmer. Darüber hinaus wünsche ich Ihrer Feierstunde, die an eine Zeit tragischer Auseinandersetzungen und unschuldiger Opfer erinnert, im Geiste von Versöhnung und Zukunftsorientierung einen würdigen Verlauf.

Meine Damen und Herren!

Wenn wir in die Geschichte Mitteleuropas zurückblicken, so finden sich im Laufe der Jahrhunderte viele gewaltsame Konflikte, aber auch viele verdienstvolle Bemühungen, Brücken der Nachbarschaft und der Zusammenarbeit zu schlagen und auszubauen.

Besonders schwierig war die Situation nach dem Zusammenbruch der Monarchie im Jahr 1918. Wir alle wissen über die tragischen Ereignisse des 4. März 1919 ebenso wie über die Jahre der Schreckensherrschaft des Nationalsozialismus zwischen 1938 und 1945 Bescheid, die u. a. zur Zerstörung der damaligen Tschechoslowakei geführt haben und Hass, Gewalt, Verfolgung, Deportation und Vertreibung mit sich brachten.

Die Ereignisse von damals haben tiefe und schmerzhaft Spuren hinterlassen, und es folgte die mühsame Suche nach einem Neubeginn, nach Vertrauen und einem friedlichen Miteinander.

Ich glaube, dass wir – auch als Politiker – im Grunde immer noch Lernende sind, die sich bemühen, die Gräben der Vergangenheit zu schließen und mit Besonnenheit dazu beizutragen, dass sich die Fehler von damals nicht wiederholen bzw. überwunden werden.

Wir dürfen Konflikte und Auseinandersetzungen nicht leugnen, oder beschönigen. Wir sollten aber auch nicht stehenbleiben in unseren Bemühungen, Gegensätze aus der Vergangenheit zu überwinden und aufeinander zu zugehen.

Meine sehr geehrten Damen und Herren!

Ich möchte abschließend aus aktuellem Anlass noch ein weiteres Thema in aller Kürze ansprechen: Im Zusammenhang mit der Ratifizierung des Vertrages von Lissabon ist in den letzten Monaten das leidvolle Thema der Benes-Dekrete wieder in einer breiteren Öffentlichkeit diskutiert worden.

Ich möchte dazu zwei klare Feststellungen treffen.

1. Es hat sich bei den Benes-Dekreten seinerzeit zweifellos um schweres Unrecht gehandelt. Daran gibt es nichts zu beschönigen.

2. Die Tatsache, dass vom tschechischen Staatspräsidenten als Voraussetzung für seine Unterschrift unter den Lissabon-Vertrag die Bedingung gestellt wurde, dass die Europäische Grundrechtscharta in der tschechischen Republik keine Gültigkeit erlangt, hat auf die Benes-Dekrete in Wahrheit keine Auswirkung.

Leider keine positive Auswirkung in dem Sinn, dass sich der Standpunkt der tschechischen Republik verändert hätte; aber auch keine negative Auswirkung in dem Sinn, dass andere europäische Staaten damit die Benes-Dekrete „legalisiert“ hätten. Davon kann keine Rede sein, und dies ist auch mit aller Deutlichkeit klargestellt worden.

Als österreichischer Bundespräsident werde ich mich weiterhin bemühen, an der Aufarbeitung dunkler Stunden unserer Geschichte mitzuarbeiten und dafür einzutreten, dass die Menschenrechte sowohl innerhalb der Grenzen unseres Landes als auch jenseits der Grenzen unseres Landes respektiert und hochgehalten werden. In einer Europäischen Union stehen die Chancen dafür wesentlich besser, als im Europa des 20. Jahrhunderts.

Ich bleibe mit meinen besten Wünschen für Ihre Gedenkveranstaltung im Geiste von Versöhnung und einer gemeinsamen europäischen Zukunft.

Dr. Heinz Fischer, Sudetendeutscher Pressedienst (SDP)

Ein Erlebnis für Leib und Seele: Fastenzeit und Ostern im Klösterreich

In den Klöstern und Stiften des Klösterreich kann man die Kartage und das Osterfest miterleben und mitfeiern. Besondere Einkehrtage oder Exerzitienangebote, Fastenkurse oder Passionskonzerte bereiten auf das Geschehen in der Heiligen Woche vor.

Zur Einstimmung auf das Osterfest bieten die Klöster Geras-Pernegg, Marienkron, Marienschwestern, St. Lambrecht, Schlägl und Zwettl Fastenkurse an. Unter Anleitung erfahrener Fastenleiter unterstützen Entspannungsübungen und Meditation den Reinigungsprozess für Körper und Geist. Gemeinsame Gespräche oder auch gemeinsame Schweigen helfen, die innere Disziplin zu stärken.

Die Exerzitienkurse und Besinnungstage in den Stiften Altenburg, Geras, Göttweig, St. Florian, Schlägl, Zwettl und bei den Marienschwestern sind geistliche Übungen um das eigene religiöse Leben zu fördern. Durch Gebet, Meditation, Stille und Einzelgespräche können Exerzitien eine persönliche Neuwertung unterstützen und zu einer österlichen Erfahrung werden.

In den Stiften Geras, Heiligenkreuz, Marienschwestern, St. Lambrecht, Schlägl, Seitenstetten und Zwettl laden die Mönche und Schwestern ein, das Osterfest gemeinsam zu feiern. Die Gäste können Ruhe und Stille im Kloster finden. Mittelpunkt dieser Tage ist die Feier der Gottesdienste und das Chorgebet. Klausur oder Gästetrakt des Klosters stehen allen Gästen – Männern und Frauen – offen, die das höchste Fest der Christenheit mit den Mönchen und Nonnen feiern wollen.

In den Stiften Altenburg, Göttweig, Heiligenkreuz, St. Florian und St. Lambrecht werden die Gottesdienste der

Karwoche und der Osternacht besonders feierlich begangen. Vor allem in Klöstern erlebt man am Gründonnerstag eine Fußwaschung oder die Trauermetten und Anbetungsstunden beim „Hl. Grab“. Vor den feierlich gestalteten Kar- und Osterliturgien stimmen Passionskonzerte auf die letzte Etappe der Fastenzeit ein. Das **Passionskonzert der Altenburger Sängerknaben findet am 21. März um 15.00 Uhr in der Stiftskirche** statt. Nur bei den Benediktinern von Altenburg gestalten Sängerknaben die Liturgie der „Heiligen Woche“: Gründonnerstag um 19.00 Uhr, Karfreitag um 15.00 Uhr, Karsamstag um 20.30 Uhr (Ostervigil) und das Hochamt am Ostersonntag um 10.00 Uhr.

Die Vigil der Osternacht ist der wichtigste Gottesdienst im Laufe des Kirchenjahres für die Christen. Daher ist diese Liturgiefeier in der Nacht vor dem Ostersonntag reich an Ursymbolen und Riten, der Weg führt mit der brennenden Osterkerze, Symbol für Christus den Auferstandenen, durch die dunkle Nacht hinein in die Kirche zum feierlichen „Exsultet“, dem Lobgesang auf das Licht. Neben dem Licht steht das Symbol des Wassers im Mittelpunkt, in vielen Kirchen kann man auch die Taufe eines Kindes miterleben. Schließlich steht Brot und Wein im Mittelpunkt des Geschehens, die Eucharistiefeier ist wie immer der Höhepunkt der Osternacht. Auferstehungsprozessionen sind Zeugen der „Volksverbundenheit“ und traditionellen „Volksfrömmigkeit“ der Mönche und Chorherren.

Das detaillierte Programm ist erhältlich bei: Klösterreich, c/o ITA, Hermann Paschinger, A-3491 Straß im Straßertale, Prof. Kaserer Weg 333, Tel. +43/(0)2735/5535-0, Fax DW 14, e-mail: info@kloesterreich.at und im Internet unter www.kloesterreich.at.

ŽELEZNIČNÍ A SILNIČNÍ INFORMACE

Ze Znojma do Vídně s ČD levněji

Za poloviční cenu v porovnání s cenami rakouských železnic mohou cestovat zákazníci ČD ze Znojma do Vídně. Jedná se o zpáteční jízdenku EURegio. Cena této jízdenky, která platí čtyři dny, je 345 Kč, pro držitele In-karty/Rail plus pouze 324 korun.

Mezi Vídní a Znojmem byla zahájena doprava elektrickými vlaky 13. prosince 2009. Sedm párů vlaků každý den je zajišťováno rakouskou lokomotivou Taurus a patrovými klimatizovanými vozy. Jízdní doba ze Znojma do Vídně (Praterstern) trvá hodinu a půl.

(jah) / České dráhy

Dráhy koupí nové motorové vlaky pro regiony za 1,8 miliardy Kč

České dráhy mění strategii obnovy vozového parku v krajích. Ke zrekonstruovaným starým lokálkám Regionova se mají v brzké době připojit zcela nové nízkopodlažní soupravy. Mluvčí drah Petr Štáhlavský oznámil záměr podniku nakoupit nové vlaky nejprve pro Liberecký kraj a Vysočinu, hodnota zakázky se odhaduje na 1,8 miliardy korun. Výbě-

rová řízení vypsaly České dráhy, celkem pro oba kraje shánějí třiatřicet samostatných motorových vozů pro rychlost až 120 kilometrů v hodině a sedmdesát cestujících.

Strela se pyšní zajímavou historií

Zprávu o tom, že kopřivnická Slovenská strela byla v uplynulých dnech prohlášena za národní kulturní památku, slyšel snad každý. O historii tohoto technického skvostu už ale asi tolik lidí neví.

Co už je ale známé méně anebo vůbec, je zajímavá historie tohoto železničního vagonu, který památkáři oficiálně nazývají motorovým vozem M290.0. „Samotný vznik a minulost Slovenské strely je opravdu velmi zajímavá a ne všeobecně známá,“ potvrdila hned v úvodu kurátorka Technického muzea Tatra v Kopřivnici Lucie Kempná a pokračovala: „Už v roce 1933 byl známý kopřivnický konstruktor Hans Ledwinka pověřen vypracováním návrhu na motorový železniční vůz pro vysoké rychlosti. V tomtéž roce pak světlo světa spatřily první projekty železničního vozu M290.0. O rok později, v únoru, tehdejší ministerstvo železnic obdrželo oficiální návrh expresního motorového vozu, který byl koncipován pro tehdy neskutečně vysokou

rychlost až sto třicet kilometrů za hodinu. Na jeho výrobě se pak podílela tehdy obrovská kopřivnická fabrika Tatra a také firma Sousedík. Tato firma byla ze Vsetína a díky ní byl u vlaku použit patentovaný elektromechanický přenos výkonu. Vlak tak byl poháněn benzinovými šestiválci o celkovém výkonu 330 koní," doplnila Kempná. Vozy měly aerodynamický tvar a o tom, že vycházely z koncepce stavby automobilů, podle kurátorky technického muzea svědčí i fakt, že byly stavěny nikoli podle očekávání ve Vagónce, ale přímo v automobilce Tatra. Uvnitř byly rozděleny na dvě části – kuřáky a nekuřáky. Dále ve vlaku byla dvě stanoviště řidiče v obou koncových částech vozu, kuchyňka se zásobníkem teplé vody, dřez, lednice a toalety s vytápěním. Poté, co už při prvních zkušebních jízdách Slovenská strela vyvinula rychlost až sto čtyřicet osm kilometrů, byly dva vozy s označením M290.001 a M290.002 zařazeny 13. července roku 1936 do provozu. „Od té doby jezdily pravidelně od pondělí do soboty na trase mezi Prahou a Bratislavou, s jednou zastávkou v Brně," uvedla Kempná. Provoz tohoto železničního skvostu skončil počátkem druhé světové války. „Oba vozy tak byly odstaveny v depu. Celou trasu jezdily tyto dva jedinečné rychlíkové vozy za 4 hodiny 16 minut. Průměrná rychlost přitom činila 92 km/h," informovala o dalším osudu kurátorka a dodala: „Jen pro zajímavost, dnešní Pendolina (která nesou na této trase symbolicky název Slovenská strela) jezdí tuto trasu za 3 hodiny 56 minut." Po druhé světové válce se tyto dva rychlovlaky do provozu ještě vrátily. V rámci Norimberského procesu pak jezdily na trase mezi Norimberkem a Prahou a vozily hlavně příslušníky spojeneckých armád do českých lázní na ozdravné pobyty.

„Slovenská strela“ (Motorový vůz M 290.0)
před Technickým muzeem Tatra v Kopřivnici

Jejich obnovený provoz ale, bohužel, neměl dlouhého trvání. Už v roce 1943 byl první z dvojice vozů definitivně vyřazen. Po převozu do dílen v Šumperku a následně do Studénky se měl dočkat rekonstrukce. K té ale nedošlo, protože v roce 1960 jej zachvátil požár. Vůz byl po tomto ničivém zásahu rozebrán. „Druhý vůz M 290.002 sloužil po

ukončení pravidelného provozu v depu v Libni jako ministerská záloha, v roce 1960 byl vyřazen a zařazen do sbírek Technického muzea," zakončila vyprávění o historii skvostu zvaného Slovenská strela Kempná.

16. 2. 2010 – *Týdeník okresu Nový Jičín – Národní kulturní památky regionu*

Tah do Vídně blokují aktivisté z Rakouska

Brno, Dolní Rakousko – Výstavbě dálnice mezi Vídní a Brnem hrozí další průtahy. Tentokrát z opačné strany hranic. Zástupci z občanských iniciativ společně s rakouskou stranou Zelených podali minulý týden protest k Nejvyššímu soudu Rakouska. Zelení se ohradili proti posudku vlivu druhé fáze výstavby dálnice A5 na životní prostředí. Ta má spojit obce Schrick a Poysdorf. Vadí jim, že projekt nebyl řádně projednán i s českou stranou. Soud by měl rozhodnout v rozmezí osmi až dvanácti měsíců.

„Podle nás byla porušena mezinárodní konvence. Při výstavbě takto velkých staveb v pohraničí se to musí konzultovat se zástupci ze zahraničí," řekl mluvčí strany Zelených okresu Mistelbach Christian Schrefel. To se podle něj nestalo. Rakousko-česká jednání se totiž týkala pouze závěrečné, třetí části projektu z Poysdorfu přes Drasenhofen do Mikulova.

Fakt, že do jednání o této části výstavby nebyla zapojena česká strana, podle Schrefela znamená, že alternativní trasa přes Reintal a Břeclav nepřišla vůbec v úvahu. Právě tuto variantu prosazují nejen rakouští Zelení, ale i čeští ekologové. Dokončení druhé fáze výstavby do Poysdorfu by totiž znamenalo, že šance prosadit trasu přes Břeclav by se rovnala nule. Odpůrci dálnice tedy mají nyní poslední šanci projekt ještě ovlivnit.

Zástupci Jihomoravského kraje považují takové jednání za umělé protahování. „To jsou pouze klíčky, které hledají Zelení. Pro mě je důležité, že rakouská ministryně dopravy i dolnorakouský hejtman upřednostňují trasu na Mikulov," uvedla náměstkyně jihomoravského hejtmána Anna Procházková.

Podle zástupců společnosti Asfinag, která má na starosti výstavbu a údržbu rakouské silniční sítě, protest u rakouského soudu výstavbu dálnice příliš neohroží. „Nepočítám, že by návrh uspěl nebo nějak zbrzdil stavbu," řekl mluvčí společnosti Christoph Pollinger.

Zdroj: *Mladá fronta Dnes* – Brno, 15. 2. 2010,
autor: Jan Brož

České dráhy – Alte Bahnhöfe, verträumte Nebenstrecken und bemerkenswerte Fahrzeuge in der Tschechischen Republik
<http://www.markusworldwide.ch/Railways/CzechRepublic/CD/IntroCD.htm>

Čmeliaks, Bobinas und Rakaňas – Eisenbahnen in der Slowakei
<http://www.markusworldwide.ch/Railways/SlovakRepublic/IntroZSSK.htm>

Zaslal Ing. Jiří Zajíček

Rakousko – změny v rámci uzlu Vídeň

Od dne 13. března – 18:00 hodin do 12. dubna 2010 – 04:00 hodin z důvodu stavebních prací v uzlu Vídeň, budou zavedena tato mimořádná opatření v osobní dopravě:

Všechny vlaky **EC** ze směru **Břeclav – Vídeň – Břeclav** pojedou odklonem a nebudou zastavovat v ŽST Wien Simmering. Vlaky budou nově zastavovat v ŽST Wien Praterstern.

Vlaky budou zastavovat v ŽST Wien Praterstern dle uvedeného jízdního řádu:

vlak	stanice	příjezd	odjezd
EC 104	Wien Praterstern	07:55	07:56
EC 78	Wien Praterstern	08:52	08:53
EC 71	Wien Praterstern	09:04	09:05
EC 172	Wien Praterstern	09:52	09:53
EC 73	Wien Praterstern	11:04	11:05
EC 70	Wien Praterstern	12:52	12:53
EC 75	Wien Praterstern	13:04	13:05
EC 102	Wien Praterstern	13:52	13:53
EC 103	Wien Praterstern	14:04	14:05
EC 72	Wien Praterstern	14:52	14:53
EC 77	Wien Praterstern	15:04	15:05
EC 74	Wien Praterstern	16:52	16:53
EC 173	Wien Praterstern	18:04	18:05
EC 76	Wien Praterstern	18:52	18:53
EC 79	Wien Praterstern	19:12	19:13
EC 105	Wien Praterstern	20:04	20:04

(Stav k 18. 2. 2010 – 07:33 hodin)

HUMOR

VIDEOTÉKA A FONOTÉKA Kulturního klubu (s podporou MZV-OKKV)**Seznam videokazet:**

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Čísařův pekař
České Budějovice (něm.)
Český Krumlov (něm.)
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Obchod na korze
Ostře sledované vlaky

Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
Otesánek
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vyšetřování ztráty třídní knihy
Žáskok
Pohádky:
Broučci
Byl jednou jeden král

Čerte, drž se svého kopyta
Kocour Vavřínek
Krtěčkova dobrodružství
Maxipes Fik
Mach a Šebestová I-II
Nesmrtelná teta
Princezna se zlatou hvězdou
na čele
Pyšná princezna
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
Jarmila Šuláková - Folk songs
Jen vzpomínky poštmistrovic
kluka (písníčky J. Vyčítala)
Krtěčkova dobrodružství I-II

Krútnava (písníčky)
Neuvěřitelné situace: Šimek
a Sobota
Písníčky Čechů v Chorvatsku
Pohádky z mořské hlubiny
Prague (koncert Filharmonie)
Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
The Best of Pavel Bobek
CD:
V + W, Písníčky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelíšky
Skřivánci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, kontaktujte paní Ivanu BROŽOVOU, tel. 913 12 13, roh Barichgasse 21 a Ottogasse, 1030 Wien (prostory školky a družiny). Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotěky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Schlösselgasse 18
A-1080 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): ++43-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2010 činí 33,- € (členský příspěvek 16 € + předplatné 17 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2010 činí 35,- €. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2010 činí včetně poštovného 50,- €.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: 683 035 901, IBAN: AT 03 1200000 683035901, SWIFT: BKAUATWW.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: 683 035 901, BLZ: 12000, IBAN: AT 03 1200000 683035901, SWIFT: BKAUATWW
- Česká spořitelna, číslo účtu: 1557869023, kód banky: 0800, účel: inzerát

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Centrální telefon a fax (od 10:00): +43-1-79 88 454

Mag. Pavlína Böhmová, tel. +43-669 195 44 077

tel./fax: +43-1-95 44 076

František Písařík, tel.: +43-650 599 28 02

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlase se na tel. č. 602 36 51, dr. Malá.

Čeština – začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlase se na tel./fax 0043-1-40 89 841,
Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka

na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,
Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitelka dr. Tatjana Langášková
tel.: +43-1-53 52 360
www.czechcentres.cz/vienna
e-mail: ccwien@czech.cz
Po – Pá 10:00-17:00

Mag. **Sylvie Šebelová**

Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 **tet+fax**
+43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu

Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitelka Mag. iur. Michaela Kratzer
tel.: 0043 1 533 21 933
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

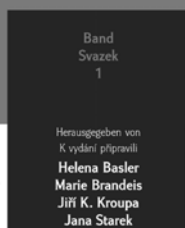
DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN, Jan a Tamara Brabenec
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI - Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Die Wiener Tschechen 1945-2005
Zur Geschichte einer Volksgruppe

Vídeňští Češi 1945-2005
K dějinám národnostní menšiny

Tschechisches
kulturhistorisches
Institut

České
kulturhistorické
centrum

Wien - Praha
2006

Knihy vydané Kulturním klubem si můžete zakoupit/objednat přímo v **Kulturním klubu**.

Češka (47) žijící ve Vídni (s rakouskou živností) hledá práci: úklid kanceláří a bytů, pomoc v domácnosti, opatrování nemocných nebo hlídání dětí. Volejte: pí. Jitka, 069917188245

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTURNÍ SPOLEK**

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
office@oeskv.at www.slovaci.at

**PRO
L I N
G U A**

**IVANA
BROZOVA**

Klub, školka,
družina
-
doučování

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 913 12 13
E-mail: prolingua.b@volny.cz

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků
v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlösselgasse 18, 1080 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

Slowakisches Institut

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
tel./fax: ++43-1 53 54 057
www.sivieden.mfa.sk
e-mail: si.wien@gmx.at

**Divadelní ochotnický spolek
VLASTENECKÁ OMLADINA**

1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

**Výhodné ubytování ve Vídni
M. SEĎA**

Westbahnstr. 18, 1070 Wien
Tel. 524 38 73, 617 27 06

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstrasse 60 - Tel (0222) 586 09 67

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

PRÁVNÍK A ADVOKÁT V ČR

JUDr. Josef Franc

Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax: +420-284 818 008
mobil: +420-602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88, tel. / fax 604 54 85, po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9-12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17, Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

Raumdekor

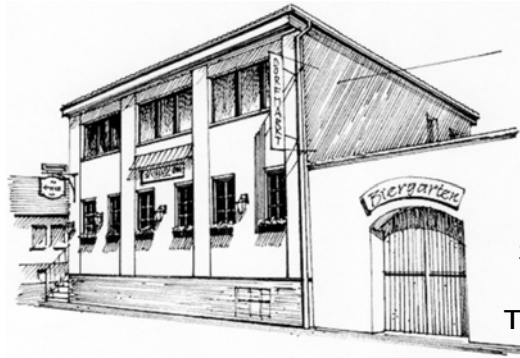
ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

Restaurace
privátní pokoje

**BÖHMISCHER
HOF**

so-stř. 10:30-22:00 hod.
čt. 10:30-14:00 hod.

Laaerstr. 55
2111 HARMANSDORF
-RÜCKERSDORF

Tel. 02264/200 82
www.hroch.at

**Máte problémy s identifikací
neznámých znaků?**

Obrat'te se s důvěrou
na naši heraldickou kancelář!

Újezdský herold
Heraldická kancelář

VÁCLAV KULLE

Jeřovická è. 114
190 16 Praha 9
Èeská republika

Tel./fax:
pondìlí - pátek
+420/281 972 116

Koniasch Latin Press

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel./fax: +420-220 511 681
koniasch@gmail.com

KLP

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Èeská kuchyně a speciality.
Oslavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
èeské a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

**Restaurant
Schönbrunner Stöckl**

beim Meidlinger Tor
Èeské a slovenské speciality!

rodina
Smadišova

10:00-22:00, otevřeno po celý rok
1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29
tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmischen Kuchl

SPECIALITY ÈESKÉ
A MORAVSKÉ KUCHYNÌ

OTEVŘENO: pondìlí – pátek
11:00-15:00 a 17:30-23:00

1080 Wien, Schlüsselgasse 18
tel.: +43-(0)1-402 57 31 (Dagmar Ficenec)

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagsmenü - Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie - Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přimo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

**Kleines
Wiener Cafe**

DENIS BEZUCHA

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00
sobota a neděle
zavřeno

Kavárna s èeskou kuchyní.
Oslavy na objednávku.
Budějovické pivo.

HISTORICKÁ DATA A JUBILEA SE ZAMĚŘENÍM NA ČESKOU LITERATURU

970

U kostela sv. Jiří na Pražském hradě **založen klášter benediktinek, nejstarší v Čechách**. První abatyší se stala Přemyslovna Mlada, dcera knížete Boleslava I.

1440

Martin LUPÁČ

(před 1400 – 20. 4. 1468, Praha)

Radikální husitský teolog, kazatel, polemik a diplomat, představitel pražské strany, sympatizující s táborstvím a později s Jednotou bratrskou. Byl spolupracovníkem Jana Rokycany. Zastupoval husity na basilejském koncilu při jednání o kompaktáta. Svě názory formuloval v traktátech, kázáních, listech. Roku 1435 upravil český text *Nového zákona*. Jeho tvorba náležela k myšlenkově nejvýznamnějším projevům husitského období.

22. února

V Komárně se králi Albrechtu Habsburskému a Alžbětě Lucemburské narodil, 118 dnů po smrti otce, syn **Ladislav Pohrobek**, pozdější český a uherský král. Nečekaně zemřel 23. listopadu 1457 na Pražském hradě. Moderní lékařský výzkum prokázal přirozenou příčinu smrti – leukémii. Vyloučil tak dlouho tradovanou – a neméně dlou-

ho vyvracenou – domněnku o Ladislavově otrávení, resp. o jeho onemocnění morem.

1630

Matěj Václav ŠTEYER

(13. 2. 1630, Praha – 7. 9. 1692, Praha)

Jezuitský kněz, kazatel, překladatel, náboženský spisovatel a jazykovědec, významný představitel skupiny puristů (jazykových brusičů). Do jezuitského řádu vstoupil jako sedmnáctiletý 20. září 1647. Po studii v Olomouci působil dlouhá léta jako učitel na jezuitských kolejích. Jako kazatel působil na Vyšehradě a na Svaté Hoře. Spolu se svou matkou Marií Šteyerovou založil v roce 1669 Dědictví sv. Václava, jehož účelem bylo vydávání a šíření českých katolických knih. Šteyer se ve spolupráci s Jiřím Konstancem a Janem Barnerem podílel na novém překladu bible (*Svatováclavská bible*), nahrazujícím překlad kralický, který pak vyšel právě v Dědictví sv. Václava v roce 1715 (podruhé 1769).

1770

Šebestián HNĚVKOVSKÝ

(19. 3. 1770, Žebrák – 7. 6. 1847, Praha)

Český básník a národní buditel. Otec, chalupník a havíř, byl sečtělý a národně uvědomělý. Posílal syna do městské školy, na české gymnázium a v Praze na německé gymnázium. Působil deset let jako radní v Plánici u Klatov, byl purkmistrem v Poličce a poté se natrvalo přestěhoval do Prahy. Autor milostné lyrické poezie, významná je sbírka

Vnislav a Běla. Je též literární postavou v románu *F. L. Věk* od Aloise Jirásky.

1790

20. února

Ve Vídni zemřel ve věku devětačtyřiceti let císař **Josef II.**, který si získal za svého života značné sympatie českého lidu. Jeho vláda se považuje za vyvrcholení tzv. osvícenského absolutismu v habsburské monarchii.

Konec února

Obrozenecký novinář a publicista **V. M. Kramerius** založil v Praze na Starém Městě vlastní nakladatelství a knihkupectví zvané **Česká expedice**.

1810

Hrabě **Georg von Buquoy** zahájil v Červeném Hrádku u Jirkova pokusy s jednoduchým **parním strojem** vlastní konstrukce.

Kolem 1820

Začíná se prosazovat, zejména v městském prostředí, pozdně klasicistní směr *biedermeier*, projevující se v bytové kultuře (interiéry bytů, tapety, odívání), v malbě (idyllické žánry, krajinky, veduty) a v porcelánu a sklu.

1820

Božena NĚMCOVÁ

(před 4. 2. 1820, Vídeň – 21. 1. 1862, Praha)

První velká česká spisovatelka, tvůrkyně *Babičky* a sociálních a vesnických povídek, sběratelka českých a slovenských pohádek. Vytvořila typ moderní české prózy psané jako živé vypravování, jež slučuje kontrastní motivy v plynulý proud.

Beneš Metod KULDA

(18. 3. 1820, Ivančice – 6. 5. 1903, Praha)

Vlastenecký kněz, spisovatel a sběratel lidových písní a pohádek.

Siegfried KAPPER, vl. jm. Izák Šalomon Kapper

(21. 3. 1820, Praha-Smíchov – 7. 6. 1879, Pisa)

Básník českého a německého jazyka, lékař, folklorista a překladatel. Kapper usiloval o kulturní asimilaci Židů s českou kulturou. Je autorem jediné české básnické sbírky *České listy* z roku 1846. Ve třicátých a čtyřicátých letech uveřejňoval Kapper hlavně v pražských německo-českých časopisech překlady soudobých děl, např. básně K. H. Máchy (roku 1844 první kompletní překlad *Máje*).

1830

Na schwarzenberském statku v jižních Čechách byly prováděny pokusy s hnojením kostní moučkou.

František Palacký vydal v Praze první velkou historickou práci *Würdigung der alten böhmischen Geschichtschreiber / Ocenění starých českých dějepisců*, v níž kriticky zhodnotil vyprávěcí prameny k starším českým dějinám.

24. února

V Praze v bývalé Poštovské ulici se narodila Johanna Nepomucena Rottová, nejstarší ze tří dětí Eustacha Jakuba Rotta a jeho ženy Anny, roz. Voglové, provdaná Mužáková, známá jako spisovatelka **Karolina Světlá**. Byla představitelkou generace májovců a je považována za zakladatelku českého románu. Její dílo a život velmi ovlivnilo přátelství s Janem Nerudou a s Boženou Němcovou, ze zahraničních literátů na její tvorbu působila francouzská spisovatelka George Sandová. Mimo to však její dílo ovlivnila i smrt její jediné dcery. Roku 1852 se vdala za svého učitele hry na klavír Petra Mužáka, který ji také uvedl do kruhů české společnosti. Literárně začala tvořit koncem padesátých let. Manželovo rodiště Světlá pod Ještědem bylo inspirací pro její pseudonym a život v Podještědí, kam jezdila na léto, pro její tvorbu. Od roku 1878 trpěla oční chorobou a musela svá díla diktovat. Její sekretářkou a společnící byla její neteř Anežka Čermáková-Sluková. Karolina Světlá byla členkou několika emancipačních spolků. Roku 1871 založila tzv. **Ženský výrobní spolek český**, který pak i několik let řídila; cílem spolku byla pomoc dívkám z chudých rodin vzděláním a prací. Spoluzaložila **Americký klub dam**. Působila i jako novinářka, jejím hlavním tématem bylo postavení ženy ve společnosti.

1850

Ladislav STROUPEŽNICKÝ**(6. 1. 1850, Cerhonice – 11. 8. 1892, Praha)**

Dramatik, prozaik a dramaturg Národního divadla, propagátor jevištního realismu. Po dvouletém studiu opustil reálku v Písku a stal se praktikantem u svého otce, který byl hospodářským správcem. Přestěhoval se do Prahy, kde byl úředníkem v pojišťovně, pracoval v redakci *Humoristických listů*, písařem pražského magistrátu, od roku 1882 až do své smrti 1892 prvním dramaturgem Národního divadla v Praze, kde uváděl hry soudobých moderních autorů. Autor her *Naši furianti*, *Zvíkovský rarášek* (příběh záletníka Mikuláše Dačického z Heslova, později zhudebněno Vítězslavem Novákem), *Paní mincmistrová* aj. Hra *Naši furianti* (1887), do které zpracoval a využil tvarové i hláskové znaky lidového a obecného jazyka i prvky jihočeského nářečí, se stala mezníkem ve vývoji českého realistického dramatu.

7. března

V Hodoníně se narodil prof. dr. **Tomáš Garrigue Masaryk**, pedagog, politik, filozof a první československý prezident. Masaryk se narodil jako Tomáš Jan krátce po bouřlivém revolučním roce 1848 v rodině zaměstnanců na statku, žijících na Slovácku. Masaryk zemřel 14. září 1937 na zámku v Lánech.

1860

Nakladatelství I. L. Kobera vydalo I. svazek **první české encyklopedie – Riegrova slovníku naučného**.

Jaroslav VLČEK**(22. 1. 1860, Banská Bystrica – 21. 1. 1930, Praha)**

Český a slovenský literární historik a kritik, zakladatel novodobého dějepisectví české a slovenské literatury. Narodil se v Banské Bystrici v rodině českého gymnazijního

profesora a slovenské matky. Brzy po jeho narození se rodina odstěhovala do Prahy, kde Vlček absolvoval základní školu. Po smrti otce (1870) se s matkou vrátil do Banské Bystrice a tam roku 1878 na gymnázium odmaturoval. Poté odešel studovat Filozofickou fakultu UK do Prahy. Stal se spoluzakladatelem a prvním předsedou studentského spolku Detvan. V roce 1882 nastoupil na místo středoškolského profesora v Brně. Roku 1901 se stal členem Královské české společnosti nauk a téhož roku byl jmenován profesorem českého jazyka na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Přispíval do mnoha časopisů především literárními kritikami a literárněhistorickými pracemi (například *Světlozor*).

Matěj Anastasia ŠIMÁČEK**(5. 2. 1860, Praha – 12. 2. 1913, Praha)**

Vystupoval také pod pseudonymem Martin Havel. Úředník, novinář a spisovatel. V letech 1881-1884 pracoval jako úředník (adjunkt) v cukrovaru. Když se vrátil do Prahy, ujal se z pověření svého strýce, nakladatele Františka Šimáčka, redakce *Světlozoru* (1884-1899, tj. do jeho zániku), *Zvonu* (1900-1913, tj. do své smrti) a od roku 1903 byl divadelním referentem v *Národní politice*.

Karel Matěj ČAPEK-CHOD**(21. 2. 1860, Domažlice – 3. 11. 1927, Praha)**

Po maturitě na gymnáziu v Domažlicích studoval v Praze na právnické fakultě. Studium nedokončil a věnoval se žurnalistice, v novinách prošel všemi rubrikami. Byl redaktorem *Našince*, *Hlasu národa*, *Národní politiky* a od roku 1900 *Národních listů*, zde se roku 1917 v redakci setkal s bratry Čapkovými a na rozlišení zvolil ke jménu přídomek Chod. Přispíval do *Světlozoru*, *Květy*, *Zlaté Prahy*, *České revue*, *Zvonu*, *Die Kunst*, *Cesty* aj. Český spisovatel a novinář, představitel kritického realismu a naturalismu v literární tvorbě. Dílo: *Kašpar Lén mstitel*, *Turbina*, *Antonín Vondřejc*.

1870

31. března

Došlo ke střelbě do průvodu stávkujících dělníků ve Svárově (stávkovalo jich po deset týdnů několik tisíc). Šest jich bylo zastřeleno a mnoho zraněno.

1880

Arne NOVÁK, vlastním jménem Arnošt František Marie Novák

(2. 3. 1880, Litomyšl – 26. 11. 1939, Polička)

Literární historik a kritik, autor portrétů, monografií a dějin české literatury, bohemista a germanista. V roce 1906 se habilitoval na Univerzitě Karlově jako docent německé literatury a roku 1910 rozšířil svou habilitaci i na dějiny literatury české. V roce 1920 se stal řádným profesorem české literatury na Masarykově univerzitě v Brně. V roce 1921 natrvalo přesídlil do Brna. Dvakrát, v letech 1938 a 1939, byl zvolen rektorem Masarykovy univerzity. Je po něm pojmenována ulice, ve které dnes sídlí Filozofická fakulta MU. Od roku 1921 působil jako stálý a čelný spolupracovník redakce *Lidových novin*. Byl činný také v časopisech *Volné směry*, *Pestrý týden*, *Lumír*, *Rozhledy* aj.

Otakar THEER**(16. 2. 1880, Černovice, Bukovina, dnes Ukrajina – 20. 12. 1917, Praha)**

Český básník, prozaik, dramatik a překladatel. Tvořit začal již v době svých gymnazijních studií. Po gymnáziu studoval na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, ale v průběhu studia přestoupil na Filozofickou fakultu téže univerzity. Jako student nesouhlasil s názory T. G. Masaryka v otázce hilsneriády. V letech 1902-1903 studoval v Paříži na Sorbonně, pak pracoval v univerzitní knihovně v Praze. Spolupracoval s časopisem *Lumír* a s *Literárními listy*. Patřil také k okruhu spisovatelů kolem S. K. Neumanna a jeho olšanské vily. Po řadu let pravidelně navštěvoval literární salon Anny Lauermannové-Mikschové, která tvořila pod pseudonymem Felix Téver. Krom své tvorby se věnoval též překládání z francouzštiny a angličtiny.

1890**4.-19. ledna**

Ve Vídni probíhala z iniciativy Taaffeho vlády česko-německá jednání, která měla vyřešit národnostní spory osmdesátých let. Výsledkem byly takzvané **Punktace**, tj. jedenáct konkrétních bodů, v nichž se naznačovalo možné řešení. I když se jimi formálně nerušila politická jednota Čech, fakticky se otvíraly cesty k postupnému štěpení země. Cílem bylo dosáhnout pokud možno maximálního oddělení německých a tzv. smíšených (česko-německých) oblastí. Punktace otvíraly cestu k postupnému národnostnímu a později i politickému rozpadu země. Podstatou punktací byla úprava veřejné správy v Čechách podle národnostních kritérií.

Rudolf MEDEK**(8. 1. 1890, Hradec Králové – 22. 8. 1940, Praha)**

Spisovatel a voják, autor legionářských próz, básní a dram. Původně byl učitelem, ale v první světové válce vstoupil v Rusku do legií a mj. se zúčastnil i bitvy u Zborova. Po návratu do Československa se stal plukovníkem, v roce 1929 byl povýšen na brigádního generála. Roku 1919 mu britský král udělil Řád Za vynikající službu (Distinguished Service Order), ve Francii získal řád Čestné legie, tato vyznamenání po mnichovské dohodě vrátil. V letech 1920-1929 byl ředitelem Památníku odboje a v letech 1929-1939 Památníku osvobození. Od roku 1929 působil i v politice, ale jen jako nestraník (jako voják nemohl být totiž členem žádné politické strany). Roku 1934 stál v čele protiněmeckých demonstrací a varoval před bolševismem a hitlerismem. Roku 1940 v předvečer jeho smrti byly jeho knihy vyřazeny z knihoven.

23. ledna

Založena **Česká akademie císaře Františka Josefa I. pro vědy, slovesnost a umění**. Prvním předsedou byl stavitel J. Hlávka (zároveň byl zakladatelem studentské Hlávkovy koleje v Praze).

20. února

Zveřejněno prohlášení mladočechů, v němž byly punktace zdvořile, ale rozhodně odmítnuty. Na stranu mladočechů přešli realisté v čele s Masarykem, Kaizlem a Kramářem.

Karel ČAPEK**(9. 1. 1890, Malé Svatoňovice – 25. 12. 1938, Praha)**

Karel Čapek je předním českým prozaikem, dramatikem, novinářem a překladatelem první poloviny 20. století. V roce 1917 se stává členem redakční rady časopisu *Národ* a nastupuje jako soukromý učitel Prokopa Lažanského, syna hraběte Lažanského, ještě téhož roku se společně se svým bratrem Josefem stává redak-

torem satirického týdeníku *Nebojsa*, který právě vznikl. Roku 1920 vydává svou celosvětově proslulou hru *R.U.R.*, ve které bylo poprvé použito slovo robot, jehož autorem je ovšem Josef Čapek. V roce 1921 nastupuje také společně s bratrem Josefem do pražské redakce *Lidových novin*. V říjnu se stává dramaturgem Městského divadla Královských Vinohrad, v němž také mimo jiné hrála Olga Scheinpflugová, jeho pozdější manželka. Roku 1924 zavádí tradice schůzek pátečnicků, intelektuálů různých názorů a povah. Tato tradice se udržela až do Čapkovy smrti. V lednu 1925 se stává členem přípravného výboru pro ustanovení pražského PEN klubu (Poets', Essayists', Novelists' Club – Klub básníků, esejistů a romanopisců). Téhož měsíce je také poprvé přijat T. G. Masarykem na Pražském hradě. Je zvolen předsedou pražského PEN klubu. V červnu 1926 uveřejňuje článek *Čeští spisovatelé – proč mlčíte* jako odpověď na Manifest českých fašistů k spisovatelům. 21. ledna 1934 podepisuje výzvu spisovatelů, umělců a vědců na pomoc dětem strádajících za hospodářské krize. V listopadu podepisuje protest Obce československých spisovatelů proti organizovaným fašistickým výtržnostem. V červnu 1935 na mezinárodním sjezdu PEN klubu v Barceloně ho předseda světové federace PEN klubů H. G. Wells navrhuje za svého nástupce, ale Čapek odmítá. Na konci června se v Paříži účastní mezinárodního kongresu spisovatelů organizací na obranu kultury.

V roce 1936 norský tisk navrhuje Karla Čapka na Nobelovu cenu za literaturu. V únoru 1937 navštěvuje Edvarda Beneše na Pražském hradě. 31. března a 3. dubna 1938 zprostředkovává neoficiální, ale otevřené německé stanovisko k politické situaci. 1. června podepisuje otevřený dopis členů československé sekce mezinárodní asociace spisovatelů na obranu kultury. 27.-30. června se účastní kongresu světového PEN klubu v Praze. 12. září pomáhá formulovat a podepisuje Výzvu obce československých spisovatelů spisovatelským a kulturním organizacím celého světa, aby hájily princip svobody a pomáhaly orientovat veřejné mínění celého světa pravdivým objasněním současné československé politiky.

21. září pomáhá stylizovat prohlášení, jímž vláda oznamuje občanům přijetí podmínek francouzské a anglické vlády. 30. září, v den mnichovského diktátu, podepisuje výzvu Obce československých spisovatelů *K svědomí světa*. V listopadu až prosinci musí Čapek snášet kampaň tisku proti své osobě. Odmítá evakuaci do Anglie, říká, že musí zůstat s národem. Po mnichovské konferenci je proti němu vedena nenávislná kampaň na stránkách pravcového tisku. Při likvidaci povodňových škod na Strži se nachladil a později – 25. prosince 1938 – podlehl zápalu plic.

Vlasta JAVOŘICKÁ, rozená Marie Barešová, provdaná Zezulková

(25. 3. 1890, Studená – 1. 8. 1979, Velký Újezd u Moravských Budějovic)

Spisovatelka, autorka velkého počtu románů a povídek z venkova.

1900

Konstruktér **ing. Mařík postavil** v První českomoravské strojírně v Praze první českou **parní lokomotivu** (Na Zdar), poté následovala sériová výroba.

Po stávkách horníků ve Štýrsku nastalo masové stávkové hnutí horníků v českých zemích. Stávka trvala do konce března.

1. ledna

Začala platit korunová měna (poměr staré zlatky k nové koruně byl 1 : 2).

19. ledna

Nastoupila nová úřednická vláda E. von Koerbera. Řešení jazykových a kulturních otázek bylo odsunuto do pozadí.

Miloš JIRKO

(20. 1. 1900, Němetice u Valašského Meziříčí – 24. 6. 1961, Praha)

Redaktor, básník, knihovník a překladatel. Přispíval do *Cesty, Června, Kmene, Hosta, Severu a východu, Lumíru, Lidových novin*. Jeho poezie je poznamenána senzualismem.

5. února – 22. března

Ve Vídni proběhly česko-německé vyrovnávací konference. Jednání skončila neúspěšně.

31. března – 1. dubna

V Praze se konal ustavující sjezd České strany lidové (realistické). Přijatý program z pera T. G. Masaryka ad. tvořila brožura o stu stránkách. Program se dovolával Palackého *Ideje státu rakouského* a hodlal opravovat nedostatky rakouské ústavy a veřejné správy. Tato strana české inteligence byla vlivná, i když měla menší počet voličů.

Bedřich FUČÍK

(4. 1. 1900, Čáslavice u Třebíče – 2. 7. 1984, Praha)

Literární kritik, editor, překladatel a nakladatel. Postupně se stal ředitelem nakladatelství Melantrich, J. R. Vilímek a Vyšehrad. Roku 1951 byl zatčen a o tok později odsouzen v procesu s klerofašistickou odnoží takzvané Zelené internacionály k patnácti letům vězení. Roku 1960 byl propuštěn na svobodu, v roce 1967 zbaven viny v celém rozsahu. Roku 1974 založil s V. Binarem samizdatovou edici *Rukopisy VBF*. Za svého nakladatelského působení založil řadu edicí.

Josef FRIČ

(8. 1. 1900, Praha – 11. 1. 1973, Praha)

Básník. Vnuk básníka J. V. Friče, syn majitele prvního závodu na výrobu měřících přístrojů v Čechách a zakladatele hvězdárny v Ondřejově. Patřil k zakládajícím členům Devětsilu.

Jiří WOLKER, celým jménem Jiří Karel Wolker
(29. 3. 1900, Prostějov – 3. 1. 1924, Prostějov)

Český básník, autor básní vyjadřujících niterný vztah k věcem okolo sebe. Jeho dílo lze zařadit do takzvané proletářské poezie, jejímž byl nejvýznačnějším představitelem. Syn bankovního úředníka v Prostějově, kde vystudoval gymnázium. V Praze studoval práva a první rok také na-

vštěvoval na Filozofické fakultě přednášky, a to hlavně Šaldovy. Byl členem moravské Literární skupiny a Uměleckého svazu Devětsil. V dubnu 1923 byla u něho zjištěna tuberkulóza, které v lednu příštího roku podlehl. Psal do *Cesty, Neumannova Kmene, Hosta* (který také spoluzaložil), literární kritiku a studie do Nejedlého *Varu*. Dílo: *Host do domu, Těžká hodina, Tři hry* aj.

Napsal si i svůj vlastní epitaf:

*Zde leží Jiří Wolker, básník, jenž miloval svět
a pro spravedlnost jeho šel se bít.
Dřív než moh' srdce k boji vydat,
zemřel – mlád dvacet čtyři let.*

1910

Klement BOCHOŘÁK

(8. 1. 1910, Kunštát na Moravě – 10. 8. 1981, Brno)

Lyrický básník, autor vzpomínkových próz a próz pro děti. Od roku 1945 pracoval jako knihovník, v roce 1960 byl jako věřící propuštěn, odešel do invalidního důchodu a věnoval se pouze literatuře. Dílo: *Žluč a víno* (1939), *Jasy* (1940), *Uschlé květiny* (1942), *Věrná loviště* (1963), *Staronové básně* (1993) aj. Vydal také několik knih pro děti, např. *Hračky* (1949), přepracováno na *Kouzelné hračky* (1956), sestavil výběry z *Moravských pohádek* atd.

Prof. Otakar HOSTINSKÝ

(2. 1. 1847, Martiněves – 19. 1. 1910, Praha)

Významný český estetik, teoretik hudby a divadla a profesor pražské univerzity, který se řadil k českému realistickému hnutí. Obdivovatel Bedřicha Smetany. Přispíval do *Otova slovníku* a dalších encyklopedií. Přátelil se s českým hudebním skladatelem Zdeňkem Fibichem, pro něhož napsal libreto k *Nevěstě messinské*. Napsal řadu knih o české hudbě, o lidové písni a o hudební teorii a významně přispěl k hudební estetice svými studii o Smetanovi a Fibichovi. Seznamoval českou veřejnost s teoriemi německého hudebního skladatele Richarda Wagnera o „celkovém uměleckém díle“ (*Gesamtkunstwerk*). Hostinský také vychoval řadu žáků, hudebních teoretiků a estetiků.

Jindřich CHALUPECKÝ

(12. 2. 1910, Praha – 19. 6. 1990, Praha)

Výtvarný a literární teoretik a kritik, esejista, historik umění a překladatel, manžel Jiřiny Haukové. Byl autorem eseje *Svět, v němž žijeme*, který byl zveřejněn v únorovém Programu D 40 a který se později stal manifestem Skupiny 42. Napsal mnoho teoretických a uměleckohistorických prací o současném umění. V sedmdesátých a osmdesátých letech byl nucen se odmíčet a publikoval pouze v samizdatech. Samizdatově vyšla například jeho kniha věnovaná Marcelu Duchampovi a nazvaná *Úděl umělce – Duchampovské meditace*. Po něm nazvaná Cena Jindřicha Chalupického je nejvýznamnějším oceněním, jaké může získat český výtvarný umělec ve věku do pětatřiceti let.

1920**Růžena Svobodová**, rozená Růžena Čápková**(10. 7. 1868 – 1. 1. 1920)**

Česká spisovatelka. V roce 1890 se provdala za básníka F. X. Svobodu v naději, že získá společenskou nezávislost. Měla svůj salon, který navštěvoval Antonín Sova, Vilém Mrštík, František Václav Krejčí, F. X. Šalda, herečka Hana Kvapilová, z literárně činných žen Božena Benešová a později i Marie Pujmanová. Na její tvorbu měl značný vliv blízký přítel F. X. Šalda. (Výbor z jejich korespondence spolu s J. Mourkovou pořídil J. Loužil a J. Wagner s názvem *Tíživá samota*, 1969.) V průběhu první světové války působila v Českém srdci. Roku 1918 založila časopis *Lípa*, který sama redigovala. Pochována je na pražském Slavíně.

8. ledna

Reformačně založení katoličtí kněží vytvořili vlastní náboženskou společnost, jíž dali název **Církev československá**. Po vydání svolání k národu na výzvu reagovalo do roku 1921 přes půl milionu katolíků. V čele církve stál K. Farský.

15. ledna

Z Vladivostoku do ČSR byl vypraven první transport československých legií. Poslední loď vyplula 2. září 1920, do konce prosince 1920 byli všichni ruští legionáři na československé půdě.

16. ledna

Za účasti dvaatřiceti zemí (mezi nimi i ČSR) se konalo **inaugurační shromáždění Společnosti národů**.

Ivan SLAVÍK**(23. 1. 1920, Praha – 24. 12. 2002, Hořovice)**

Básník katolické orientace, překladatel, esejista a editor. Pocházel z rodiny dělníka. Dětství prožil u prarodičů v Poříčanech. Po absolvování reálného gymnázia v Praze (maturita 1939) se zapsal na FF UK (čeština, němčina), nedlouho poté však byly vysoké školy zavřeny. Slavík pracoval jako knihkupecký praktikant v knihkupectví Jana Fromka, pak byl krátce úředníkem. V letech 1942-1945 byl totálně nasazen jako pomocný mechanik v továrně ETA v Praze-Vršovicích. Od roku 1945 pokračoval ve studiích češtiny, francouzštiny a filozofie na FF UK, absolvoval roku 1948 práci *Epiteton Karla Tomana*. V roce 1946 konvertoval ke katolictví, křesťním kmotrem mu byl Jan Čep. V letech 1946-1947 byl v nakladatelství Vyšehrad redaktorem stejnojmenné revue (*Vyšehrad*), v roce 1947 byl mluvčím katolické skupiny na Večerech mladé poezie v Umělecké besedě v Praze. Od roku 1948 působil jako středoškolský profesor na gymnáziích v Praze-Vršovicích a v Domažlicích; od roku 1952 v Hořovicích, nejprve na Strojní průmyslové škole, od roku 1972 na gymnáziu. V Hořovicích žil až do své smrti. Po odchodu do důchodu (1980) se věnoval výhradně literatuře. Přispíval zejména do novin a časopisů: *Blok*, *Kytice*, *Kvart*, *Akord*, *Lidová demokracie*, *Vyšehrad*, *Tvář*, *Sešity*, *Orientace*, *Host do domu*, *Plamen*, *Arch*, *Zprávy Spolku českých bibliofilů*, *Texty*, *Nové knihy*, *Latinská Amerika*; po roce 1989 zejména *Lidová demokracie*, *Literární noviny*, *Souvislosti*, *Proglas*, *Perspektivy* a *Box*.

V samizdatu byly šířeny básnické sbírky *Kapky potu a krve Arnošta Jenče* (1985) a *Dvacet pozdních básní aneb Zařikávání naděje* (1986). Jeho verše byly publikovány také v samizdatových sbornících a antologiích *Alber-*

tovi k šedesátinám (1950), *Pozdravy Jaroslavu Seifertovi* (1971), *Vladimíru Vokolkovi k sedmdesátinám* (1983), *Básníci a samotáři* (1984, eds. Ondřej Fibich a Jiří Brixí), *Jaroslav Durych 2* (1987, ed. Karel Severa = Ladislav Jehlička neuveden), *Na střepech volnosti* (Česká expedice 1987), *Nálezy* (1988, eds. Michaela Freiová a Květa Neradová), *Bylo nebylo. Sborník k narozeninám Jaromíra Hořce* (Česká expedice 1991, ed. Zdeněk Koňák), *Z Obsahu 1989* (1990).

Nedílnou součástí Slavíkovy literární tvorby představují četné překlady poezie z francouzštiny (Charles Baudelaire, Paul Claudel, Charles Péguy, Jean Paul Toulet, Jules Laforgue), angličtiny (Edgar Allan Poe, Gerard Manley Hopkins), němčiny (Novalis, Joseph von Eichendorff, Eduard Mörike), ruštiny (Fjodor Ivanovič Tjutčev, Afanasij Afanasjevič Fet, Ivan Alexejevič Bunin) a španělštiny (Gabriela Mistralová, Rubén Darío, Juana Inés de la Cruz).

19. února

České univerzitě v Praze (Karlo-Ferdinandově) bylo nahrazeno starobylé jméno **Univerzita Karlova**, přičemž na obou školách byly otevřeny přírodovědecké fakulty a nadále působila i německé univerzita.

PhDr. Karel Houba**(26. 2. 1920, Praha – 26. 12. 1999, Praha)**

Český spisovatel-prozaik, překladatel z němčiny a nakladatelský redaktor v nakladatelství Melantrich, manžel překladatelky Věry Houbové. Do roku 1989 pracoval jako redaktor v nakladatelství Melantrich, v roce 1968 se zde stal šéfredaktorem.

29. února

Revoluční Národní shromáždění přijalo základní zákon ČSR (č. 121/1920 Sb.) – **Ústavní listinu Československé republiky**.

Národní shromáždění přijalo (po velkém boji) jazykový zákon, který označil „československý jazyk“ za oficiální jazyk.

19. března

Vydán branný zákon, který stanovil vojenskou povinnost pro muže od dvaceti do padesáti let a délku prezenční služby na osmnáct měsíců.

Ludvík KUNDERA (22. 3. 1920, Brno)

Básník, dramatik, prozaik, překladatel, editor, literární historik, člen Sdružení Q. Je bratrancem spisovatele Milana Kundery. Je spjatý s avantgardními směry, především surrealismem. Po válce se stal jedním ze zakladatelů postsurrealistické Skupiny Ra. V letech 1968-1970 byl dramaturgem Mahenovy činohry v Brně, odkud byl normalizací vypuzen a žil v Kunštátu bez stálého zaměstnání, avšak při pokračující literární činnosti. Bylo mu zakázáno publikovat, přesto se literatuře věnoval i nadále (mimo jiné pod pseudonymem překládal německou poezii). Jako historik se zaměřoval zejména na Františka Halase, Hanse Arpa a Bertolta Brechta. Ve svých rozhlasových hrách usiloval o antiiluzivní divadlo. V roce 2002 převzal na lipském mezinárodním knižním veletrhu Cenu za celoživotní dílo oceňující přínos ke zprostředkovávání české a německé literatury. V den státního svátku 28. října 2007 mu prezident České republiky Václav Klaus udělil Státní vyznamenání Za zásluhy o stát v oblasti

kultury a umění. Nadace Charty 77 ho v roce 2009 vybrala za laureáta Ceny Jaroslava Seiferta, a to za „celoživotní literární dílo, vydávané ve Spisech L. K.“

30. březen

Zákonem provedena úprava státních symbolů (státní vlajka, státní znak – malý, střední, velký) a standarty prezidenta republiky.

1930

Založen český národně soc. tábor **Vlajka**. Představitelem této fašistické organizace byl J. Rys-Rozsévač.

Leden

Na sjezdu v Ružomberku vyhlásila Hlinkova slovenská ľudová strana požadavek autonomie jako svůj hlavní politický program a současně se postavila za V. Tuku.

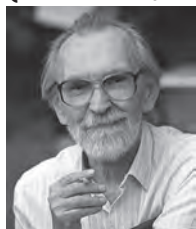
Květoslav CHVATÍK

(19. 1. 1930, Bystřice pod Hostýnem)

V šedesátých letech pracoval ve Filozofickém ústavu v Praze a přednášel na Filozofické fakultě Karlovy univerzity. Jeho tématy byla česká meziválečná avantgarda a estetika pražského strukturalismu. Po srpnu 1968 byl z politických důvodů propuštěn, nesměl přednášet. Odešel do zahraničí, kde působil na univerzitách v Kostnici, Mnichově a Klagenfurtu a psal o novinkách české literatury do exilového tisku, zejména do římských *Listů* a do *Proměn*. V Praze vydal řadu prací k problémům moderního umění a jeho teorie, především *Smysl moderního umění* (1965), *Strukturalismus a avantgarda* (1970), a se Zdeňkem Pešatem uspořádal antologii *Poetismus* (1967). V zahraničí vydal *Tschechoslowakischer Strukturalismus* (München 1981), *Mensch und Struktur* (Frankfurt/M. 1987) a antologii *Die Prager Moderne* (Frankfurt/M. 1991). Po listopadu 1989 vydal Atlantis jeho monografii *Svět románů Milana Kundery* (1994), jež byla přeložena do němčiny, francouzštiny, španělštiny, italštiny, maďarštiny a korejštiny. Nakladatelství Host vydalo druhé, rozšířené vydání jeho základní práce *Strukturální estetika* (2001). V nakladatelství Torst vyšel soubor jeho studií *Od avantgardy k druhé moderně* (2004). V roce 2008 vychází v Atlantisu druhé, upravené a rozšířené vydání *Světa románů Milana Kundery*.

Egon BONDY, vl. jm. Zbyněk Fišer

(20. 1. 1930, Praha – 9. 4. 2007, Bratislava)

Filozof, básník, prozaik, esejista, čelný představitel undergroundu, jeden ze zakladatelů samizdatové edice *Půlnoc*. Jeho verše zhudebňovaly rockové skupiny (např. Plastic People of the Universe), objevoval se jako postava v prózách spisovatele B. Hrabala. Přispíval do odborných časopisů (např. *Dějiny a současnost*, *Filozofický časopis*), v sedmdesátých a osmdesátých letech publikoval v exilových a samizdatových periodikách, po roce 1990 např. v *Literárních novinách*, *Práci*, *Fragmentu*.

Emá DESTINNOVÁ

(26. 2. 1878, Praha – 28. 1. 1930, České Budějovice)

Světová sopranistka, vlastním jménem Emilie Pavlína Kittlová. Těžištěm jejího repertoáru byly sice role veristické, nicméně její interpretační zásluhy o repertoár český jak v ND, tak v zahraničí (měla např. podíl na uvedení *Prodáné nevěsty* v New Yorku s dirigentem Gustavem Mahle-

rem, *Dalibora* v Berlíně aj.) jsou mimořádné. Byla činná i literárně, překládala písně a árie do češtiny, sama zkomponovala několik písní. Zůstalo po ní přes dvě stě snímků, které jsou po technické rekonstrukci dostupné.

Zbyněk HEJDA

(2. 2. 1930, Hradec Králové)

Básník, překladatel, editor a historik. Po vystudování FF UK pracoval v Pražské informační službě, jako redaktor nakladatelství Horizont a antikvář. Patřil k okruhu autorů časopisu *Tvář*. Po podepsání Charty 77 se živil jako domovník. Po revoluci šest let přednášel kulturní antropologii na UK. V roce 1996 mu byla udělena Cena Jaroslava Seiferta. Žije v Praze.

Ivo ŠTUKA

(10. 2. 1930, Brno – 20. 11. 2007, Praha)

Básník a autor literatury pro děti. Jeho otec Antonín Štuka se za války účastnil protifašistického odboje a byl po zrazení skupiny zatčen a v roce 1943 popraven. Ivo Štuka po maturitě na reálném gymnáziu v Brně (1949) nastoupil jako redaktor do *Lidových novin*, nejprve v Brně, potom v Ostravě, od roku 1951 v Praze. Na setkání mladých autorů na zámku Dobříš se seznámil s Ilonou Borskou, kterou si o rok později vzal. Od roku 1953 byl redaktorem časopisu *Čs. voják*, dále byl redaktorem časopisu *Plamen* (1959-1963) a *Signál* (1965-1970). Spolu s Ilonou Borskou psali pro *Plamen* a další časopisy epigramy pod značkou IBIŠ. V roce 1969 byla připravena do tisku jeho kniha sci-fi povídek *Nález na Bílých kamenech*, která však z politických důvodů již nemohla vyjít. Po nástupu normalizace byl vyhozen z redakce a dva roky byl bez zaměstnání. Pak dostal špatně placenou práci korektora v tiskárně. Publikovat nesměl dvacet let. Bez uvedení autorství v té době spolupracoval na některých dětských knížkách a překladech Ilony Borské. Jedinou skulinou v zákazu publikovat pro něj bylo psaní textů pro skupinu Pražský šanson (též Šanson – věc veřejná, či Opravná dušič). Po roce 1990 se Ivo Štuka na čas vrátil do časopisu *Signál* jako zástupce šéfredaktora. V dalších letech pak pracoval jako novinář na volné noze.

16. února

Národní strana práce (v čele J. Stránský) ukončila svou činnost a vedení strany doporučilo svým členům, aby vstoupili do Československé národně socialistické strany.

7. března

U příležitosti oslav 80. narozenin T. G. Masaryka přijalo Národní shromáždění zákon s prohlášením, že „T. G. Masaryk se zasloužil o stát“.

Ota FILIP

(9. 3. 1930, Slezská Ostrava)

Prozaik a publicista, jedna z předních postav české exilové literatury. Od roku 1960 byl zaměstnán v manuálních profesích. V letech 1968-1969 působil jako redaktor ostravského nakladatelství Profil, po výpovědi se živil jako řidič. V roce 1970 byl zatčen a odsouzen na osmnáct měsíců do vězení za údajné podvracení republiky. Roku 1974 se vystěhoval do SRN, kde působil jako lektor nakladatelství Fischer Verlag. Je členem Bavorské akademie věd a umění. Žije v podalpském městečku Murnau.

Alois JIRÁSEK**(23. 8. 1851, Hronov – 12. 3. 1930, Praha, pohřben v rodném Hronově)**

Tvůrce románových cyklů z českých dějin vyvolávajících mimořádný čtenářský ohlas i spory, dramatik a politik. Alois Jirásek se narodil ve východočeském Hronově u Náchoda. Pocházel ze starého selského rodu. Jeho otcem byl Josef Jirásek (1822-1901), původně rolník a poté pekař, matkou Vincencie Jirásková, rozená Prouzová (1821-1887). Navštěvoval německé piaristické gymnázium v Broumově (1863-1867), české gymnázium v Hradci Králové (1867-1871) a na pražské univerzitě vystudoval historii (1871-1874). Čtrnáct let žil v Litomyšli a působil tam jako gymnaziální profesor dějepisu a zeměpisu. Roku 1888 přesídlil do Prahy, kde pokračoval v pedagogické práci i v literární činnosti. Obnovil osobní styky s Mikolášem Alšem, s nímž sdílel obdobné umělecké představy a plány, a se spisovatelem lumírovského kruhu (J. V. Sládkem, Jaroslavem Vrchlickým a Josefem Thomayerem), navázal přátelství se Zikmundem Wintrem a K. V. Raisem, trvalé kontakty měl také s mladší generací (J. S. Macharem, Jaroslavem Kvapilem a Zdeňkem Nejedlým). Od roku 1909 byl v penzi a věnoval se výhradně literatuře. Z Prahy často zajížděl do rodného Hronova, ale též podnikal studijní cesty do míst, kam umístoval děj svých děl. Ve shodě s charakterem svého celoživotního díla jako jeden z prvních podepsal v květnu 1917 Manifest českých spisovatelů, významné prohlášení podporující politické úsilí o státní samostatnost českého národa. V nově vzniklé Československé republice se stal senátorem za národnědemokratickou stranu. V této funkci setrval až do své nemoci, která mu také znemožnila psát. Trvalou součástí repertoáru českých divadel se stala pohádkově laděná *Lucerna* (1905).

1940**Leden – únor**

Začalo se formovat koordinační centrum nekomunistického občanského odboje.

Jiří KRATOCHVÍL**(4. 1. 1940, Brno)**

Postmoderní prozaik, esejista, autor rozhlasových her, romanopisec, dramatik a novinář. Vystudoval češtinu a ruštinu na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, kterou absolvoval v roce 1963. Poté působil jako učitel a archivář. Po roce 1970 pracoval v manuálních profesích. Od roku 1989 je profesionálním spisovatelem.

Dílo: *Případ s Chantoniem*, tato kniha měla být roku 1970 vydána, ale jelikož autor byl zakázán, vyšla po úpravách samizdatem (1978) pod názvem *Případ nevhodně umístěné šance*, romány *Medvědí román* (samizdat 1987, 1990), *Uprostřed nocí zpěv* (1992), povídky *Orfeus z Kénigu* (1994), *Má láska, postmoderno* (1994), román *Avion* (1995), eseje *Příběhy příběhů* (1996), román *Siamský příběh* (1996), sbírka divadelních a rozhlasových her *Slepecká cvičení* (1997), romány *Nesmrtelný příběh* (1997), *Noční tango* (1999), *Urmedvěd* (1999), drama *A babička slaví devětatadesáté narozeniny* (1999), román *Truchlivý Bůh* (2000), eseje *Vyznání příběhovosti* (2001), fejetony *Brno nostalgické i ironické* (2001), novela *Lehni, bestie* (2002), romány *Lady Carneval* (2004), *Herec* (2006), sbírka povídek *Brněnské povídky* (2007),

román *Slib* (2009). Po roce 1989 obdržel za svou literární činnost řadu cen, např. Cenu Toma Stopparda (1991), Cenu Českých knihkupců (1993), Cenu Egona Hostovského (1996), Cenu Karla Čapka (1998) a Cenu Jaroslava Seiferta (1999).

Bohumil DOLEŽAL, Ph.D.**(17. 1. 1940, Praha)**

Literární kritik, politolog, disident, signatář Charty 77, publicista a vysokoškolský profesor. Po roce 1969 nesměl působit v oboru, pracoval v dělnických a technických povoláních. V letech 1990-1992 byl poslancem Federálního shromáždění, 1992-1993 vedoucím poradců českého premiéra, od 1993

pracoval na Fakultě sociálních věd UK. V současné době působí jakožto nezávislý publicista pro internetovou verzi deníku *Lidové noviny*, rediguje své pravidelné vlastní zpravodajství pod názvem *Události*, kde se často zabývá kritikou Benešových dekretů, obhajobou nároků vysídlených sudetských Němců a kritikou české státnosti. Po roce 1990 publikuje také v německém a maďarském tisku.

28. ledna

V Paříži se z iniciativy M. Hodži ustavilo separátní „vzdorocentrum“ zahraničního odboje – Česko-slovenská národní rada, která byla francouzskou vládou 14. února zakázána. Také část českých opozičníků (proti Československému národnímu výboru – Beneš) založila začátkem ledna v Londýně tzv. Český akční výbor.

Jan LOPATKA**(7. 2. 1940, Zdíkov – 9. 7. 1993, Praha)**

Významný český literární kritik, redaktor a editor, signatář Charty 77. Během komunistické normalizace na počátku sedmdesátých let 20. století byl jeho kritický hlas zcela umlčen. Je znám mimo jiné coby zakladatel a vydavatel kritického samizdatového časopisu *Kritický sborník* a spoluautor exilového vydání *Slovníku českých spisovatelů* (Toronto 1982). Po sametové revoluci krátce před svou smrtí působil v *Literárních novinách*.

Helena MALÍŘOVÁ, rodným jménem Helena Nosková **(31. 10. 1877, Praha – 17. 2. 1940, Praha)**

Novinářka, spisovatelka, publicistka a překladatelka, vlastní sestra herečky Růženy Naskové. Po manželově smrti hodně cestovala, v roce 1912 za srbsko-turecké války odjela na Balkán a působila tam jako ošetřovatelka a válečná zpravodajka. Od roku 1913 žila ve Vídni se spisovatelem Ivanem Olbrachtem, pod jehož vlivem začala pracovat v dělnickém hnutí i po společném návratu do Prahy roku 1916. V roce 1920 se zúčastnila sjezdu 2. internacionály, jednalo se o zakládající členku KSČ, jako novinářka publikovala zejména v komunistickém a sociálně demokratickém tisku. Roku 1929 byla po vystoupení sedmi spisovatelů proti novému gottwaldovskému vedení strany vyloučena z KSČ. Psala též pohádky a scénky pro děti a překládala z němčiny.

Adolf WENIG**(13. 8. 1874, Stankov u Heřmanova Týna – 19. 3. 1940, Praha)**

Autor a sběratel pohádek a pověstí, básník, překladatel. Přispíval do *Lumíru*, *Topičova sborníku*, *Zvonu* a dětské knihovny *Osení*, kterou také v letech 1913-1922 redigo-

val. Wenig je také autorem libreta opery Antonína Dvořáka *Čert a Káča*. Překládal z němčiny dílo Maxe Broda.

1950

1. ledna

Vešel v platnost zákon o vedení matrik (matriky o narození a úmrtí občanů a o sňatcích nevedly již fary, ale pouze státní orgány). Současně byl zaveden povinný občanský sňatek na úřadech.

Jaroslav KVAPIL

(25. 9. 1868, Chudějnice u Klatov – 10. 1. 1950, Praha)

Lyrík navazující na poetiku J. Vrchlického, dramatik ovlivněný symbolismem a impresionismem. Působil jako literární a divadelní referent deníku *Hlas národa*. Od roku 1900 byl režisérem a dramaturgem, od roku 1912 šéfem činohry Národního divadla. Podstatně ovlivnil české divadelní umění

novým pojetím režie jako tvorby rovnocenné jak dramatické, tak herecké složce a vytvářející jednotu scénického díla. Kvapil byl i iniciativním kulturněpolitickým činitelem, členem domácího odboje za první světové války, z jeho podnětu a v jeho stylizaci vyšel v roce 1917 Manifest českých spisovatelů, požadující samostatnost českého státu. Byl členem Revolučního národního shromáždění. Od roku 1921 působil jako režisér a šéf Divadla na Vinohradech. Za nacistické okupace byl kratší dobu vězněn. Jeho manželka byla přední herečka Národního divadla Hana Kvapilová-Kubešová (1860-1907). Svůj bohatý soukromý i veřejný život popsal v memoárech *O čem vím*. Sbírkky: *Padající hvězdy* (1889), *Růžový keř* (1890), *Liber Aureus* (1894). Od devadesátých let psal Kvapil divadelní hry: *Princezna Pampeliška* (1897), libreto *Rusalka* (1901) pro operu A. Dvořáka ad.

20. ledna

Začala první etapa skládání „slibů věrnosti republice“ duchovních, dokončeno 20. března.

26. ledna

První brigáda svazáků přijela na Stavbu mladých budovatelů socialismu do Kunčic na Ostravsku.

24.-25. února

Na zasedání ÚV KSČ byly vytyčeny směrnice pro urychlenou výstavbu socialismu.

1. března

Podle zveřejněných výsledků sčítání lidu měla ČSR 12 338 450 obyvatel (české země 8 896 133).

11. března

Na základě prověrek životopisů vysokých funkcionářů z iniciativy sovětských poradců byl zproštěn funkce ministra zahraničí **V. Clementis**. Novým ministrem byl jmenován V. Široký.

16. března

Výnos MV o úpravě církevních a náboženských shromáždění dovoľoval konat shromáždění pod širým nebem (poutě) pouze se souhlasem národního výboru.

Došlo k přerušení diplomatických vztahů s Vatikánem.

31. března – 2. dubna

Rada žen a Zvaz slovenských žen se sloučily v jednotný **Československý svaz žen**. První předsedkyní byla A. Hodinová-Spurná.

Anežka HODINOVÁ-SPURNÁ

(12. 1. 1895, Doubravice u Litovle – 1. 4. 1963, Praha)

Československá komunistická politička a pracovnice ženského a mírového hnutí. Od roku 1918 byla Anežka Hodinová-Spurná členkou sociální demokracie, stoupenkyní její levice. Roku 1921 se stala členkou KSČ, v jejíchž sateleitních organizacích (Rudá pomoc aj.) zastávala řadu vedoucích funkcí. Po V. sjezdu KSČ patřila ke stoupencům Gottwaldovy skupiny. V letech 1929-1938 byla poslankyní Národního shromáždění a členkou pražského obecního zastupitelstva a městské rady. Hájila zde zájmy nezaměstnaných a chudiny bydlící v nouzových koloniích. Způsob této existence poznala z vlastní zkušenosti. Začátkem nacistické okupace emigrovala do Velké Británie. Tam patřila k vedení české komunistické emigrace a zasedala ve Státní radě československé v Londýně. V letech 1945-1960 byla poslankyní a místopředsedkyní Národního shromáždění. V únoru 1948 zde organizovala akční výbor, orgán, který vytvořil nový zasedací pořádek poslanců a k 10. březnu 1948 natolik zastrašil všechny na zasedání přítomné nekomunistické poslance, že do jednoho hlasovali pro program Gottwaldovy vlády „obrozené“ Národní fronty a doplnili tím zdání ústavnosti únorového mocenského převratu. Roku 1949 zpočátku figurovala – zřejmě pro svůj válečný exil v Londýně – na seznamech lidí podezřelých z „protistátní činnosti“. Na veřejnosti byla v padesátých letech známá jako vytrvalá řečnice, předsedkyně Výboru československých žen a představitelka prosovětského mírového hnutí. Na rozdíl od svých nástupkyň v komunisty ovládaném ženském hnutí měla aspoň jednu sympatickou vlastnost, totiž skromnost.

1960

Dokončena komplexní elektrifikace a elektrizace země.

V USA byla založena **Společnost pro vědu a umění**, která byla určena k podpoře vzdělávání, vědy a umění v československém exilu.

J. H. KRCHOVSKÝ, vlastním jménem Jiří Hásek (22. 4. 1960, Praha)

Český samizdatový básník. Jeho dílo je po formální stránce velmi precizní (píše nejčastěji v alexandrínu), je charakteristické dekadentní stylizací, zálibou v zobrazování smrti, děsu, erotiky.

1970

28.-30. ledna

Plenární zasedání ÚV KSČ provedlo další **čistky** (od dubna 1969 odešlo ze 110členného ÚV KSČ 63 členů a kandidátů). Současně vyhlásilo všeobecné čistky ve straně formou pohovorů spojených s výměnou stranických legitimací.

Únor

Byly zahájeny prověrky v KSČ. Bylo rozhodnuto nevydat legitimace cca 326 817 členům, tj. 21,67 %. Vyloučení členové byli zbavováni funkcí, propouštěni ze zaměstnání, postihům se často nevyhnuli ani rodinní příslušníci. Perzekuce vyvolávala značně početnou emigraci, po srpnu 1968 opustilo Československo na **127 000 lidí**. Posrpnová emigrace na rozdíl od pounorové nezaložila žádnou jednotnou nebo přijatelně autoritativní politickou centrální organizaci.

1980

V Československu vstoupily v platnost nové základní měrné jednotky vycházející z mezinárodní soustavy SI.

František RACHLÍK

(16. 9. 1904, Nymburk – 13. 2. 1980, Praha)

Prozaik, autor humoristických a historických próz a dramatik. V letech 1945-1950 byl šéfredaktorem vydavatelství ministerstva informací, které tisklo časopis *Svět v obrazech*. Od roku 1950 pracoval jako dramaturg Divadla v Karlíně. Od roku 1954 se stal spisovatelem z povolání.

7. března

Uveřejněno usnesení ÚV KSČ a federální vlády k Souboru opatření ke zdokonalení soustavy plánovitého řízení národního hospodářství.

Vladimír HOLAN

(16. 9. 1905, Praha – 31. 3. 1980, Praha)

Jeden z nejvýznamnějších českých básníků 20. století, tvůrce meditativně-reflexivní lyriky, próz a lyrickoepických skladeb-příběhů, překladatel poezie. Svou první básnickou sbírku *Blouznivý vějíř* (1926) vydal již jako septimán. Po ukončení gymnázia (1926) byl přijat jako úředník do pražského Penzijního ústavu, kde byl zaměstnán sedm let. Pak odešel pro nevhodnost povolání a ze zdravotních důvodů předčasně do penze a věnoval se pouze literatuře a poezii. V letech 1933-1938 působil jako redaktor Umělecké besedy v časopisu *Život*. V letech 1939-1940 pracoval jako dramaturg Divadla E. F. Buriana. Po válce vstoupil do KSČ, v roce 1946 zveřejnil důvody tohoto kroku v *Rudém právu*. Po roce 1950 ale začal mít problémy s publikováním. To mu bylo povoleno až v šedesátých letech 20. století, kdy vydával sbírky, které psal takzvaně „do šuplíku“. Od roku 1948 do roku 1968 bydlel v takzvané Dobrovského vile (po emigraci Jiřího Voskovce získal po něm jeho byt v přízemí, v prvním patře téhož domu na pražské Kampě s ním bydlel Jan Werich). V roce 1968 byl jmenován národním umělcem.

Jako jeden z mála autorů své doby byl spíše nepolitický, politiky se dotkl pouze v závažných případech – po Mnichovu v roce 1938 napsal *Odpověď Francii* a po druhé světové válce publikoval několik sbírek a děl poněkud poplatných nastupujícímu režimu (*Děk Sovětskému svazu*, *Panychida*, *Tobě*).

Holan nepopisoval realitu, ale snažil se proniknout do lidského nitra a pátrat po odpovědích na otázky bytí, života, lásky, smrti a času. V jeho díle hraje velkou úlohu tajemství. Lyrické sbírky jsou většinou odpoutané od reality a zaměřené na lidské nitro. Jeho tvorba velmi ovlivnila generaci básníků vstupujících do literatury v šedesátých letech 20. století. Překládal poezii, silně ho ovlivnil Horův překlad *Oněgina*. Překládal z mnoha jazyků, například z němčiny (R. M. Rilkeho, N. Lenaua), francouzštiny (Ch. Baudelaira, La Fontaina, Ch. Vildraca), španělštiny (L. de Góngora y Argote), polštiny (J. Słowackého a A. Mickiewicze – jazyková spolupráce Josef Matouš), ruštiny (M. J. Lermontova), perštiny (Nizámího) nebo čínštiny, u exotičtějších jazyků šlo o zbásnění doslovných překladů, které byly pořízeny jazykovědci.

1990**1. ledna**

Vyhlášená rozsáhlá (vůbec největší v celé poválečné historii) amnestie, jež se týkala zhruba dvou třetin všech vězňů. Amnestie již po svém vyhlášení vyvolala silně negativní reakci veřejnosti, která se s rychle narůstající kriminalitou ještě prohloubila.

2. ledna

Prezident V. Havel vykonal první zahraniční cestu do NDR a SRN.

4. ledna

Oznámena výrazná změna kursů československé měny vůči měnám směnitelným, tak i nesměnitelným (devalvace koruny vůči západním měnám).

13. ledna

Založena Československá zemědělská strana.

20. ledna

Zformována takzvaná Charta pro Moravu a Slezsko, žádající ve svém programu zákonodárné pravomoci pro Moravu.

31. ledna

Uzavřena rekonstrukce složení Federálního shromáždění. Svých mandátů se vzdalo 102 poslanců, 35 poslanců bylo odvoláno. Na uvolněná místa bylo zvoleno 120 nových poslanců (jen 8 za KSČ).

Po rezignaci předsedy české vlády F. Pitry se stal od 6. února premiérem P. Pithart.

1. února

Rozkazem ministerstva vnitra ČSSR byla zrušena Státní bezpečnost.

2. února

Na pozvání V. Havla přijel do Československa XIV. dalajláma Tibetu.

9. února

Podepsán protokol o obnovení diplomatických vztahů s Izraelem.

14. února

Papež Jan Pavel II. jmenoval pět nových sídelních biskupů. Po desetiletích bylo obsazeno všech třináct československých diecézí.

19.-23. února

První oficiální návštěva prezidenta V. Havla v USA.

26. února

V Moskvě byla uzavřena dohoda mezi vládami ČSSR a SSSR o odchodu sovětských vojsk z Československa.

6. března

Česká národní rada změnila dosavadní název České socialistické republiky na Českou republiku (ČR). 13. března byly schváleny státní symboly ČR.

22. března

Federální vláda vypověděla mnohostranné dohody o měnových kursech se zeměmi RVHP.

27.-29. března

Po dlouhých jednáních (od poloviny března probíhala tzv. pomlčková válka) byl dosavadní název republiky ČSSR změněn na Česko-Slovenská federativní republika.

31. března

Založena Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) usilující o demokratický socialismus, předsedou se stal L. Adamec.

2000**Bude to přelomový rok, řekl v projevu Havel**

Až půjdete letos k volbám, dobře si rozmyslete, koho budete volit, vzkázal prezident Václav Havel ve svém novoročním projevu. Ti, o nichž mluvil, ho však v tu chvíli neposlouchali. Podle Havla stojíme nyní na rozcestí: jedna cesta je dobrá, ta druhá vede do záhuby. Občané se totiž musí rozhodnout, zda u nás bude napříště otevřená občanská společnost, či „úzké bratrstvo“, které ve svých rukách soustředí veškerou hlavní politickou, mediální i ekonomickou moc. „Budeme státem hrdých občanů, anebo budeme státem, v němž se nikomu nevyplácí přijít do sporu s vlivnými?“ ptal se Havel.

Čeští poslanci odmítli výzvu Sudetoněmeckého krajského sdružení v Rakousku (SLÖ), aby Česká republika a Slovensko zavedly jako „projev dobré vůle k překonání minulosti“ **dvojazyčné označení obcí** v němčině a češtině v oblastech, odkud bylo po válce vysídleno německé obyvatelstvo. „Nevím, jestli se mám smát, nebo plakat, ale nad takovou drzostí zůstává opravdu rozum stát,“ řekl místopředseda sněmovního zahraničního výboru a stínový ministr zahraničí za ODS Jan Zahradil. Soudí, že ve věcech, které se týkají konce druhé světové války, musí Česko „mluvit jasně, rázně ... a neustupovat ze stanoviska, že je to jednou provždy uzavřená věc, ke které se v žádném případě vracet nebudeme“. Rozhodující je podle Kasala (místopředseda KDU-ČSL) zákon o obcích, který používání dvojazyčných nápisů přesně upravuje. Své požadavky vyvodilo SLÖ z nedávného rozhodnutí rakouského ústavního soudu o dvojazyčném označování obcí s více než desetiprocentním podílem slovinšské menšiny v Korutanech. Podle soudu se podíl menšiny v obci hodnotí za dobu několika desetiletí. Stejnou zásadu lze proto podle SLÖ vztáhnout i na následnické státy bývalého Československa.

Bývalí komunističtí funkcionáři Milouš Jakeš a Jozef Lenárt se budou zodpovídat z toho, že v roce 1968 chtěli pomocí sovětských tanků nastolit v Československu loutkovou vládu. Městský státní zástupce v Praze je na návrh Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu obžaloval z vlastizrady. Oběma bývalým funkcionářům se klade za vinu, že se hned druhý den po sovětské invazi do Československa zúčastnili jednání na sovětském velvyslanectví, kde chtěli dojednat vytvoření neústavní, takzvané dělnicko-rolnické vlády. Tím chtěli zpětně legalizovat sovětskou okupaci a dát jí zákonný rámec.

Členové bezpečnostní rady státu se dohodli, že vláda zahájí jednání s **rozhlasovou stanicí Rádio Svobodná Evropa o přestěhování** jejího pražského ústředí z budo-

vy někdejšího Federálního shromáždění. Jednání rady se zúčastnili a její návrh podpořili i předsedové obou parlamentních komor – Václav Klaus a Petr Pithart, proti myšlence přesunout rádio z pražského Václavského náměstí nemá nic ani prezident Václav Havel.

Evropská unie poprvé uvedla, kdo má šanci být **za dva roky** v jejích řadách. Mezi deseti jmenovanými je i Česká republika.

Parlamentní diskuse o **projevu předsedy Poslanecké sněmovny Václava Klause v Bruselu**, v němž **zpochybnil** další propojování uvnitř Evropské unie, skončila jen potvrzením dávno známé věci. Po bouřlivé debatě o obsahu a oprávněnosti Klausova vystoupení **poslanci odhlasovali, že vstup Česka do EU je prioritou**.

Předseda ČSSD Vladimír Špidla chystá akci **Čistá vláda**. Chce, aby v nové vládě zasedli jen politici s čistým štítem.

Premiér Zeman se nejprve přes řeku Moravu dohodoval s korutanským hejtmánem Jörgem Haiderem na téma **Temelín**. Pak však přitvrdil a přirovnal k idiotům všechny Rakušany, kteří se podepsali pod petici proti jaderné elektrárně Temelín. Interview, v němž také uvedl, že Rakousko nebylo první obětí Adolfa Hitlera, ale jeho spojencem, vyvolalo mimořádně silné reakce. „Pouze někdo, kdo není informován – vyhýbám se pojmu idiot –, může tuto petici podpořit,“ řekl Zeman pro týdeník *Profil*. Zeman také doporučil Rakousku, aby se co nejdříve zbavilo Haidera a jeho postfašistické strany.

Největší favorit nadcházejících parlamentních voleb – **čtyřkoalice** – se po čtyřech letech spolupráce **rozpadla**. Bývalý komunistický prokurátor **Karel Vaš nebude potrestán**. Pražský Nejvyšší soud sice konstatoval, že se Vaš podílel na vraždě hrdiny protifašistického odboje generála Heliodora Píky, ale potrestán za to nebude. „Případ je promlčen,“ prohlásil po dvou dnech soudního jednání předseda senátu Rudolf Tomašovič.

Jaderná elektrárna Temelín, o které se tak vehementně dohadovali Haider a Zeman, mezitím dosáhla poprvé ve své historii **stoprocentního výkonu**. Stalo se tak čtrnáct let od zahájení stavby a po roce a třech měsících po prvním řízeném štěpení jader atomů v reaktoru.

Kdo vystřídá Václava Havla v prezidentském úřadě, se pravděpodobně určí v červnových parlamentních volbách. Politickým stranám – US, lidovci či ČSSD – se pravděpodobně nepodaří prosadit přímou prezidentskou volbu již ve volbách v roce 2003. Nového prezidenta tak bude volit nově složená dolní i horní komora parlamentu. Podle výzkumů veřejného mínění vedou zatím dva adepti – předseda ODS Václav Klaus a šéf Senátu Petr Pithart.

UKÁZKY Z DÍLA**Hovoří Karel ČAPEK:**

„A ještě musím pochválit tebe, tebe, česká řeči, jazyku z nejtěžších mezi všemi, jazyku z nejbohatších všemi významy a odstíny, řeči nejdokonalejší, nejcitlivější, nejkadencovanější ze všech řečí, které znám nebo jsem slyšel mluvit. Chtěl bych umět napsat vše, co dovedeš vyjádřit; chtěl bych užít aspoň jedinkrát všech krásných, určitých,

živoucích slov, která jsou v tobě. Nikdy jsi mi neselhala: jen já jsem selhával, nenacházej ve své tvrdé hlavě dosti vědomostí, dosti povzletu, dosti poznání, abych to vše přesně vyjádřil. Musel bych žít sterým životem, abych tě plně poznal; dosud někdo nezhlédl vše, co jsi; ještě jsi před námi, tajemná, překypující a plná dalekých výhledů, budoucí vědomosti národa, který vzestupuje.“

Jiří Wolker: Věci

Miluji věci, mlčenlivé soudruhy,
protože všichni nakládají s nimi,
jakoby nežily
a ony zatím žijí a dívají se na nás
jak věrní psi pohledy soustředěnými
a trpí,
že žádný člověk k nim nepromluví.
Ostýchají se první dát se do řeči,
mlčí a čekají, mlčí
a přeci
tolik by chtěly trochu si porozprávět.
Proto miluji věci
a také miluji celý svět.
(Jiří Wolker, *Host do domu*)

Jiří Wolker: Poštovní schránka

Poštovní schránka na rohu ulice,
to není nějaká lečjaká věc.
Kvete modře,
lidé si jí váží velice,
svěřují se jí docela.
Psaníčka do ní házejí ze dvou stran,
z jedné smutná a z druhé veselá.
Psaníčka jsou bílá jako pel
a čekají na vlaky, lodě a člověka,
aby jak čmelák a vítr je do dálek rozesel,
– tam, kde jsou srdce,
blizny červené,
schované v růžovém okvětí.

Když na ně psaní doletí,
narostou na nich plody
sladké nebo trpké.
(Jiří Wolker, *Host do domu*)

Vladimír Holan: Milenci

Půjdeme dál či zůstaneme, má milovaná?
Pohled, jak všechno tkví a krutě přesvědčuje,
že cesta k domu, která našla sebe,
vede nikam.

Prostý a přesvědčující je strom
a kámen v polích vnuká ti, že socha
je stále někdo jiný, někde jinde,
a proto, božská, zůstatí zde může.

Není to dávno, co jsme tady stáli,
blaženi v lásce mukou nejistoty,
jež strhávala do blouznění
i nejdrsnější skutečnost.

Není to dávno, co jsme žili líbající ústa
a důvěrou v nesrozumitelnost všech jazyků
a s bolestí přespříliš neotrockou,
aby si ulevila vzdorem...

Dnes, oba bezpřístřešní, neseme v uzlíku
chléb z námelu a víno z durmanu
a nasloucháme, kterak mrtví
jdou po sobě v housenkách hřbitova.

...TROCHA NEJEN JARNÍ POEZIE NA ZÁVĚR**Antonín Sova: V ledovém objetí**

Zmateně větry kvílely, jak nad někým, kdo nežije,
a zpívaly, jak nad rakví tisícíhlašé rekvie,
jen v dálce kdesi odlehlé v roh krátce zadul postiljon,
a ze vsi, v horách pohřbené, se závějemí prodral zvon..

Mrak vran se povznes nad sněhem s krátkotem,
vřezal perutmí
se v mrtvý vzduch a zdálo se, že odlétá s ním trochu tmy.
Sněžilo tiše k půlnoci a od půlnoci k ránu zas
a vše v svém stiskal náručí, až zapraskalo, děsný mráz.

Vše bez hlesu a výhledu a jako my den bez zájmu,
sníh padá, padá, kupí se a přibývá ho potajmu.
Noc nadešla zas bez luny, je beze zvuku mrtvý důl
A zdálo se, že lidský rod tu nedlel, nežil, zahynul.

A já se bál, že v duši tvé též pějí zmatky o smrti,
očistný, lítostivý pláč že kouzlo ledu nezdrťí,
že sny tvé všechny mrtvy jsou, jež dívaly se v okna má,
že odešly, se ztratily za dalekýma horama.

(Antonín Sova, *Když ona přišla na můj sad*)

J. S. Machar: Sonet o zimní noci

Ty zimní noci ... Ve vzpomínkách svých
Zřím jednu ... Cesta krajinou jde cizí,
do mrazné tmy jen matně září sních
a v nejasnou mhu v horizontu mizí.

Vzad pádí tyče s drátů znících přízí,
pruh světla letí napřed v kolejích,
kostnaté, černé stromy, nahé břízy,
háj jakýs – rýsují se v závějích.

Kůň frká ... Z nějakého údolu
Se asi deset žlutých očí dívá,
a k nebi ční pár tmavých topolů.

Zvuk ponocného rohu táhle splývá
S tesklivým vytím psů ... kdes ve skále
to opětuje echo zoufale ...

(Josef Svatoopluk Machar, *Čtyři knihy sonetů*)

Kamil Bednář: Zimní píseň (Co nesmyl déšť)

Pozvedni mi srdce, krásný dni,
v němž únor ze stříbra a cínu
předzvěstně jaro vytepává!
Ale dál voda je studená,
měsíc z ledové slonoviny,
noc popelavá.

Pozvedni mi srdce, živote,
ať verše se řinou –
třeba jak křídla holubů nad krajinou
nebo i jak ta slova křídou na plotě!
Ale dál únor – ohořelý –
V černých větvích se kývá,
parkety louží praskají pod nohama,
v srdci okna vyražená čas nezasklívá.

Sám zdvihni hlavu,
ty v pustinách zimy volající!
Samo se zvedni k nebi, srdce!
Sama, písni, potřes svou ohnivou kšticí!
To nepřijde zvenčí.

Už kůrka ledová se tenčí
A slunce, rostouc v ohlušivé kráse,
už nepobledne před mrazy,
a také v tobě, zdá se,
nějaké slunce vychází.

(Kamil Bednář, *Sladkost hořkosti*)

Jaroslav Seifert: Závrť jara

S kloboukem v ruce přešlapuji
v uličkách Prahy
a dotýkám se jejich kamenů.
Jsou drsné,
ale zulíbal je básník.

Prahu jsem celý život miloval,
jako ji milovali
všichni naši básníci.
Možná že ještě víc,
protože jsem býval nešťastný.

Často mi nedávala spát.
Bloudil jsem temnými kouty
a hladil hedvábnou tmou
vábivých nocí.
Voněly ženskými vlasy
a sladkým jasmínem.

Píše se rok tisící devítistý
osmdesátý první.
Jak mi ten život utekl!
K veršům o tomto městě,
které jsem tak rád psával
ještě pár slok.

Ty však už neroztrhám,
jak jsem to někdy dělával,
abych jimi jen krmil
hladové chřtány chrličů
na římsách katedrály.
Můj čas se nachýlil.
Je pozdě
Jsou už poslední.

(Jaroslav Seifert, *Býti básníkem*)

František Halas: Jaro

Kreslí jaro krásu žen
do křivek všech příslibností
chodím láskou zasažen
jako vždycky do úzkosti

Taví vítr sněžnost těl
kreslí něžně jímku klína
jaro jsi můj nepřítel
bolí ta a bolí jiná

Každá nosí v sobě zmar
pošetilých pološtěstí
Jaká to jen řada mar
chodí dole po náměstí

(František Halas, *Milostí buď mi tělo tvé*)

Konstantin Biebl: Sedmikrásy

Na zemi vídám vás od jara již,
ale jste bohudíky zdravý.
O jeden centimetr máte k slunci blíž,
než mají nejnížší trávy.

Svítíte kol cest na úbočí,
aby tu nebyl jen kámen na kameni,
aby vás uviděly smutné oči,
když k zemi se chýlí v utrpení.

Kvetete v dlaních mé milé,
z její mladosti, cudnosti a krásy,
krvavou rosou na korunce bílé
děvčatům ze vsi zdobíte vlasy.

Jan Skácel: Co je k ponechání

Zas je tu jaro, zatím naznačené,
tak trochu trpké jako dým.
Rozmýšlím, co je k ponechání,
a mrtvé listí uklízím.

Tak tomu je a vždycky to tak bylo.
A je to zákon. Moc to vím.
Je mi jen líto utínaných větví
a loňská hnízda neshodím.

(Jan Skácel, *Smuténka*)

(mk)

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš ČECH
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. /
Kopalgasse 1/3/3, Wien 11
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař
Blattgasse 13, 1030 Wien
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27
všechny pokladny

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Ilona POLZER (roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické (Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních případech
mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo)
Wien 1030
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel WEISS
odborná ortopedka, též dětská
Pilgramgasse 10, Wien 5
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka WIDNER
odborná dětská lékařka, alle Kassen
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2
1100 Wien, tel. 01/6880448
e-mail: lenka.widner@gmx.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.

lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně

semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia
soukromý všeobecný lékař

pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí

Praxe:

Krottenbachstr. 52 (vchod Budinskygasse
1190 Wien, tel.: 01/9580951
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info
www.tschechischebahnen.at.tt

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie

Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19–22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

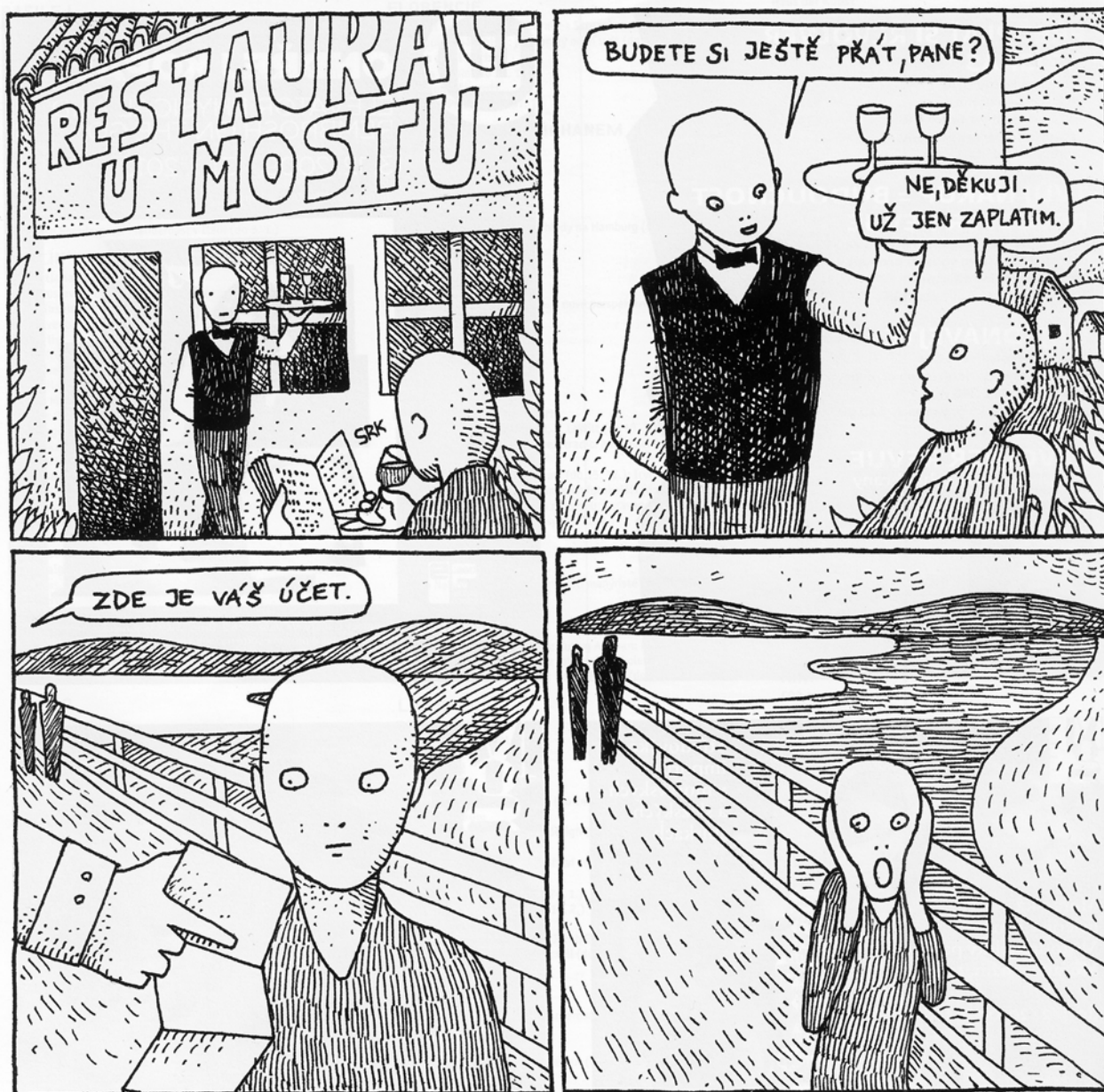
Kaple sv. Stanislava
Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ
Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel.: 714 88 76, fax: 714 88 76/34
**Privátní bilingvní reálné gymnázium
2. stupeň**
1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Huber
tel.: 890 44 04-60
Mateřská škola
tel. (ředitelství): 713 31 88 / 40

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Nikkarin (*1987)

Vlastním jménem Michal Menšík. Studoval Obchodně podnikatelskou fakultu Opavské univerzity v Karviné, v současnosti je na volné noze. V příbězích klade důraz na atmosféru a hravé nápady. V roce 2006 stvořil postavu poutníka *Bo*, kolem nějž se točí většina jeho příběhů včetně prvního samostatného alba nazvaného *130: Odysea*. Nikkarin také připravil k vydání první číslo komiksového fanzinu *Bunkr*, pravidelně přispívá do různých časopisů a měsíčníku *ČiliChili*. V minulém roce získal cenu Muriel pro nejlepší krátký český komiks.
Nikkarin.humanart.cz